

504/219-73
504/2148-74
504/420-75

Mr. Stev. 5536/76

	Str.
II. SPREDELIVSIV NALOGE IN NJEN NAČIN	1
1. Obsebnosti, ki so narekovale izbor te naloge	1
2. Vrsta naloge	3
3. Delovni naštir in njegova izvedba	4
4. Uporabljeni delovni postopki	6
III. SISTEM PREDPISANIH KAZNI V VELJAVNEM KAZENSKEM ZAKONIKU SRJ	7
1. Splošne značilnosti sistema kazni v kazenskem zakoniku SRJ	7
2. Zakonodajno-tehnični načini za predpisovanje kazni	9
ZAGROŽENE (PREDPISANE) IN IZREČENE KAZNI V KAZENSKEM	16
ZAKONIKU IN V PRAVOSODNI PRAKSI	
a. Primerjave predpisanih kazni v kazenskem zakoniku stare Jugoslavije in v kazenskem zakoniku SRJ ter v novelah 1959, 1962 in 1973	16
b. Primerjave predpisanih kazni v KK SRJ teriat drugiati tujimi kazenskimi zakoniki	27
IV. UPORABA PREDPISANIH KAZNI V PRAKSI NAŠIH SODIŠČ	40
1. Kaznovalna politika sodišč kot eden izmed kriterijev za oceno ustreznosti predpisanih kazni	40
2. Primerjave med kaznimi, kakor so predpisane v kazenskem zakoniku in s kaznimi, kakor so jih izrekli naša sodišča na Slovenskem	42
3. Analiza podatkov	48
V. POZNATENJE (UNIFIKACIJA) KAZNI ODVEŠNA PROSTOSTI	54
1. Zamisel o poenotenju kazni odvešna prostosti	54
2. Poenotenje prostostnih kazni pri nas	56
3. Bilanca v svetu	59
4. Modeli za poenotenje kazni odvešna prostosti	59
VI. Financirala Raziskovalna skupnost SR Slovenije	73
1. Uvodna pojmovanja	73
2. Razvrščanje	74

Ljubljana, marec 1976

Razmnoženo v 6 izvodih

V S E B I N A

	Str.
SODELAVCI	III
I. OPREDELITEV NALOGE IN NJEN NAMEN	1
1. Okoliščine, ki so narekovale izbor te naloge	1
2. Namen naloge	3
3. Delovni načrt in njegova izvedba	4
4. Uporabljeni delovni postopki	6
II. SISTEM PREDPISANIH KAZNI V VELJAVNEM KAZENSKEM ZAKONIKU SFRJ	7
1. Splošne značilnosti sistema kazni v kazenskem zakoniku SFRJ	7
2. Zakonodajno-tehnični načini za predpisovanje kazni	9
3. Primerjalni pregledi	16
a. Primerjave predpisanih kazni v kazenskem zakoniku stare Jugoslavije in v kazenskem zakoniku SFRJ ter v novelah 1959, 1962 in 1973	16
b. Primerjave predpisanih kazni v KZ SFRJ z nekaterimi drugimi tujimi kazenskimi zakoniki	27
III. UPORABA PREDPISANIH KAZNI V PRAKSI NAŠIH SODIŠČ	40
1. Kaznovalna politika sodišč kot eden izmed kriterijev za oceno smotrnosti predpisanih kazni	40
2. Primerjave med kaznimi, kakor so predpisane v kazenskem zakoniku in s kaznimi, kakor so jih izrekala sodišča na Slovenskem	42
3. Analiza podatkov	48
IV. POENOTENJE (UNIFIKACIJA) KAZNI ODVZEMA PROSTOSTI	54
1. Zamisel o poenotenju kazni odvzema prostosti	54
2. Poenotenje prostostnih kazni pri nas	56
3. Dileme v zvezi s poenotenjem prostostnih kazni ...	58
4. Modeli za poenotenje kazni odvzema prostosti	59
V. PREDPISANE IN IZREČENE KAZNI TER RAZVRSTITEV VREDNOT PO POMENU	73
1. Uvodna pojasnila	73
2. Razvrstitev vrednot po pomenu v veljavnem kazenskem zakoniku	74

3. Hierarhija vrednot, kakor se da razbrati iz sodne prakse	80
4. Nekaj opažanj o razvrstitvi vrednot v javnem mne- nju	84
5. Poskus optimalne razvrstitve vrednot	86

Posilno raziskovalne sodelavci in avtorji:

UPORABLJENA LITERATURA

PRILOGE

Sodržina:

dr. Bronislav Šušteršič, samostojni svetnik Inštituta za kriminolo-
gijo
Boris Šušteršič, študijski pravnik, strokovni svetnik Inštituta za kri-
minologijo
dr. Milan Lesparc, samostojni referent Zavoda za statistiko SR
Slovenije kot sodelavec

Priloge so pripravili na predpisovanje besedi v prva osemletja koncep-
skega načrta SR Slovenije so sodelovali vsi člani delovne skupine
za pripravo tega načrta iz vidov:

mag. Ivan Bala, mag. Jozef Šušteršič, prof.dr. Peter Kala, dr. Leon
Kala, dr. Bronislav Šušteršič, doc.dr. Aleksej Kalin, Leon Vohid,
in dr. Peter Šušteršič.

S o d e l a v c i

Nosilec raziskovalne naloge in avtor:

prof.dr. Ljubo Bavcon, profesor pravne fakultete v Ljubljani in
znanstveni svetnik Inštituta za kriminologijo

Sodelavci:

dr. Bronislav Skaberne, znanstveni svetnik Inštituta za krimino-
logijo

Boris Uderman, dipl. pravnik, strokovni svetnik Inštituta za kri-
minologijo

dr. Milan Lampret, samostojni referent Zavoda za statistiko SR
Slovenije kot zunanji sodelavec

Pri izvedbi modela za predpisovanje kazni v prvem osnutku kazen-
skega zakona SR Slovenije so sodelovali vsi člani delovne skupine
za pripravo tega osnutka in sicer:

mag. Ivan Bele, mag. Lojze Cuznar, prof.dr. Peter Kobe, dr. Leon
Pompe, dr. Bronislav Skaberne, doc.dr. Alenka Šelih, Roman Vobič,
in dr. Živko Zobec.

ZAGROŽENE IN IZREČENE KAZNI V KAZENSKEM ZAKONIKU IN V PRAVOSODNI PRAKSI

I. OPREDELITEV NALOGE IN NJEN NAMEN

1. Okoliščine, ki so narekovale izbor te naloge

a. Z ustavnimi amandmaji iz leta 1971 je postalo jasno, da bo reformo doživela tudi naša kazenska zakonodaja. To sta nakazovali predvsem dve izhodišči ustavnih sprememb in sicer: novi položaj republik kot suverenih držav in samoupravnih skupnosti ter poglobitev samoupravnega družbenega sistema. Zaradi obeh izhodišč je bilo že tedaj mogoče pričakovati obsežnejše spremembe tudi na področju kazenskega prava in kazenske zakonodaje, te pa so bile tudi sicer aktualne že nekaj časa pred tem. Številne novele kazenskega zakonika so namreč porušile relativno notranjo harmoničnost in sistematičnost kazenskega zakonika iz leta 1951, to pa je povzročilo tudi nekatere težave v pravosodni praksi.

Tako se je pokazalo, da bo treba, ob ustavno zahtevanih spremembah kazenske zakonodaje, neizbežno podvreči reviziji naše celotno kazensko pravo. Sestavni del takšne revizije je seveda tudi vprašanje t.i. penalizacije, se pravi vprašanje, kako naj bodo v kazenskem zakonu zagrožene kazni, da bo zadovoljeno več zahtevam, ki so lahko tudi v medsebojnem nasprotju. Glede na to, da je bila kaznovalna politika, ki ji sistem zagroženih kazni daje okvire in usmeritev, že večkrat predmet kritike, se je vsilila zamisel o potrebi raziskave, ki naj bi poskušala postaviti politiko penalizacije pri prihodnji kazenski zakonodaji na nekoliko bolj solidne temelje.

Abstraktno predpisane kazni v kazenskem zakonu izražajo ali pa naj bi izražale vrednostno razvrstitev tistih človekovih in družbenih vrednot, ki jih kazenska zakonodaja varuje. Z določitvijo višine

zagroženih kazni daje zakonodajalec organom kazenskega pravosodja kriterije za presojo, katere vrednote so na lestvici višje in kate-
tere nižje. Glede na to, naj bi to zakonodajalčevo vrednotenje pos-
redno, preko delovanja organov kazenskega pravosodja, vplivalo tudi
na javnost in na ljudi sploh. Če naj bo torej t.i. politika pena-
lizacija postavljena na bolj solidne temelje, ali z drugimi besedami,
če naj ne bo navdahnjena s trenutnimi bolj ali manj emocionalnimi
in racionalnimi vrednostnimi sodbami, potem se vsiljuje preučitev
nekaterih najbolj pomembnih vidikov tega problema. Najprej je treba
preučiti ali so predpisane kazni v veljavnem kazenskem zakoniku v
soglasju z normativnim vrednostnim sistemom, kakor je formalno ali
neformalno razglašen, oziroma kakršnega se da razbrati iz splošnih
družbenopolitičnih vrednotenj. Toda ta, hitro se spreminjajoči po-
litični normativni vrednostni sistem, je lahko skladen ali pa tudi
ne s tistim, ki dejansko obstaja v družbeni zavesti. Oba, normativni
in dejanski vrednostni sistem pa sta lahko v skladu ali pa tudi ne
z vrednostnim sistemom, kakor je postavljen v kazenskem zakoniku.
Ta, vsebinski del stvari, se lahko izraža v notranji harmoničnosti
ali disharmaničnosti v kazenskem zakoniku tudi v čisto tehničnih
oblikah neuravnovešenosti in to lahko poleg določene "dezorientaci-
je vrednot", povzroči v sodni praksi še dodatne težave.

Spričo tega je treba preučiti tudi praktično kaznovalno politiko
sodišč, zlasti glede vprašanja ali je skladna ali neskladna z za-
konskimi merili, pa tudi kakšna je v odnosu do politično normativ-
nega in v družbeni zavesti obstoječega vrednostnega sistema.

Obstajajo številna znamenja, ki pričajo o nesorazmerjih med malo
prej naštetimi kategorijami in kriteriji. Izhajati moramo seveda
iz hipoteze, da so takšna nesorazmerja in tudi nasprotja lahko pov-
sem normalna in celo nujna. Končni rezultat - pravična in smotrna
kaznovalna politika sodišč - more nastajati samo v medsebojnem spo-
padanju in oplajanju trajnejših in dnevniških - prehodnejših vrednotenj.
Prevelike razlike v takšnih vrednotenjih pa so lahko tudi posledica
odklona v razmerjih moči med nosilci posameznih vrednotenj in imajo

za posledico nezaželene učinke tako glede pravičnosti, kot tudi glede učinkovitosti kazenskega pravosodja.

Spričo tega je očitno, da gre tu za pomembna vprašanja vrednostnih sistemov, njihovih možnih konfliktov z vsemi možnimi posledicami. To področje je zato tudi dovolj zapleteno in povezano z relativnostjo vrednotenj, z vprašanjem o trajnejših in efemernih vrednotah in z vprašanjem o povratnih učinkih vrednotenj.

2. Namen naloge

Iz že povedanega izhaja, da je bila naloga zamišljena kot raziskava o vseh tistih relevantnih okoliščinah, ki jih je treba upoštevati pri predpisovanju kazni. Podatki in sklepi te raziskave naj bi torej zakonodajalcu omogočili premišljeno - se pravi ne iracionalno in z emocijami nabito - predpisovanje kazni, tako da bi bile kazensko-pravno zavarovane vrednote pravilno razvrščene po vrednosti in da bi bili tako dani sodiščem pravilni okviri za njihovo kaznovalno politiko. Tako je ta naloga predvsem aplikativne narave, ena izmed pripravljalnih študij za praktično zakonodajno dejavnost.

Na drugi strani je naloga zamišljena tudi kot prvi poskus znanstveno raziskovalnega pristopa k nečemu, kar je bilo vselej v največji meri prepuščeno intuiciji in občutkom zakonodajalca. Res lahko naletimo v strokovni literaturi tu in tam na splošna, po večini filozofska razmišljanja o tem, kako naj ravna zakonodajalec ko predpisuje kazni za posamezna kazniva dejanja. Za stališči o absolutno določenih, relativno določenih in indeterminiranih kaznih, ki so na prvi pogled predvsem vprašanja zakonodajne tehnike, tičijo različne filozofske in ideološke zamisli. Predaleč bi zašli, če bi se tu lotevali teh neizčrpnih vprašanj. Drugi namen te naloge je namreč predvsem metodološki, gre za poskus izolirati tiste okoliščine, ki morajo biti upoštevane pri določanju kazni za posamezno kaznivo dejanje ali za njihovo skupino, to pa je velikega pomena za izpopolnitev zakonodajne tehnike.

3. Delovni načrt in njegova izvedba

Delovni načrt za to nalogo je bil izdelan konec leta 1972 ob dejstvih, okoliščinah in informacijah, ki so veljale takrat. Te okoliščine so se medtem spremenile in to je narekovalo tudi nekatere spremembe v poteku dela in v končnem rezultatu.

a. Pri izdelavi delovnega načrta za to nalogo je kazalo, da bo do začetka dela na reviziji naše kazenske zakonodaje poteklo približno toliko časa, kolikor smo nalogo načrtovali. Za takšna pričakovanja smo imeli konec leta 1972 vse razloge, zlasti pa takrat še zdaleč ni bilo jasno ali bo sprejeta zamisel o porazdelitvi pristojnosti med federacijo in republikami na tem zakonodajnem področju. Toda v začetku leta 1974 je s sprejetjem nove ustave to postalo dokončno in tako je bilo treba takoj začeti z delom na osnutku zveznega in republiškega kazenskega zakona. Tako je bilo treba zelo pohiteti z nekaterimi, za potrebe zakonodajnega dela, zelo nujnimi opravili in spoznanja tudi kar takoj uporabiti. Vrstni red opravil, kakor je bil predložen v delovnem načrtu je moral biti zato spremenjen in nekatera so morala biti odložena na poznejši čas. Kljub temu pa so bila opravljena vsa bistvena opravila, ki so omogočila, da je bil v januarju 1975 izdelan prvi osnutek kazenskega zakona SR Slovenije z novimi penalizacijami, pri čemer je delovna skupina za sestavo tega osnutka v celoti uporabila spoznanje te naloge tako v vsebinskem, kot tudi v zakonodajno tehničnem pogledu.

b. Pri delu na tej nalogi, kakor tudi pri delu na osnutku KZ SR Slovenije, smo izhajali iz določb prvega osnutka zveznega kazenskega zakona (april 1974) glede vrst kazni. Vse do začetka leta 1975 se namreč vprašanje o eni ali dveh vrstah kazni odvzema prostosti sploh ni postavilo. V mesecu februarju 1975 pa je Zvezni svet za vprašanja družbene ureditve odločil, naj se doslej dve vrsti prostostne kazni "unificirata" v eno, z nazivom kazen zapora. Glede na to, da sodijo določbe splošnega dela kazenskega zakona in med njimi tudi določbe

o sistemu in vrstah kazenskih sankcij v pristojnost federacije, je jasno, da je ta odločitev na mah zbrisala vse opravljeno delo glede penalizacij v osnutku KZ SR Slovenije. Hkrati je ta odločitev naložila novo nalogo, ki v delovnem načrtu ni predvidena - obsežno in silno minuciozno delo pri določanju kazni za posamezna kazniva dejanja, upoštevajoč mimo vseh ostalih vidikov tudi novi model za prevedbo dosedanjih dveh na eno vrsto kazni odvzema prostosti, vse to pa v zvezi s kvalitativno in kvantitativno odmero in izbiro kazni, poskusom, omilitvijo kazni, sodnim opominom, pogojno obsodbo in njenim preklicem itd. To delo bo mogoče sicer dokončno opraviti šele potem, ko bo zvezni kazenski zakon dobil obliko zakonskega predloga. V okvir te naloge pa vendarle sodijo preučitev in preskusi možnih modelov za poenotenje prostostnih kazni. Model, kakršen je sprejet v tretjem osnutku zveznega kazenskega zakona (julij 1975), je namreč po eni strani poskus čisto avtomatične prevedbe sedanjega sistema na novega, po drugi strani pa so mu izhodišče tista najhujša kazniva dejanja, ki sodijo v pristojnost federacije. V pristojnost republike pa sodi množica bagatelnih kaznivih dejanj, ki sestavljajo ogromno večino primerov sodne prakse. Ravno zato bo treba preučiti učinke predloženega modela na to množico primerov.

c. Kot je razvidno že iz dosedanjih izvajanj smo v delovnem načrtu dali pomembno mesto tudi meritvam javnega mnenja, katerih rezultati bi bili pomemben element za sestavo hierarhije vrednot. Pri tem smo imeli pred očmi mimo vsebinskih tudi metodološke probleme, ki so zvezani z vprašanjem, kako meriti takšne težko ulovljive, hitro spremenljive in zelo subjektivno obarvane kategorije, kot so vrednote v zavesti ljudi. Po tem, ko smo že opravili nekatera pripravljalna dela in se dogovorili s Centrom za merjenje javnega mnenja pri FSPN o sodelovanju, se je pokazalo, da Raziskovalna skupnost Inštitutu za kriminologijo ne more zagotoviti vseh potrebnih sredstev za delo. Spričo tega se je bilo treba odločiti, čemu se je med drugimi tudi v tej nalogi mogoče odreči, brez posebne škode za neposreden namen naloge. Glede na to, da je neposreden namen naloge v prvi vrsti prispevati k izdelavi nove jugoslovanske kazenske zakonodaje, se je pokazalo, da se je mogoče odreči prav merjenju javnega

Ne nazadnje je bila takšna odločitev sprejeta tudi zato, ker je sestavljalcem osnutka KZ SR Slovenije, kot tudi zveznega KZ in KZ drugih republik dan okvir s politično ugotovitvijo, naj se nova kazenska zakonodaja glede mere represivnosti ravna praviloma po zdaj veljavnem zakoniku. To sicer sestavljalcev zakonskih osnutkov ne ovira pri samostojnem razmisleku o pravi meri predpisane kazni za posamezno kaznivo dejanje, vsekakor pa omogoča, da se zdaj merjenju javnega mnenja sicer neradi, a vendarle odpovemo zaradi objektivnih okoliščin.

Tako je torej prvotni delovni načrt sicer deloma spremenje, v večjem delu pa je izpolnjen in kar je še zlasti pomembno - rezultati in spoznanja so bili neposredno uporabljeni. To je razvidno iz besedila Osnutka KZ SR Slovenije, še zlasti pa tudi iz obrazložitve. (Ob dokumenta sta temu poročilu priložena).

4. Uporabljeni delovni postopki

Kakor je razvidno iz delovnega načrta so bile načrtovane posamezne faze te naloge, oziroma posamezna potrebna opravila. V veliki večini so bila izvršena tako, kot je bilo zamišljeno, le deloma pa tudi nekoliko drugače.

Delovna skupina je sestavila spisek tistih kaznivih dejanj, ki se v sodni praksi najpogosteje pojavljajo in ta vzorec je bil tudi temelj za vse nadaljnje delo.

Na tej podlagi je bil izdelan tudi spisek zavarovanih vrednot. Pri tem se je pokazalo, da je ista vrednota tudi večkrat zavarovana in v različnih poglavjih kazenskega zakonika.

Napravljen je bil pregled predpisanih kazni za izbrana kazniva dejanja v KZ stare Jugoslavije, v KZ iz leta 1951, v noveli iz leta 1959 in v noveli iz leta 1962.

Izvršene so bile primerjave med zagroženimi kaznimi za nekatera primerljiva ali pogojno primerljiva kazniva dejanja v KZ SFRJ in nekaterih drugih držav.

Pripravljeni so bili obrazci za zbiranje podatkov o dejansko izrečenih kaznih za izbrana kazniva dejanja za obdobje 1968 - 1972 in ti obrazci so bili izpolnjeni s podatki.*

Izdelan je bil pregled vseh načinov za predpisovanje kazni v veljavnem kazenskem zakoniku in model za uporabo v osnutku KZ SR Slovenije. Rezultati teh delovnih postopkov in spoznanja, ki so iz njih nastala, bodo opisani v nadaljevanju tega poročila.

Dodatno pa je bilo izvršeno vse, kar je v zvezi s poenotenjem prostostnih kazni.

II. SISTEM PREDPISANIH KAZNI V VELJAVNEM KAZENSKEM ZAKONIKU SFRJ

1. Splošne značilnosti sistema kazni v kazenskem zakoniku SFRJ

Poglavitna značilnost jugoslovanskega kazenskega prava je, da pozna sicer več vrst kazenskih sankcij, a za posamezno kaznivo dejanje predpisuje samo kazni. Pri tem je treba omeniti še to, da sta kazen zapora in kazen strogega zapora predpisani v veliki večini primerov in da se denarna kazen pojavlja kot predpisana samo alternativno ali kumulativno s kaznijo zapora, ne pa tudi samostojno. Smrtna kazen in kazen zaplembe premoženja sta izjemni kazni, ki sta sicer tudi posebni značilnosti tega sistema, toda kot izjemni za to študijo nimata posebnega pomena.

Kot v veliki večini kazenskih zakonodaj, je tudi v jugoslovanski sprejet sistem relativno določenih kazni, torej v razponih, s čemer hoče zakonodajalec zajeti vse možne primere od povprečnih do naj-

* Podatki za leto 1973 in 1974 so nam postali dostopni šele v mesecu marcu 1976, torej tik pred zadnjim rokom za oddajo te naloge. Podatki so prikazani v članku dr. Milana Lampreta "Polnoletne osebe, zoper katere je bil kazenski postopek v letih 1973 in 1974 pravnomočno končan", Prikazi in študije XXI/11-12/1975 Zavod za statistiko SRS. Podatki sicer niso ne zbrani ne obdelani po metodah, ki so uporabljene v tej študiji. Vendar pa tudi drugače obdelani podatki nazorno kažejo, da se v teh dveh letih ni nič bistvenega spremenilo in da so ugotovitve za pet prejšnjih let nesporno veljavni tudi za leti 1973 in 1974.

hujših, vključujoč tudi povratek po čl. 40 in stek po čl. 46. KZ. Za primere, ki bi po svoji objektivni in subjektivni teži padli pod povprečje, so določeni drugi instrumenti, kot n.pr. omilitev kazni, pogojna obsodba in sodni opomin.

Ena izmed značilnosti predpisanih kazni v jugoslovanskem kazenskem zakoniku je precejšnja strogost zgornjih maksimumov predpisanih kazni. Če bi merili strogost tega kazenskega zakonika samo po tem merilu, bi lahko rekli, da sodi med najstrožje na svetu. Takšen položaj je mogoče pojasniti iz dejstva, da je bil naš kazenski zakonik izdelan v letih 1950-1951 torej v času, ko je bila Jugoslavija v izredno težkem zunanjem in notranjem političnem položaju. Razen tega pa njegovi sestavljalci povedo, da je bila ta metoda uporabljena zato, da bi bilo mogoče zajeti tudi povsem izjemno hude možne primere in seveda povratek ter stek. Odtod izvirajo tudi pogosto izredno veliki razponi med maksimumi in minimumi predpisanih kazni, ki so prav tako ena izmed značilnosti tega sistema. Sodna praksa je v več kot dvajsetih letih, odkar velja kazenski zakonik iz leta 1951, zgovorno pokazala, da je bil takšen načelen pristop k penalizaciji v resnici nepotreben in tudi napačen. Sodna praksa in njena kaznovalna politika sta bili hočeš ali nočeš izraz teže in družbene nevarnosti posameznih kaznivih dejanj, ki so jih sodišča obravnavala in družbene nevarnosti kriminalitete v naši državi sploh. Glede na to, da kriminaliteta v Jugoslaviji v zadnjih dvajsetih letih ne narašča niti po količini niti po kakovosti in glede na to, da so premiki v njeni notranji strukturi v korist družbi manj nevarnim skupinam kaznivih dejanj, so nastale velike razlike med visokimi predpisanimi maksimumi in resnično izrečenimi kaznimi. Te se gibljejo na dnu stolpcev, s katerimi bi lahko grafično prikazali možne razpone predpisanih kazni. Grafični prikaz povprečnih trendov v kaznovalni politiki zadnjih dvajsetih let pokaže vodoravno črto, ki je le tu in tam prekinjena z majhnim dvigom, ki pa se kaj kmalu vrne nazaj. Ti dvigi, ki so odraz postrožitve v kaznovalni politiki, se ne tičejo kaznovalne politike sploh, ampak le postrožitve pri nekaterih kaznivih dejanjih, oziroma

pri njihovih skupinah. Če jih primerjamo s političnimi dogodki v naši državi lahko ugotovimo, da so posledica določenih ukrepov splošne družbeno-politične narave. Sodišča torej niso po lastni oceni postrila kaznovalne politike, ampak na pristisk od zunaj in da je to res, najbolj zgovorno dokazuje vrnitev na prejšnjo mero, brž ko je pritisk popustil.

Tako se torej pokaže, da v resnici ni potrebe po takšni politiki penalizacije, ki okvire predpisanih kazni povečuje do nerazumnosti. Hkrati pa ima takšna usmeritev tudi negativne posledice, ker ustvarja videz o preveliki blagosti kaznovalne politike v praksi sodišč, zato pa tudi zakonodajalčeve poskusu, da bi vplival na postrožitev kaznovalne politike s spremembami penalizacij. Tipičen, čeprav ne edini takšen poskus je bil izvršen z novelo kazenskega zakonika iz leta 1962. Poučen z izkušnjo, da zviševanje zakonskih maksimumov zagroženih kazni niti ne vpliva na kaznovalno politiko, niti ni več mogoče, spričo že tako visokih maksimumov, je zakonodajalec poskusil doseči svoj namen z zviševanjem zakonskih minimumov. Toda tudi ta poskus je ostal brez učinka na kaznovalno politiko; povzročil je le to, da so nastale neuravnovešenosti in nesorazmerja med predpisanimi kaznimi glede na zavarovane vrednote.

2. Zakonodajno tehnični načini za predpisovanje kazni

a. Pregled načinov, ki so v veljavnem KZ uporabljeni za predpisovanje kazni, pokaže naslednjo podobo:

I. Strogi zapor do:

1. 5 let (14 kaz. dejanj)
2. 5 let in denarna kazen (šl. 305/3)
3. 8 let (13 kaz. dejanj)
4. 10 let (44 kaz. dejanj)
5. 10 let in denarna kazen (šl. 263/5 oderuštvo)
6. 12 let (8 kaz. dejanj)
7. 15 let (35 kaz. dejanj)

II. Strogi zapor 20 let (6 kaz. dejanj)

III. Strogi zapor najmanj:

8. 3 leta (10 kaz. dejanj)
9. 5 let (5 kaz. dejanj)
10. 3 leta ali smrtna kazen (18. kaz. dejanj)
11. 5 let ali smrtna kazen (11 kaz. dejanj)
12. 10 let ali smrtna kazen (5 kaz. dejanj)

IV. Zapor ali strogi zapor:

13. do 5 let (3 kaz. dejanja)
14. in denarna kazen (263/3 oderuštvo)
15. najmanj 3 mesece ali strogi zapor do 5 let (57 kaz. dejanj)
16. najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let (28 kaz. dejanj)
17. najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 10 let (341. čl. nezakonita oprostitev vojaške službe).

V. Zapor najmanj:

18. 3 mesece (42 kaz. dejanj)
19. 3 mesece in denarna kazen (čl. 206/1 - pripravljajanje in prodajanje navideznih škodljivih zdravil)
20. najmanj 6 mesecev (2 kaz. dej.)

VI. Zapor do:

21. 6 mesecev (1 kaz. dej.)
22. 1 leta (55 kaz. dej.)
23. 1 leta in denarna kazen (1 kaz. dej. - čl. 205 - mazaštvo)

VII. Zapor:

24. zapor (60 kaz. dej.)
25. zapor in denarna kazen (3 kaz. dej.)

VIII. Denarna kazen ali zapor:

- 26. ali zapor do 3 mesecev (8 kaz. dej.)
- 27. ali zapor do 6 mesecev (21 kaz. dej.)
- 28. ali zapor do 1 leta (37 kaz. dej.)
- 29. ali zapor do leta in denarna kazen (1 kaz. dej.)
- 30. denarna kazen ali zapor (7 kaz. dej.)

Iz tega pregleda izhaja:

- a. Načine zagrojitve kazni je mogoče zbrati v osem skupin, od katerih je vsaka še nadalje diferencirana tako, da jih naštejemo skupaj 30. Med temi so nekateri načini očitno zunaj vsakega sistema in prirejeni le enemu kaznivemu dejanju ali celo kakšni njegovi kvalificirani obliki. Po pogostosti zagroženosti izstopajo:
  - a. zapor, ki je ogrožen v 60 primerih
  - b. zapor najmanj 3 mesece ali strogi zapor do 5 let v 57 primerih
  - c. zapor do enega leta v 55 primerih
  - d. strogi zapor do 10 let v 44 primerih
  - e. zapor najmanj 3 mesece v 42 primerih
  - f. denarna kazen ali zapor do 1 leta v 37 primerih
  - g. strogi zapor do 15 let v 35 primerih
  - h. smrtna kazen kot alternativna v 34 primerih
  - i. zapor najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let v 28 primerih
  - j. denarna kazen ali zapor do 6 mesecev v 21 primerih.

Druge oblike za zagrožanje kazni se pojavljajo še v manjšem številu primerov in sicer 18, 14, 13, 11, 10 itd.

Bogastvo oblik za zagrožitev kazni najbrže samo na sebi ni slabo, če pa omogoča kar največjo sodno individualizacijo kazni, je sploh zaželeno. Vendar pa se zdi, da mora ali bi vsaj moral biti pri zagrožanju kazni uporabljen določen sistem stopnjevanja, v katerega hi bilo mogoče smiselno in smotrno uvrstiti tako temeljna kazniva dejanja, glede na njihovo abstraktno družbeno nevarnost, upošteva seveda tudi njihovo sorazmerno težo, kakor tudi njihove kvalificirane in ev. privilegirane oblike.

b. Ne da bi se tu spuščali v vsebinska vprašanja, ki se tičejo vrednotenja o teži in družbeni nevarnosti teh ali onih skupin kaznivih dejanj, se zdi, da bi lahko predložili nekoliko bolj preprost, a zato tudi bolj pregledan sistem, ki bi nemara povsem zadoščal tako po številnosti oblik, kakor tudi po razponih. Predlog je naslednji, upoštevajoč vrste kazni, kakor so določene v osnutku zveznega kazenskega zakona:

I. Denarna kazen ali zapor do:

- a) ali zapor od 1 do 6 mesecev
- b) ali zapor od 1 meseca do 1 leta

Tu je vprašljivo ali naj bo denarna kazen vedno zagrožena le alternativno ali bi lahko bila zagrožena tudi kot edina možna

II. Zapor

- a) zapor od 1 meseca do 1 leta
- b) zapor (od 1 meseca do 3 let)
- c) zapor najmanj 3 mesecev

Če je v teh primerih smiselno, se seveda poleg kazni zapora predpiše še denarna kazen

III. Zapor ali strogi zapor

- a) zapor najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let

IV. Strogi zapor

- a) do 5 let
- b) do 10 let
- c) najmanj 3 let do 10 let
- d) najmanj 5 let
- e) najmanj 10 let ali smrtna kazen

Za temeljna kazniva dejanja naj bi zagrožali praviloma z najmanjšo kaznijo iz ene od predloženih skupin, za kvalificirane oblike pa z ustrezno višjo kaznijo, toda po stopnjah, brez prevelikih preskokov.

c. Iz predloga je razvidno, da naj bi predvsem odpadle tiste predpisane kazni, ki so bile prirejene samo za po eno ali dve kaznivi dejanji. Prav tako naj bi odpadle tiste predpisane kazni, ki se pojavljajo v izredno majhnem številu primerov, če za to govori še kakšen razlog. Tako naj bi odpadla kazen strogega zavora do 8 let, ker v zadnjih petih letih ni bila nikoli uporabljena, pa tudi v sistemu nič ne pomeni. Prav isto velja za strogi zavor do 12 let. Zagrožena kazen strogega zavora se razteza od 1 do 15 let in ta razpon je veliko prevelik, da bi mogel biti smiseln. Kazen strogega zavora do 15 let naj se predpiše za zelo huda kazniva dejanja tako, da se določi spodnji minimum najmanj 3 let, ali najmanj 5 let, to pa pomeni, da bo treba takšno kazen predpisati za zares huda kazniva dejanja. Prav isto velja za primere, ko se predpiše smrtna kazen alternativno s kaznijo strogega zavora. Pri tem je treba poudariti, da je bila izrečena kazen strogega zavora daljša od 10 let v letih od 1968 - 1972 v 20 primerih (od tega dve po 20 let) in sicer izključno za dejanja iz člena 135 KZ. Kazni strogega zavora nad pet do deset let pa so bile v istem časovnem razdobju izrečene pri najpogostejših kaznivih dejanjih takole: za kazniva dejanja zoper življenje in telo v 51 primerih ubojev in hudih telesnih poškodb, za kazniva dejanja zoper osebno dostojanstvo in moralo v 3 primerih, za kazniva dejanja zoper premoženje v 8 primerih in za kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja v 2 primerih. Za ista kazniva dejanja se velika večina izrečenih kazni giblje takole: za dejanja iz čl. 135/1 - do 5 let; 135/2 - do 10 let, 135/4 do 15 let. Pri tem vodi statistika v evidenci le velike razrede in jih ne diferencira znotraj, tako da ne moremo vedeti ali se n.pr. v razredu od 5-10 let izrečene kazni gibljejo pri petih letih ali višje, oziroma pri desetih letih. Na drugi strani pa statistika ne diferencira kazni za poskuse in zato izkrivlja pravo podobo kaznovalne politike sodišč.

Za kaznivo dejanje po čl. 141/1 dosega velika večina izrečenih kazni do 6 mesecev zavora, za dejanje po čl. 141/2 do 1 leta zavora, 141/3 od 2-5 let strogega zavora in za dejanje po čl. 141/4 od 2 do 3 mesece zavora.

Glede kaznivih dejanj zoper osebno dostojanstvo in moralo se giblje večina izrečenih kazni takole: za dejanje iz čl. 179/1 pokaže krivulja vzpon pri kaznih do enega leta zavora in ponoven, a mnogo manjši vzpon v razredih strogega zavora do dveh let in od 2 do 5 let. Ta poslednji vzpon gre verjetno na račun kazni strogega zavora, ki se zbirajo nekoliko nad dve leti, ne pa pri petih letih.

Izrečene kazni za nekatera kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje pokažejo naslednjo podobo: za dejanje iz čl. 250 je velika večina izrečenih kazni do nekaj nad eno leto zavora, krivulja pa doseže vrh pri kaznih do enega leta zavora. Za kaznivo dejanje po čl. 254a doseže velika večina izrečenih kazni do 6 mesecev zavora. Podobno je tudi pri dejanjih iz čl. 258.

Nekatera kazniva dejanja iz poglavja o kaznivih dejanjih zoper splošno varnost ljudi in premoženja pokažejo naslednjo podobo: za dejanje po čl. 268/1 je večina izrečenih kazni do 2 leti zavora. Za dejanje iz čl. 268 v zvezi s čl. 273 so izrečene kazni po večini še nižje in velika večina ne preseže enega leta zavora. Za dejanje iz čl. 271/1 je več kot 90 % izrečenih kazni do 6 mesecev zavora, za isto dejanje v zvezi s čl. 273 pa je 98 % izrečenih kazni do 1 leta zavora.

Tudi če bi izhajali iz predpostavke, da je opisana kaznovalna politika naših sodišč preveč mila (a to ni dokazano), si ni mogoče predstavljati, da bi mogla sodišča kazni povišati kar nenadoma za dvakrat. Za kaj takšnega seveda tudi nobene potrebe ni, če imamo pred očmi dejstvo, da so hujša kazniva dejanja po absolutnih številkah zelo neznamenit pojav, in da so, na drugi strani, številnejša kazniva dejanja v resnici bagatelna. Spričo tega velja razmisliti, ali so potrebni preveliki zakonski razponi; ali ima smisel groziti z neznansko strogimi kaznimi, v resnici pa izrekat kazni, ki se zbirajo pri minimumu zagrožene kazni oziroma še nižje; ali ni dovolj če kot zagroženi posebni maksimum vzamemo tisto najvišjo kazni, ki je bila v zadnjih petih do desetih letih tudi v resnici izrečena

(tu gre za izjemne primere, ki se pojavljajo v manj kot enem odstotku vseh, za tisto dejanje izrečenih kazni), razen seveda v posebnih primerih, kjer je bil kakšen poseben razlog za odstopanje od tega merila.

Ko gre za alternacijo - zapor ali strogi zapor - se zdi, da dosežemo z eno možnostjo in sicer - zapor najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let vse, kar je obseženo v drugih možnih variantah, ki so navedene pod tč. IV. Razpon od najmanj 6 mesecev zapora do 10 let strogega zapora pa je prevelik, da bi mogel biti resen. To velja tudi za varianto - zapor ali strogi zapor do 5 let, ki je uporabljena v zakoniku pri treh kaznivih dejanjih, v sodni praksi obravnavanih petih let pa nikoli.

Kazen zapora in denarna kazen obsegata, kot je znano, kar 96 % vseh izrečenih kazni, pri tem pa kazen zapora do 1 leta obsega skoraj 90 % vseh izrečenih kazni zapora. Glede na to se zdi, da je predlog pod I. in II. utemeljen, ker je pregledan in upošteva vse bistvene variante, ki so obsežene v zdaj veljavnem KZ. To velja seveda za temeljne oblike številnih kaznivih dejanj, za kvalificirane oblike pa se lahko poseže po alternaciji s strogim zaporom ali po eni izmed variant strogega zapora. Razen kvalificiranih primerov je za zviševanje kazni na razpolago še postrožitev kazni pri večkratnem povratku in odmera kazni pri steku in zato ni bojazni, da bi zagrožene kazni, ki naj bi bile v republiškem kazenskem zakonu nekoliko bolj umirjene in odmerjene, ne mogle pokriti eventualnih hujših primerov.

Predpostavka o generalno preventivni funkciji zagroženih kazni ne ovrže potrebe po večji umirjenosti zagroženih kazni. Tudi če o tej predpostavki nič ne dvomimo, je mogoče trditi, da prevelik razkorak med zagroženimi in izrečenimi kaznimi prej škoduje, kot koristi avtoriteti in generalno preventivnemu vplivu kazenskega zakona. Toda to seveda ne pomeni, da je treba prakso in njeno kaznovalno politiko približati abstraktno zagroženim kaznim, temveč je treba zagrožene kazni približati resničnosti, katere eden in to ne najmanj

pomembnih pokazateljev je prav kaznovalna politika sodišč. Ta utegne biti zmotna v posameznih primerih, tako navzdol kakor tudi navzgor, toda v poprečju zagotovo ustreza naravi in družbeni nevarnosti naše kriminalitete. Naši sodniki namreč ne živijo zunaj naše družbe in ljudi, ki jo sestavljajo in v svojih sodbah in izrečenih kaznih v poprečju izražajo stališča, vrednostne ocene in moralno etične norme, ki jih obdajajo kot pripadnike naše družbe sploh in kot člane posameznih ožjih družbenih skupin, v katerih se gibljejo. Pravkar povedano se z vso močjo izraža v statističnih podatkih in v poprečjih za dolga leta nazaj in to kaže, da se tu uveljavljajo zakonitosti, ki jih ni mogoče in ni dovoljeno spregledati, ker so objektivne.

- d. Glede na to, da ob izdelavi pričujočega pregleda predpisanih kazni v veljavnem kazenskem zakoniku, še ni bilo znano, ali bo sistem kazni ostal nespremenjen ali ne, je delovna skupina za sestavo KZ SR Slovenije to analizo in predloge sprejela in uporabila pri penalizacijah v prvem osnutku KZ, SR Slovenije. To je razvidno iz priloženega osnutka. Čeprav se je pozneje stališče spremenilo v prid poenotenja prostostnih kazni, je bilo tako opravljeno pomembno pripravljalno delo in celo preskušeno na zakonskem osnutku. Glede na maloštevilne pripombe pravosodnih in drugih organov, je bilo opravljeno uspešno. Obenem pa je opravljeno delo zelo koristilo tudi za delo, ki je nastalo pozneje, spričo poenotenja prostostnih kazni.

3. Primerjalni pregledi

- a. Primerjave predpisanih kazni v kazenskem zakoniku stare Jugoslavije in v kazenskem zakoniku SFRJ ter v novelah 1959, 1962 in 1973.

Na vprašanje, zakaj je zakonodajalec za neko kaznivo dejanje predpisal prav takšno in ne kakšno drugačno kazen, je možnih več hipotetičnih odgovorov. Vsekakor je jasno, da mera kazni za neko določeno kaznivo

dejanje ni nastala po kakšni eksaktni metodi in ena izmed možnih hipotez je tudi ta, da se sestavljalci novega kazenskega zakona ali pa novele, pri določitvi kazni ravnajo povprejnjem. Samo če so kakšni prav posebni razlogi za postrožitev ali za omilitev predpisane kazni, se te v novih zakonih ali novelah spreminjajo.

Spričo tega se je pokazalo za koristno če ob tej nalogi opravimo tudi nekatere primerjalne preglede. Odločili smo se za primerjave v okviru stare in nove jugoslovanske kazenske zakonodaje in to v nekoliko širšem obsegu, se pravi za vsa tista izbrana kazniva dejanja, ki so nam bila za izhodišče te naloge. Seveda se je ob tem najprej zastavilo vprašanje ali sploh lahko primerjamo vrste kazni, ki jih je poznal stari jugoslovanski kazenski zakonik, in katere vrste kazni iz veljavnega kazenskega zakonika ustrezajo onim iz stare Jugoslavije.

Kazenski zakonik kraljevine Jugoslavije je poznal štiri vrste kazni odvzema prostosti in sicer: robija, zatočenje, strogi zapor in zapor. Robija in zatočenje, predvideni za hujša kazniva dejanja, sta imeli splošni minimum enega leta in splošni maksimum dvajsetih let. Strogi zapor in zapor - predvideni kazni za manj huda kazniva dejanja, sta trajali od najmanj sedmih dni do največ petih let. Smisel delitve na dva para - robija - strogi zapor in zatočenje-zapor je bil po Dolencu v delitvi na huda in manj huda kazniva dejanja iz nečastnih nagibov ali brez takšne kvalifikacije. Po istem avtorju pa lahko ugotovimo, da prvotna zamisel v zakonodajnotehnični izvedbi ni prišla povsem do izraza.*

Kazenski zakonik iz leta 1951 je poznal samo dve kazni z odvzemom prostosti in sicer: strogi zapor v trajanju najmanj šest mesecev in največ dvajset let, ter zapor v trajanju najmanj tri dni in največ pet let.

Že površen pogled pokaže, da so sestavljalci novega jugoslovanskega kazenskega zakonika opustili delitev na kazni za kazniva dejanja

* Dolenc M.: Tolmač h kazenskemu zakoniku kraljevine Jugoslavije. Ljubljana 1929, s. 109.

iz nečastnih nagibov in tistih brez te kvalifikacije, kot brezpredmetno. Ko so to opustili, se je pokazalo, da ostaneta dve vrsti kazni odvzema prostosti, ena za manj huda kazniva dejanja z največjim trajanjem pet let in druga za huda kazniva dejanja z največjim trajanjem do dvajset let. Na tej podlagi torej lahko rečemo, da je mogoče primerjati kazni robije in zatočenja s kaznijo strogega zaporu in kazni strogega zaporu in zaporu s kaznijo zaporu.

Z novelo 1959 so se spodnje in zgornje meje predpisanih kazni nekoliko spremenile. Kazen zaporu je bila znižana na največ tri leta, kazen strogega zaporu pa na največ petnajst let, a njen spodnji splošni minimum je bil zvišan na eno leto, kakor je to bilo že v stari Jugoslaviji. Te spremembe očitno ne morejo ničesar spremeniti glede primerljivosti kazni iz kazenskega zakonika stare Jugoslavije in kazenskega zakonika SFRJ.

Za primerjavo smo izbrali okoli 60 kaznivih dejanj, ki se v sodni praksi največkrat pojavljajo. Izbrali smo tista kazniva dejanja, ki so zastopana vsaj s 5 odstotki vseh dejanj iz enega poglavja.* Če kakšno kaznivo dejanje tega kvantitativnega merilo ni izpolnjevalo, je pa posebnega pomena glede na zavarovano vrednoto, smo ga v seznam kljub temu uvrstili. V preglednici so v prvi koloni navedeni poglavje KZ in poglavitne vrednote, varovane v tem poglavju. V drugi koloni je letno povprečno število kaznivih dejanj zoper katero od zavarovanih vrednot v obdobju 1968-1972, v tretji koloni pa so navedena izbrana kazniva dejanja po členih kazenskega zakonika.

---

* V prilogah pod številko 2 so preglednice o številu kaznivih dejanj po posameznih členih za obdobje od 1968 - 1972. Preglednice razvidno pokažejo, katere člene kazenskega zakonika v praksi uporabljajo, zlasti če upoštevamo podatke iz rubrike "drugi členi".

Pregled nekaterih zavarovanih vrednot

Poglavje	skupno število kaznivih dejanj	členi
<u>XII. Življenje in telo</u>		
življenje	56	135, 137, 138, 140
telesna nedotakljivost	2059	141, 142, 143, 144
<u>XIII. Svoboda in pravice</u>	205	149, 150, 152, 153 154
<u>XV. Čast in dobro ime</u>		
čast in dobro ime	1100	169, 170, 171
ugled države in njenih predstavnikov	13	174
<u>XVI. Osebno dostojanstvo in morala</u>		
osebno dostojanstvo	124	179, 180, 181, 182, 183, 186
<u>XVII. Zakonska zveza in rodbina</u>		
rodbina in mladoletnik	308	196, 197, 197a
<u>XVIII. Človeško zdravje</u>	34	203, 208, 211a
<u>XIX. Gospodarstvo</u>		
odnosi v trgovini	144	226
materialne obveznosti občanov do družbe	21	235
drugo	135	246a, 247
<u>XX. Družbeno in zasebno premoženje</u>	2566	249, 250, 251, 252, 254, 254a, 257, 258, 259, 265

Poglavje	skupno število kaznivih dejanj	členi
<u>XXI. Splošna varnost ljudi in premoženja</u>		
splošna varnost	90	268, 273
varnost pri delu	41	269, 273
varnost prometa	2860	271, 273
<u>XXII. Pravosodje</u>	81	282, 283
<u>XXIII. Javni red in pravni promet</u>		
javni red	289	289, 292b, 297 303
pravni promet	238	306
<u>XXIV. Uradna dolžnost</u>	288	314a, 319, 322, 323

Ob primerjanju izbranih kaznivih dejanj iz veljavnega kazenskega zakonika z onimi iz kazenskega zakonika stare Jugoslavije, se je pokazalo, da nekaterih kaznivih dejanj v kazenskem zakoniku stare Jugoslavije ni bilo in zato primerjave niso možne. Prav tako pa so tudi nekatera kazniva dejanja, ki so v veljavnem kazenskem zakoniku drugače oblikovana, kar seveda tudi onemogoča primerjave, ali povzroča njihovo vprašljivost.

čl.	KZ 1973	1962	1959	1951	1929
135 (167)	strogi zapor najmanj 5 let	isto	isto	isto	z dosmrtno robijo ali robijo najmanj 10 let
137 (177)	zapor najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	isto	zapor do 3 let
138 (170)	zapor najmanj 3 mesecev	isto	isto	zapor najmanj 6 mesecev	zakonski otrok - strogi zapor nezakonski otrok - zapor
140/I (172)	zapor najmanj 3 mesecev	isto	isto	isto	strogi zapor
141/I (179)	zapor najmanj 6 mes. ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	isto	zapor ali zatočenje do 3 let
141/II (178)	strogi zapor do 10 let	isto	isto	stogi zapor do 8 let	robija ali zatočenje do 8 let
141/III (178,179)	strogi zapor do 12 let	isto	isto	isto	robija do 12 let robija do 10 let
141/IV (182)	zapor	isto	isto	zapor do 3 let	zapor do 1 leta
142/I (181)	zapor do 1 leta	isto	isto	isto	zapor do 1 leta ali denarna kazen
144 (248)	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	isto	zapor do 6 mesecev ali denarna kazen
149 (242/I)	denarna kazen ali zapor do 1 leta	isto	isto	denarna kazen ali zapor do 2 let	strogi zapor do 1 leta ali denarna kazen

čl.	KZ 1973	1962	1959	1951	1929
150/I (243/I)	zapor do 1 leta	isto	isto	zapor do 2 let	strogi zapor
152 (395/I)	zapor do 1 leta	isto	isto	isto	
153/I (247)	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	isto	zapor do 1 leta ali denarna kazen
154/I (250/I)	denarna kazen ali zapor do 1 leta	isto	isto	isto	zapor do 1 leta ali denarna kazen
169/I (301/I)	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	isto	zapor najmanj 15 dni
170/I (297/I)	denarna kazen ali zapor do 3 mesecev	isto	isto	isto	zapor do 1 leta ali denarna kazen
171/I (299, 301/I)	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	isto	zapor do 6 mesecev ali denarna kazen
174 (307)	zapor najmanj 3 mesecev	isto	isto	zapor od 3 mesecev do 3 let	zapor najmanj 3 mesecev
179/I (269)	strogi zapor do 10 let	isto	isto	strogi zapor do 8 let	robija do 10 let
180/I (270)	zapor najmanj 3 me- secev ali strogi za- por do 5 let	isto	isto	zapor ali strogi zapor do 5 let	robija do 8 let
181/I (273)	zapor najmanj 6 me- secev ali strogi za- por do 5 let	isto	isto	isto	robija do 10 let
182/II (275)	zapor najmanj 6 mese- cev ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	zapor najmanj 3 me- secev ali strogi za- por do 5 let	robija do 10 let

čl.	KZ 1973	1962	1959	1951	1929
183 (272/2, 273/II, 274/3, 275/2)	zapor	isto	isto	isto	zapor do 1 leta strogi zapor
186/I (272/I)	strogi zapor do 10 let	isto	isto	-	strogi zapor
186/II (285)	zapor do 1 leta	isto	isto	zapor do 2 let	strogi zapor
196/I (294)	zapor najmanj 6 mesecev	isto	isto	zapor do 2 let	strogi zapor
197/I	zapor do 1 leta	isto	isto	denarna kazen ali zapor do 1 leta	ni
197a/I	zapor najmanj 3 mesecev	isto	isto	-	ni
203/I	zapor	isto	isto	zapor do 3 let	zapor do 3 let
208/I	zapor najmanj 3 mesecev ali strogi zapor do 5 let	zapor najmanj 3 mesecev	isto	zapor od 3 mese- cev do 3 let	ni
211a (268)	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	-	zapor do 6 mesecev ali denarna kazen
226/IV	zapor najmanj 3 me- secev ali strogi zapor do 5 let	isto	zapor	-	ni

1929

1951

1959

1962

KZ 1973

čl.

čl.	KZ 1973	1962	1959	1951	1929
235/I	zapor z denarno kaznijo	isto	zapor do 1 leta in z denarno kaznijo ali denarno kaznijo	zapor do 3 let	ni
246a/I	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	-	ni
247/I	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	isto	isto	denarna kazen ali zapor do 2 let	ni
249/I (314)	zapor najmanj 3 mes. ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	isto	strogi zapor
250/I (316)	strogi zapor do 10 let	isto	isto	strogi zapor do 12 let (250/II)	robija do 10 let
251 (327)	strogi zapor do 12 let	isto	isto	strogi zapor od 2 do 12 let	robija do 15 let
252 (326)	strogi zapor najmanj 3 let	isto	isto	strogi zapor od 3 do 15 let	robija do 15 let
254/I (318)	zapor	isto	isto	isto	strogi zapor ali zapor
254a	zapor najmanj 3 mes. in strogi zapor do 5 let	isto	denarna kazen ali zapor do 6 mesecev	-	ni
257/I (365)	denarna kazen ali zapor	isto	denarna kazen ali zapor do 1 leta	denarna kazen ali zapor do 2 let	zapor do 3 let ali denarna kazen
258/I (334/I)	zapor najmanj 3 mes. ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	isto	strogi zapor ali denarna kazen

čl.	KZ 1973	1962	1959	1951	1929
259/I (320)	denarna kazn ali zapor do 1 leta	isto	isto	denarna kazn ali zapor do 6 mesecev	strogi zapor do 1 leta
265/I (333/I)	zapor	zapor	zapor	zapor do 3 let	strogi zapor do 3 let
268/I (188,191)	strogi zapor do 10 let	isto	isto	isto	robija do 20 let robija do 10 let
269/I (199/I)	strogi zapor do 8 let	isto	isto	isto	strogi zapor in denarna kazn
271/I (204/I)	zapor	zapor najmanj 3 mesece	isto	zapor najmanj 1 mesece	zapor
282 (139)	zapor najmanj 3 mesecev	isto	isto	zapor najmanj 3 mesecev	strogi zapor ali zapor do 5 let
283 (146)	zapor	isto	isto	zapor do 3 let	strogi zapor
289/1 (127)	zapor	isto	zapor do 1 leta	zapor do 2 let	strogi zapor ali zapor
292b	zapor najmanj 3 mesecev	-	-	-	-
297 (383)	zapor do 6 mesecev	isto	zapor do 6 m.	zapor do 6 mesecev	zapor do 3 mesecev
303	zapor do 1 leta	isto	zapor do 1 leta	zapor do 2 let	-
306/1 (214)	zapor	zapor	zapor	zapor do 2 let	strogi zapor
314a	zapor najmanj 3 me- secev ali strogi za- por do 5 let	isto	isto	-	-
314/1 (386)	zapor	isto	isto	zapor do 3 let	zapor najmanj 6 mesecev
319 (397)	zapor najmanj 3 mesecev ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	zapor najmanj 3 m. ali strogi zapor do 5 let	strogi zapor ali zapor

čl.	KZ 1973	1962	1959	1951	1929
322 (319)	strogi zapor do 5 let	isto	strogi zapor do 5 let	zapor najmanj 3 mesece ali strogi zapor do 5 let	strogi zapor
323 (379)	zapor najmanj 3 mesecev ali strogi zapor do 5 let	isto	zapor najmanj 3 mesece	zapor najmanj 3 mesece do treh let	strogi zapor do 3 let.
325/1 (385)	strogi zapor do 10 let	isto	zapor najmanj 3 let ali strogi zapor do 8 let	zapor najmanj 3 mesece ali strogi zapor do 8 let	robija ali zatočenje do 5 let
325/3	zapor najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let	isto	zapor najmanj 3 mesecev	zapor do 3 let	strogi zapor
326/1	zapor najmanj 6 mesecev ali strogi zapor do 5 let	isto	isto	zapor najmanj 2 mesecev	ni

Iz preglednic je razvidno, da so predpisane kazni v veljavnem kazenskem zakoniku v 14 primerih milejše, v 7 primerih strožje in v 30 primerih enake, kot v kazenskem zakoniku stare Jugoslavije (v 13 primerih primerjave niso bile mogoče). Še posebej pa je treba poudariti, da odstopanja na strožje ali na milejše, razen v nekaterih primerih niso občutna. Razen tega je mogoče opaziti, da so bile predpisane kazni po kazenskem zakoniku iz leta 1951 v nekaj primerih enake s tistimi iz kazenskega zakonika stare Jugoslavije, s poznejšimi novelami iz leta 1959 in 1962, pa so bile spremenjene.

Očitno je torej, da so sestavljalcem novega kazenskega zakonika za izhodišče rabile kazenske določbe starega jugoslovanskega kazenskega zakonika, ki so jih seveda korigirali, če niso ustrezale novim vrednotenjem, kakršna so nastala v teku NOB in v prvih povojnih letih. Trditev je razvidna tudi iz pregleda opisov kaznivih dejanj, ki so v več primerih enaki ali zelo podobni. Nekatere primerjave je bilo tu mogoče opraviti le deloma in nepopolno zato, ker so sestavljanci KZ 1951 posegli po nekoliko drugačni zakonodajni tehniki, predvsem pa so poskušali uporabiti tehniko racionalizacije in so tako v več primerih združili več diferenciranih inkriminacij v eno. Primerjave tudi niso bile možne pri 273. členu, kjer je prav tako uporabljena zakonodajna tehnika, ki je kazenski zakonik 1929 ni uporabljal. Za primerjave smo uporabili po večini samo temeljne oblike posameznih kaznivih dejanj, toda že površen pregled pokaže, da so tudi kvalificirane oblike po predpisanih kaznih zelo podobne onim iz KZ 1929.

Kakor so sestavljanci KZ 1951 za eno izmed izhodišč pri predpisovanju kazni vzeli KZ iz leta 1929, tako tudi sestavljanci nove jugoslovanske kazenske zakonodaje tako zveznega kot republiških in pokrajinskih kazenskih zakonov za izhodišče jemljejo, zagotovo z dosti večjo upravičenostjo, veljavni kazenski zakonik. Zato je treba pričakovati, da bo večji del penalizacij enak veljavnim tudi v novi zakonodaji. Toda, kakor so sestavljanci korigirali kazni predpisane po KZ 1929, če so menili, da so prestroge ali premile, prav tako

bodo to storili sestavljalci novih kazenskih zakonov. Vprašanje je, ali je to mogoče storiti manj intuitivno in po občutku, se pravi bolj racionalno in z upoštevanjem nekaterih podatkov in dejstev, ki bi lahko vplivali na določitev primerne kazni.

b. Primerjave predpisanih kazni v KZ SFRJ z nekaterimi drugimi tujimi kazenskimi zakoniki

Eden izmed podatkov, ki bi ga med drugimi tudi lahko upoštevali pri predpisovanju kazni za posamezna kazniva dejanja, je nemara višina predpisanih kazni v tujih kazenskih zakonikih. Takšne primerjave imajo seveda samo relativno vrednost in če pri primerjavah ne upoštevamo različnosti zgodovinske, družbeno-ekonomske, politične in kulturne narave, potem takšne primerjave lahko ostanejo tudi brez vsake vrednosti.

Smiselnost takšnih primerjav pa je seveda vezana še na druge pogoje. Najprej so mogoče le primerjave med kazenskopravnimi sistemi, ki pripadajo nekemu, v sebi zaključenemu kulturno-civilizacijskemu in pravnemu krogu. Takšnemu pogoju, se zdi, ustreza krog evropskih držav, zlasti pa tistih, ki so bile zgodovinsko pod vplivom avstrijsko-nemške kulture in civilizacije. Zato smo za te primerjave izbrali Avstrijski kazenski zakonik, ki predstavlja najbolj tradicionalno družbene razmere srednje Evrope, na drugi strani pa Švedski kazenski zakonik, ki prav gotovo pomeni najbolj napredni sistem, čeprav še vezan na evropsko izročilo. Sem smo uvrstili tudi kazenski zakonik zvezne republike Nemčije, ki je bil uveljavljen l.I.1975, je torej nov in je nastal po dolgotrajnih temeljnih pripravah.

Toda te tri države pripadajo kapitalističnemu družbeno-ekonomskemu in političnemu sistemu in zato je bilo treba izbrati tudi nekaj držav, ki imajo naši podobno družbeno-ekonomsko ureditev, ki počiva na družbeni lastni proizvodnih sredstev in katerih razvojna usmeritev je socialistična. Tu je kazalo izbrati najprej Madžarsko, ki nam je

sosedna in ki je zgodovinsko pripadala istemu kulturnemu in civilizacijskemu krogu kot Slovenija. Na drugi strani je bilo treba upoštevati kazenskopравни sistem Sovjetske zveze, ki je najstarejša socialistična država in ki bi v več kot pedesetih letih obstoja morala nabrati dosti izkušenj. Upoštevati pa kaže tudi kazenski zakonik Nemške demokratične republike, predvsem zato, ker je ta država očitno ekonomsko najbolj razvita med socialističnimi državami in domnevamo, da se je to moralo izraziti tudi v kazenskem pravu.

Primerjanje predpisanih kazni za izbrana kazniva dejanja po našem kazenskem zakoniku, je povzročilo precej težav. Na eni strani se je pokazalo, da so opisi kaznivih dejanj v različnih uporabljenih kazenskih zakonikih zelo težko primerljivi. Pod istim naslovom najdemo zelo različne opise, ki obsegajo ali več ali pa manj, kot obsega naš kazenski zakonik in le redko se opisa povsem ujemata. Zato smo morali zanemariti vse posebnosti, kvalifikatorne okoliščine in podobno. To utegne biti dopustno samo za omejen namen - primerjati namreč kako v zelo grobih potezah vrednotijo v drugih državah to ali ono kaznivo dejanje v najbolj abstraktni obliki. Če tega ne bi napravili bi se morali odreči sploh vsaki primerjavi. Z vsemi pridržki smo si tako omogočili vsaj temeljno orientacijo, ki je pokazala, kje so vsi primerjani kazenski zakoniki približno na isti ravni in kje so značilnejši odstopi.

Podobne težave so bile tudi glede primerljivosti predpisanih kazni. Tudi tu smo si morali pomagati s komaj dovoljenimi poenostavitvami. To nam je bilo sicer olajšano glede na to, da je temeljno merilo strogosti predpisane kazni še vedno trajanje odvzem prostosti in da imajo razen našega, vsi drugi primerjani kazenski zakoniki samo eno kazen odvzema prostosti in sicer zapor. Tako se je pokazalo, da se mera strogosti kar primerno in primerljivo izraža v zgornjih maksimumih in deloma v razponih predpisanih kazni. Zanemariti je bilo treba predvsem alternativne in kumulativne kazni, pri nekaterih zakonikih - zlasti to velja za DDR - pa smo morali zanemariti predpisane

alternativne možnosti za zamenjavo kazni odvzema prostosti z drugimi ukrepi, kot so nadzorstvo, izročitev storilca družbenim sodiščem in podobno. Vse kar smo tu morali zanemariti je sicer zelo pomembno, a za namen teh primerjav ni bistveno. Tudi v zvezi s tem se je pokazalo, da bi bilo škoda če bi se takšnim sicer poenostavljenim primerjavam odrekli, saj smo si tako omogočili orientacijo o bistvenem, česar posamezna odstopanja za kakšno leto navzgor ali navzdol ne motijo.

Poudariti je treba še dve omejitvi. Prva se nanaša na mehanizme za omilitev in postrožitev kazni, ki jih ima vsak primerjani zakonik urejene po svoje. Tega seveda ni bilo nikakor mogoče upoštevati, čeprav lahko ti mehanizmi v praksi povsem spremenijo podobo o strogoosti kakšnega zakonika. Toda nam je šlo predvsem za to, da ugotovimo, kako je zakonodajalec ocenil nekatera kazniva dejanja, zapisana v abstraktni obliki.

Seveda je tu še druga omejitev, ki se nanaša na kaznovalno politiko sodišč. Največ bi bilo mogoče razbrati iz podatkov o kaznovalni politiki sodišč v državah, ki smo jih primerjali. Toda tega nismo mogli storiti zato, ker takšnih podatkov ni in tudi če bi nam kakšna država omogočila zbrati potrebne podatke, kaj takšnega iz razumljivih razlogov ne bi prišlo v poštev. Kot že rečeno, šlo nam je samo zato, da ugotovimo in primerjamo, kako so posamezni zakonodajalci ocenili posamezne kazenskopravno zavarovane vrednote ter ali in kje naš kazenski zakonik od drugih značilnejše odstopa.

Spisek primerja njih kaznivih dejanj se nekoliko razlikuje od izbranega vzorca, ker so tako narekovale potrebe in možnosti za primerjanje.

Člen	SFRJ	Avstrija	ZRN	Švedska	Madžarska	NDR	RSFSR
135/1	5-15 let	10-20 let ali dosmrtna (75)	5-15 let (212/1)	do 10 let ali dosmrtna (III/1)	5-15 let (253)	nejmanj 10 let ali dosmrtna (112)	3-10 let (103)
137	6 mes. do 5 let	do 1 leta (80)	do 5 let (222)	do 2 leti (III/7)	6 mes. do 5 let (253/4)	do 2 leti (114)	do 3 leta (106)
138	3 mes. do 3 leta	1 do 5 let (79)	3 do 15 let (217)	do 6 let (III/3)	-	do 10 let (113)	-
140	3 mes. do 3 leta	do 1 leta (96)	do 3 leta (218)	do 2 leti (III/4)	do 3 leta (256)	do 3 leta (153)	do 2 leti (116)
141/1	6 mes. do 5 let	do 3 leta (84)	do 5 let (224/2)	do 2 leti (III/6)	do 3 leta (257)	do 2 leti (115)	do 3 leta (109)
141/2	do 10 let	6 mes. do 5 let (85)	1 do 5 let (224/1)	1-10 let (III/6)	6 mes. do 5 let (257/3)	do 10 let (117)	do 8 let (108)
141/3	do 12 let	1 do 10 let (86)	3 do 14 let (226)	do 2 leti (III/7)	2 do 8 let (257/4)	do 10 let (117)	5 do 12 let (108)
141/4	do 3 leta	do 6 mes. (88/4)	do 3 leta (230)	do 6 mes. (III/8)	do 2 leti (257/5)	do 2 leti (118/2)	do 2 leti (114)
149	do 1 leta	do 1 leta (105)	do 3 leta (240)	do 2 leti (IV/4)	do 3 leta (261)	do 2 leti (129)	-

* Uporabili smo naslednje kazenske zakonike: Avstrije (1974), Madžarske (1961), Nemške Demokratične republike (1968), RSFSR (1960), Švedske (1965) in Zvezne republike Nemčije (1975).

Člen	SFRJ	Avstrija	ZRN	Švedska	Madžarska	NDR	RSFSR
150	do 1 leta	do 3 leta (99)	do 5 let (239)	1 do 10 let (IV/2)	do 2 leti (262)	do 2 leti (131)	do 6 me
152	do 1 leta	do 2 leti (312)	1 do 10 let (343)	-	6 mes. do 5 let (146)	-	-
153	do 5 mes.	do 1 leta (107)	do 1 leta (126)	do 2 leti (IV/5)	-	do 1 leta (130)	-
154	do 1 leta	do 1 leta (109)	do 1 leta (124)	do 2 leti (IV/6)	do 1 leta (263)	prekršek	do 1 leta (136)
169	do 6 mes.	do 6 mes. (111)	do 2 leti (186)	denarna (V/1)	do 6 mes. (266)	prekršek	do 1 leta (130)
170	do 3 mes.	do 3 mes. (115)	do 1 leta (185)	denarna (V/3)	denarna (267)	prekršek	do 6 mes. (131)
174	3 mes. do 3 leta	do 6 mes.	do 3 leta (190)	do 2 leti (XVII/6)	do 2 leti (217)	do 2 leti (220)	do 2 leti (190)
179	do 10 let	do 10 let (201)	2 do 15 let (177)	2 do 10 let (VI/1)	2 do 8 let (276)	1 do 5 let (121)	3 do 7 let (117)
180	3 mes. do 5 let	6 mes. do 5 let (205)	do 5 let (179)	do 4 leta (VI/2)	2 do 8 let (276)	1 do 5 let (121)	3 do 7 let (117)
181	6 mes. do 5 let	1 do 10 let (206)	6 mes. do 10 let (176)	do 4 leta (VI/3)	6 mes. do 5 let (280)	do 5 let (184)	do 6 let (119)
182/2	6 mes. do 5 let	do 5 let (174)	do 5 let (174)	do 4 leta (VI/4)	2 do 8 let (276)	do 3 leta (150)	do 3 leta (118)

Člen	SFRJ	Avstrija	ZRN	Švedska	Madžarska	NDR	RSPSE
183	do 3 leta	do 3 leta (205/2)	do 3 leta (180)	do 1 leta (VI/6)	6 mes. do 5 let (277)	do 2 leti (124)	do 3 leta (120)
186/1	do 10 let	6 mes. do 5 let (203)	1 do 10 let (178)	do 4 leta (V/4)	6 mes. do 5 let (278)	do 3 leta (122)	do 8 let (121/2)
186/2	do 1 leta	do 2 leti (210)	do 5 let (175)	-	do 3 leta (279)	do 3 leta (151)	do 5 let (121/1)
196	3 mes. do 3 leta	do 6 mes. (199)	do 3 leta (170a)	-	do 3 leta (274)	do 2 leti (142)	-
197	do 1 leta	do 3 leta (197)	do 3 leta (170b)	-	do 1 leta (275)	do 2 leti (141)	-
203	do 3 leta	-	-	-	do 3 leta (258)	-	-
204	do 1 leta	-	-	-	-	-	do 1 leta (128)
205	do 1 leta	do 3 mes. (184)	-	-	do 1 leta (200)	-	do 1 leta (221)
208	3 mes. do 5 let	-	-	do 6 let (XIII/7)	do 1 leta (198)	-	-
211a	do 6 mes.	-	-	-	-	do 2 leti (147)	1 do 10 let (224)

Člen	SPRJ	Avstrija	ZRN	Švedska	Madžarska	NDR	RSSS
226	do 3 leta	-	-	-	do 3 leta (236)	do 2 leti (173)	do 2 let (154)
235	do 3 leta	-	-	-	do 3 leta (248)	do 2 leti (176)	-
246a	do 6 mes.	-	-	do 6 mes. (XII/1)	-	-	-
247	do 6 mes.	do 6 mes. (137)	do 5 let (292)	-	-	-	do 1 leta (166)
249	3 mes. do 5 let	do 3 leta (128)	do 5 let (242)	do 2 leti (VIII/1)	6 mes. do 5 let (295)	do 2 leti (180)	do 2 leti (144)
250	do 10 let	6 mes. do 5 let (129, 128/2)	3 mes. do 10 let (243)	6 mes. do 6 let (VIII/4)	2 do 8 let (295/2)	2 do 10 let (181)	do 7 let (145)
251	do 12 let	6 mes. do 5 let (131)	1 do 15 let (249)	1 do 6 let (VIII/5)	2 do 8 let (299)	do 5 let (126)	3 do 10 let (146)
252	3 do 15 let	1 do 10 let (142)	1 do 15 let (252)	1 do 6 let (VIII/5)	2 do 8 let (299/2)	do 5 let (126)	3 do 10 let (146)
254	do 3 leta	1 do 5 let (133/2)	do 5 let (266)	do 2 leti (X/1)	6 mes. do 5 let	do 2 leti (177)	do 2 leti (147)
254a	3 mes. do 5 let	do 6 mes. (136)	do 3 leta (248b)	do 2 leti (VIII/7)	-	-	do 1 leta (212)

Člen SFRJ Avstrija ZRN Švedska Madžarska NDR RSFSR

257	do 3 leta	do 6 mes. (125)	do 2 leti (303)	do 6 mes. (XII/1)	do 3 leta (302)	do 2 leti (183)	do 6 mes. (149)
258	3 mes. do 5 let	do 3 leta (147)	do 5 let (263)	do 2 leti (IX/1)	6 mes. do 5 let	2 do 10 let (181)	do 2 leti (147)
259	do 1 leta	do 6 mes. (127, 133, 146)	-	do 6 mes. (VIII/2)	do 1 leta (303)	prekršek (179)	-
265	do 3 leta	do 2 leti (164/2)	6 mes. do 10 let (260)	do 2 leti (IX/6)	do 3 leta (301)	do 2 leti (234)	do 6 mes. (208)
268	do 10 let	1 do 10 let (169, 171, 173)	1 do 5 let	2 do 8 let (XIII/1)	2 do 8 let (190)	do 8 let (185)	do 1 leta (214, 215)
269	do 8 let	-	-	-	6 mes. do 5 let (191)	do 2 leti (194)	do 1 leta (216)
271	3 mes. do 3 leta	-	do 5 let (315c)	-	6 mes. do 5 let (192)	do 1 leta (196)	do 3 let (211)

Člen	SFRJ	Avstrija	ZRN	Švedska	Madžarska	NDR	RSFSR
314	do 3 leta	6 mes. do 5 let (302)	1 do 5 let (336)	do 2 mes. (XX/1)	do 3 leta (144)	do 5 let (165)	do 3 leta (170)
319	3 mes. do 5 let	do 3 leta (311)	do 5 let (348)	do 2 leti (XX/14)	do 5 let	do 2 leti (242)	do 2 leti (175)
322	do 5 let	do 3 leta (133)	-	do 2 leti (X/1)	6 mes. do 5 let (295)	do 2 leti (182)	do 4 leta (92)
325/1	do 10 let	do 3 leta (304)	6 mes. do 5 let (332)	do 2 mes. (XX/1)	6 mes. do 5 let (149)	do 5 let (247)	3 do 10 let (173)
325/3	6 mes. do 5 let	do 1 leta (304/2)	do 2 leti (331)	do 2 mes. (XX/1)	do 3 leta (150)	do 5 let (247)	3 do 10 let (173)
326	6 mes. do 5 let	-	do 2 leti (333)	-	do 3 leta (151)	do 3 leta (248)	3 do 8 let (174)

Analiza priloženih preglednic zelo nazorno kaže, da so skoraj vsi zakonodajalci uporabili približno iste mere zato, da so izrazili svojo oceno o družbeni nevarnosti in teži posameznega kaznivega dejanja. Te mere so:

- do 6 mesecev zapora

do enega leta zapora

do treh let zapora

do petih let zapora

do desetih let zapora.

Nekateri sistemi postavljajo mejo pri dveh letih zapora, a očitno ta meja ustreza trem letom v drugih sistemih. Nekateri drugi sistemi poznajo mejo šestih let, a ta spet v bistvu ustreza petim letom v drugih sistemih. Ponekod najdemo med petimi in desetimi leti še mejo osmih let, ki je bila pač dotičnemu zakonodajalcu potrebna zaradi širših možnosti za individualizacijo. Kazni zapora nad deset let se pojavljajo izredno redko, vsaj pri tistih kaznivih dejanjih, ki smo jih primerjali in ki so v praksi pri nas in v drugih državah najbolj pogosta. Politična in vojaška kazniva dejanja iz razumljivih razlogov niso primerna za primerjanje.

Ko ob pravkar podanih pojasnilih analiziramo preglednice se pokaže najprej sorazmerno velika identičnost vrednotenij in ocen v vseh primerjanih sistemih. Pri tem štejemo odstopne za leto ali dve navzgor ali navzdol za nebitvene, pač pa so za naš namen zanimivi preskoki po kategorijah, ki so spredaj navedene. Na tej podlagi morda lahko trdimo, da je hierarhična razvrstitev zavarovanih vrednot, z majhnimi odstopi, v vseh primerjanih sistemih enaka. Najhujše kazni so predpisane za kazniva dejanja zoper življenje (in zelo hude telesne poškodbe), potem pa se razvrstijo kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja, spolno nedotakljivost, uradno dolžnost in premoženje (v nekaterih socialističnih državah so za napade na družbeno premoženje predpisane nekoliko hujše kazni). Kazniva dejanja zoper gospodarstvo, družino,

svobodo in pravice ljudi ter čast in dobro ime zavzemajo zadnja mesta na lestvici rangov, a različna v različnih državah. Kazniva dejanja zoper človeško zdravje so zelo težko primerljiva, ker primerjani kazenski zakoniki posebnega poglavja s tem naslovom ne poznajo, pa tudi večine kaznivih dejanj, ki so pri nas uvrščena v to poglavje, ne poznajo. Kolikor jih je, se gibljejo predpisane kazni v povprečju na ravni kaznivih dejanj zoper svobodo in pravice ljudi.

V nadaljnjem smo primerjali kazni, ki so zagrožene za posamezna kazniva dejanja po našem KZ s povprečjem zgorjih maksimumov, ki so predpisani v drugih primerjanih kazenskih zakonikih. Uporaba povprečij je sicer nekoliko tvegana metoda, zlasti kadar en podatek v seriji bistveno dvigne ali zniža povprečje. Toda glede na to, da so med kategorijami dovolj veliki razponi, so zelo visoke ali zelo nizke kazni, predpisane v enem izmed sedmih primerjanih zakonikov, na povprečja vplivale le redko. S takšnimi primerjavami se je pokazalo, da je naš zakonik strožji pri 19 primerjanih kaznivih dejanjih in od tega so ti odstopi značilni v vseh, razen v petih primerih. Gre za kazniva dejanja po členih: 137, 141/1, 141/2, 141/3, 186/1, 249, 250, 251, 252, 254a, 257, 258, 268, 269, 319, 322, 325/1, 325/3 in 326. Odstopi na strožje, a v manjši meri, so pri teh kaznivih dejanjih podani pri členih: 141/3, 250, 268, 319 in 322. Zelo veliki pa so odstopi pri kaznivih dejanjih po naslednjih členih: 186/1, 251, 252, 254a, 269 in 325/1.

Naš kazenski zakonik je nekoliko milejši od povprečja pri sedmih kaznivih dejanjih in sicer po členih: 138, 149, 150, 152, 153, 186/2 in 197. Pomembno nižje so predpisane kazni pri členih: 138, 150, 152, 186/2 in 197.

Tako se pokaže, da je naš kazenski zakonik strožji pri najpogostejših (v praksi) kaznivih dejanjih zoper telesna nedotakljivost, zoper družbeno in zasebno premoženje in zoper uradno dolžnost. Deloma

to stališče potrjuje tudi naša sodna praksa, saj jih deloma razvršča v III. do V. kategorijo, se pravi med težja kazniva dejanja. O kaznivih dejanjih, ki jih naš KZ penalizira mileje ni mogoče dati splošnejše sodbe, ker jih je premalo in to ne dovoljuje poploševanj.

Glede preostalih dvajsetih kaznivih dejanj je bilo mogoče ugotoviti, da so predpisane kazni v vseh primerjanih zakonikih podobne, saj se v večjem delu skoraj ujemajo ali pa vsaj sodijo v isto kategorijo.

Po splošni strogosti sta na prvem mestu prav gotovo kazenski zakonik Zvezne republike Nemčije in naš, sledijo jima kazenski zakonik Avstrije, Madžarske in DDR. Kazenska zakonika Švedske in SRFSR sta glede primerjanih kaznivih dejanj najmilejša in na približno isti ravni. Takšno podobo ne pokaže samo preprosto vizualno primerjanje, pač pa tudi prav tako preprosti seštevki predpisanih maksimalnih kazni. Razlike med najstrožjim - Zvezna republika Nemčija in najmilejšima so kar občutne. Kazenska zakonika Madžarske in DDR sta po strogosti na sredini in na skoraj isti ravni, pri tem pa smo za primerjanje vzeli tiste strožje kazni, ki so predpisane za napade na družbeno premoženje.

Na koncu, a ne nazadnje utegnejo biti zanimive tudi primerjave o najvišjih predpisanih prostostnih kaznih v kazenskopravnih sistemih, ki smo jih primerjali. Če zanemarimo dosmrtno kazen odvzema prostosti, ki jo poznajo praviloma samo sistemi brez smrtne kazni (Avstrija, Švedska in ZRN, izjema je DDR, ki pozna obe hkrati), je v večini primerjanih sistemov 15 let splošni maksimum kazni zapora. Večjo mero in sicer 20 let ima Avstrija, manjšo in sicer 10 let pa Švedska in RSFSR. Medtem ko je v SPRJ in Madžarski mogoče izreči v izjemnih primerih tudi 20 let, pa je v RSFSR za izjemno hude primere določena kazen največ 15 let zapora, kot izjemna kazen.

Iz tega pregleda izhaja, da tudi v zakonodajo prodira spoznanje o nesmiselnosti in nečlovečnosti predolghih prostostnih kazni. Celo zgornja meja petnajstih let je namreč v večini držav predpisana le za prav izjemne primere, oziroma za dejanja v steku ali za večkratni povratek. Samo Avstrija, Madžarska in SRFJ določajo za takšne primere 20 let kot najvišjo mero.

Opravljen primerjave bi torej kljub vsej njihovi relativnosti utegnile biti eden izmed kačipotov za politiko penalizacije v naši prihodnji kazenski zakonodaji. Vsekakor pa je videti že zdaj, da ne bi kazalo predpisanih kazni kar preprosto prepisati iz dose- danjega kazenskega zakonika. To je seveda mogoče storiti, če se po uporabi primerjalnega in še vseh drugih kriterijev pokaže, da je to utemeljeno. V nasprotnem primeru pa bo treba kazni, ki so pre- tirano stroge ali pa tudi preveč mile, ustrezno spremeniti. To bo potrebno storiti še zlasti tudi zato, da bi dosegli na eni strani sorazmernost med zavarovanimi vrednotami, na drugi pa smotrno stop- njevanje glede na vrednote in glede na intenzivnost napadov nanje. Varstvo vsake vrednote ima svoje meje, ki jih tudi s kaznimi, predpisanimi za kvalificirane primere, ne bi smeli preseči. Zato pa bo treba poiskati pravo mero predpisane kazni za temeljna kaz- niva dejanja in zlasti tu ne bi smeli pretiravati, med drugim tudi zato, ker sicer zmanjka prostora za kvalificirane primere. Če nastane takšen položaj, se to potem uporablja kot argument za par- cialno zviševanje kazni za posamezna kazniva dejanja ali pa celo za neposredno ali posredno zviševanje splošnega maksimuma (n.pr. izjemna kazen 20 let). Pri tem se za izhodišče vzamejo povsem iz- jemni in z vso senzacionalnostjo opremljeni posamični primeri, ne pa množica primerov, ki se v sodni praksi redoma obravnavajo. Če takšna nedomišljena stališča prodrejo v zakonodajo, imajo za posledico notranjo neuravnovešenost kazenskega zakonika, dezorien- tacijo vrednot in zato tudi dezorientacijo v sodni praksi. V končni posledici to vodi k zaostrovanju represivnosti kazenskopravne druž- bene reakcije, kar potiska v ozadje vse druge, dosti primernejše ukrepe za preprečevanje kriminalitete.

III. UPORABA PREDPISANIH KAZNI V PRAKSI NAŠIH SODIŠČ

1. Kaznovalna politika sodišč kot eden izmed kriterijev za oceno smotrnosti predpisanih kazni

Vsak zakonodajalec si prizadeva, da bi oblikoval kazniva dejanja tako, da bi bilo ustrezno dvema pglavitnima zahtevama. Gre na eni strani za to, da bi bil zakonski dejanski stan vsakega kaznivega dejanja v vseh pogledih kar najbolj natančen, da bi bili njegovi znaki jasno in razumljivo določeni in na drugi strani za to, da bi bilo v kazenskem zakoniku kar najmanj kazuistike - se pravi, da bi bila kazniva dejanja oblikovana kar najbolj abstraktno. Tako mora zakonodajalec ali bolje sestavljalec kazenskega zakona z ustreznim naporom poiskati tiste elemente določenega človekovega ravnanja, ki so skupni in splošni za vse ali vsaj za veliko večino primerov, ki se lahko zgodijo v življenju. Odmisliti mora vse, kar je nebistveno in kar posamezno dejanje v resničnosti lahko spremlja in to prepusti sodiščem naj ocenijo kot obteževalne ali olajševalne okoliščine. Posebno pomembne okoliščine v zvezi s posledico, načinom storitve, sredstvom storitve itd. če kvalitativno spremenijo temeljno kaznivo dejanje, lahko povzdigne na stopnjo kvalifikatornih ali privilegatornih elementov in z njimi oblikuje kvalificirane ali privilegirane primere.

Spričo tega je treba vse navedeno upoštevati tudi pri določitvi kazni za posamezno kaznivo dejanje. Zamisliti si je treba najmilejše in najhujše možne primere tistega kaznivega dejanja, obenem pa je treba upoštevati tudi igro določb o omilitvi kazni oziroma tistih, s katerimi jo je mogoče postrožiti - povratek in stek, možnosti za uporabo pogojne obsodbe in sodnega opomina, preklica pogojne obsodbe in podobno.

Priznati je treba, da vse to ni niti najmanj preprosta naloga. Še tako močne predstavne zmožnosti, domišljija in kombinatorične spo-

sobnosti ne zmorejo predvideti in zajeti vseh možnosti, ki se pojavljajo v resničnosti. Celo to se lahko zgodi, da se pojavi kazenski zakonik, ki pomeni malodane vrhunec notranje logike in vsklajenosti, a ga sodna praksa demantira in prilagodi svojim potrebam in pojmovanju. To velja tudi za predpisane kazni, saj zadostuje, da v nekem razvojnem obdobju neke družbe prevlada prepričanje o potrebi po zelo strogih kaznih, pa bodo v zakonu predpisane kazni v povprečju daleč nad kaznovalno politiko sodišč v nekem drugem obdobju. Zakon ostaja, življenje pa se spreminja. Sodna praksa je zato nedvomno veliko bližja življenju in njegovi resničnosti, v katero sodijo tudi spreminjajoča se vrednotenja, kot more biti zakonodaja. Zaradi tega je kratkoviden tisti zakonodajalec, ki kaznovalno politiko kritizira s stališča dvajset let starega zakona ali pa s stališča trenutnih, dnevnih ocen, pod vplivom posamičnih hujših primerov ali s stališča prehodnih, kratkoročnih psihoz. Sodna kaznovalna politika seveda ni brez napak, zlasti ne če imamo pred očmi posamične primere in tudi kot celota zasluži pozorno analizo in oceno. Vso pozornost zasluži zlasti zato, ker je na eni strani odraz stanja, gibanj in družbene nevarnosti kriminalitete, zakaj sodišča imajo opraviti z resničnimi primeri in ne z abstrakcijami. Na drugi strani pa je sodna praksa tudi precej občutljiva za različne premike v vrednotenjih o družbeni nevarnosti kriminalitete sploh, oziroma posameznih skupin ali celo posameznih kaznivih dejanj, še zlasti če so ti premiki oficialni in izraženi v obliki takšnih ali drugačnih pritiskov. Pozoren zakonodajalec bi tako lahko s preučevanjem reagiranja v pravosodni praksi, ki je razpeta med resničnostjo in pritiski, ki se nanjo izvajajo-preučeval tudi upravičenost, smotrnost in daljšeročno utemeljenost svojih ravnanj.

Končno a nikakor ne nazadnje je treba tu povedati tudi to, da so kreatorji kaznovalne politike posamezni sodniki, ki so sicer poklicno formirani in deformirani, obenem pa tudi pripadniki najrazličnejših socialnih okolij in razen tega še obremenjeni vsak s svojimi pogledi na svet in na vrednote tega sveta. Ni si mogoče predstavljati, da bi bila razmeroma enotna kaznovalna politika, ki je rezultanta sodb

številnih sodnikov, neodvisna od tistih splošnih naziranj in vrednotenj, kakršna se uveljavljajo v okoljih, v katerih se gibljejo sodniki. Seveda velja povedano še toliko bolj če upoštevamo, da naša sodišča sodijo v senatih, v katerih so praviloma tudi sodniki porotniki, ki so laiki in katerih naloga je ravno v tem, da vnašajo med drugim tudi na področje odmere kazni stališča, ocene in vrednotenja iz nepravosodnih krogov naše družbe.

Iz vsega povedanega torej izhaja, da pri sestavljanju novih kazenskih zakonov in pri določanju kazni nikakor ni mogoče mimo sodne kaznovalne politike. Ta seveda ni edini, je pa eden izmed zelo pomembnih kriterijev za politiko penalizacije.

Sedanja reforma naše kazenske zakonodaje ne pomeni samo priložnosti za potrebne popravke v splošni in konkretni politiki penalizacije, ampak je tudi nujna in neizbežna. Tudi če se ne bi nakazovala takomenovana unifikacija kazni odvzema prostosti, se temu ne bi bilo mogoče izogniti. Velike razlike med predpisanimi kaznimi in tistimi, ki se v sodni praksi uporabljajo niso nujno v prid zakonu in v škodo sodni kaznovalni politiki. To izhaja že iz dejstva, da so bile te kazni predpisane pred več kot dvajsetimi leti, v povsem drugačnih zunanjih in notranjih političnih, socialnih, gospodarskih in kulturnih razmerah. Zato je vsaj tvegano trditi, da tista mera strogosti, ki je vsebovana v zdaj veljavnem kazenskem zakoniku, ustreza današnjim družbenim potrebam in današnji strukturi, obsegu, gibanjem in družbeni nevarnosti naše kriminalitete. Seveda je prav tako tvegano trditi, da je potrebna na sploh večja ali manjša mera strogosti. Vsaka taka trditev, kljub njeni veliki dvomljivosti, pa se lahko pojavi kot direktivna usmeritev, ki ima za posledico, da bi se nekritično prepisovale v veljavnem kazenskem zakoniku predpisane kazni.

2. Primerjave med kaznimi, kakor so predpisane v kazenskem zakoniku, in kaznimi, kakor so jih izrekala sodišča na Slovenskem

Vse, kar je bilo malo prej povedano, nakazuje potrebo po primerjavah, kakor so v naslovu označene. Za primerjave smo vzeli petletno obdobje

od leta 1968 do vključno leta 1972. Nazaj nismo posegali, ker je dovolj znano, da se kaznovalna politika vsaj od leta 1960 dalje ni bistveno spreminjala. Čez leto 1972 nismo posegli, ker se je v letu 1973 kaznovalna politika nekoliko spremenila. V zadnjem letu se sodna kaznovalna politika, razen na nekaterih področjih (politična in gospodarska kazniva dejanja), vrača v ustaljene okvire.*

Uporabili smo statistične podatke Zavoda za statistiko SR Slovenije in tiste kategorije, ki jih ta zavod uporablja. Za zelo natančno obdelavo so te kategorije preveč široke, vsaj kar zadeva kazen strogega zapora. Medtem ko za kazen zapora prikazani razponi obsegajo krajša obdobja, zlasti ko gre za kazen zapora do enega leta, pa se kategorije v okviru kazni strogega zapora raztezajo na obdobja po pet let. Tako ni mogoče natančno ugotoviti kaj pomenijo kazni strogega zapora od dveh do petih in od petih do desetih let, zakaj ta podatek lahko pomeni, da so vse, v tem okviru izrečene kazni, zbrane na spodnjih mejah ali na zgornjih mejah ali nekje na sredi ali pa so enakomerno razporejene po vsem razponu. Proti tej slabosti razpoložljivih podatkov žal ni mogoče ničesar storiti, najpomembnejše pa je, da omenjena pomanjkljivost podatkov ne onemogoča njihove uporabe za naše namene. Že prej smo namreč ugotovili, da izražajo zakonodajalci stopnjo negativnega vrednotenja kaznivih dejanj z uporabo nekaterih časovnih kategorij in mer. Verjetno je, da je sodna praksa svoje časovne kategorije in mere postavila nekoliko drugače, kot zakonodajalec in nemara jih je tudi bolj izdiferencirala, a prav tako verjetno je, da so tudi v sodni praksi nastale določene meje ločnice, s katerimi izražajo sodišča svojo oceno o teži in družbeni nevarnosti posameznega kaznivega dejanja. Spričo tega bo torej v načelu mogoče primerjati zakonodajalčevo in sodno vrednotenje prav s primerjanjem po kategorijah.

Preglednice z absolutnimi in relativnimi številkami so priložene na koncu. Prav tako so na koncu tudi grafični prikazi za posamezna kazniva dejanja. Število kaznivih dejanj, ki smo jih uporabili za primerjave je večje, kot je tisto, ki smo ga uporabili v prejšnjem

*Zadnji podatki iz študije dr. Lampreta (glej opomba na str. 7) kažejo, da se tudi leta 1973 ni nič bistvenega spremenilo ne v gibanju obsojenih oseb, ne v kaznovalni politiki. Ugotovitve za pet prejšnjih let so torej veljavne tudi za leto 1973 in 1974.

poglavju. Za to smo se odločili zato, da bi bil prikaz kar najbolj popoln in da bi se pokazala vsa tista kazniva dejanja, ki se v sodni praksi pojavljajo, četudi z manjšimi deleži. Za grafični prikaz pa smo morali napraviti poseben izbor teh kaznivih dejanj glede na njihovo številčno in siceršnje večjo pomembnost.

Analiza preglednic je bila opravljena tako, da smo iskali tiste kazni, ki so se v sodni praksi največkrat uporabljale za posamezna kazniva dejanja. Če je delež neke kazni presegal 60 %, potem smo tisto kaznivo dejanje uvrstili v določeno kategorijo. Večinoma je bilo to mogoče storiti, v posameznih primerih pa so se deleži porazdelili po dveh ali več kategorijah, in v takšnih primerih smo ga pač z ustrezno opombo uvrstili tudi v dve ali več kategorij.

Z uporabo te metode so se nam izoblikovale nekatere kategorije kaznivih dejanj, za katere je značilno, da sodna praksa zanje uporablja neko mero kazni. Poimenovanje teh kategorij je stvar dogovora in zato zanje zaenkrat uporabimo rimska števila.

I. Kategorija: V to kategorijo sodi 28 kaznivih dejanj, za katera so sodišča izrekala v več kot 60 odstotkih primerov denarno kazen ali kazen zapora do treh mesecev. To so kazniva dejanja po naslednjih členih (v oklepaju je naveden delež teh kazni za posamezno kaznivo dejanje v odstotkih):

140/1 (63), 142/1 (99), 142/2 /91/, 143/70/, 144/97/, 149 /91/, 150/1 /86/, 152/100/, 153/1 /96/, 154/1 /94/, 169/1 (100/, 170/1 (100), 171/1 /100/, 183 /70/, 197/1 /61/, 211a /100/, 226/1 /88/, 235/1 /92/, 246a/1 /70/, 247/1,2,3 /70/, 254/1 /81/, 257/1 /94/, 259 /96/, 265/1/80/, 268/3 /91/, 269/3 /91/, 271/1 /68/, 271/3 /98/.

Za tu naštetá kazniva dejanja so v kazenskem zakoniku predpisane naslednje kazni:

- a. za eno kaznivo dejanje je predpisana kazen zapora do treh mesecev,
- b. za šest kaznivih dejanj je predpisana kazen zapora do šestih mesecev,

- c. za osem kaznivih dejanj je predpisana kazen zapora do enega leta,
- d. za trinajst kaznivih dejanj je predpisana kazen zapora do treh let, največkrat z najmanjšo mero treh mesecev zapora.

II. Kategorija: V to kategorijo sodi 14 kaznivih dejanj, za katera so izrečene kazni v več kot 80 odstotkih segale do šestih mesecev zapora. Odstotki v oklepaju zajemajo delež vseh kazni do šest mesecev, torej vključno s tistimi med tremi in šestimi meseci in onimi pod tremi meseci ter denarne kazni. Gre za kazniva dejanja po členih: 141/4 /95/, 174 /95/, 180/1 /87/, 182/1 /100/, 196 /90/, 197a/1 /81/, 249 /83/, 254a /80/, 258/1 /86/, 271/3-273/4 /91/, 271/3-273/5 /84/, 292/b /80/, 314/1 /86/, 319/1 /93/.

Za ta kazniva dejanja so v kazenskem zakoniku predpisane naslednje kazni:

- a. za dve kaznivi dejanji je predpisana kazen zapora do enega leta,
- b. za pet kaznivih dejanj je predpisana kazen zapora do treh let, po večini z določeno spodnjo mejo treh mesecev zapora,
- c. za šest kaznivih dejanj je predpisana kazen zapora najmanj treh mesecev (v enem primeru šest mesecev) ali strogega zapora do petih let,
- d. za eno kaznivo dejanje /čl. 271/3 v zvezi s čl. 273/5/ je predpisana kazen strogega zapora do osmih let.

III. Kategorija: V to kategorijo smo uvrstili kazniva dejanja za katera so sodišča izrekala v več kot 60 odstotkih primerov kazni zapora do enega leta. V to skupino sodi 14 kaznivih dejanj in sicer po členih:

137 /96/, 138 /100/, 141/1 /96/, 141/2 /64/, 179/1 /62/, 181/1 /90/, 203/1 /100/, 208/1 /89/, 226/4 /88/, 235/2 /87/, 250/1 /61/, 268/1 /68/, 268-273 /93/, 322/1 /94/.

Kazni, ki so predpisane za navedena kazniva dejanja so naslednje:

- a. za tri kazniva dejanja je predpisana kazen do treh let zapora,

- b. za štiri kazniva dejanja je predpisana kazen zapora ali strogega zapora do petih let,
- c. za šest kaznivih dejanj je predpisana kazen strogega zapora do desetih let,
- d. za kazniva dejanja iz čl. 268 v zvezi s členom 273 se predpisane kazni raztezajo do osmih let strogega zapora, če upoštevamo predpostavko, da so bili med obravnavanimi primeri samo tisti iz tretjega odstavka 268. člena in četrtega in petega odstavka 273. člena.

IV. Kategorija: Ta kategorija obsega izrečene kazni zapora od enega do treh let in strogega zapora od enega do dveh let. V tej kategoriji se pojavljajo z deleži nad 60 odstotkov samo tri kazniva dejanja in sicer:

- a. zapor od enega do treh let: člen 322/2 z 73 %, kazniva dejanja.
- b. strogi zapor od enega do dveh let: člena 179/2 s 67 % in 252 s 64 %. Pri vseh drugih kaznivih dejanjih, za katera so sodišča uporabila to kategorijo kazni, so deleži te kategorije kazni majhni. Izbrali smo kazniva dejanja, za katera je bila ta kategorija kazni uporabljena v več kot desetih odstotkih in to so naslednja kazniva dejanja:
  - a. zapor od enega do treh let: členi 141/2 /11/, 141/3(10), 250/1 /16/, 254a(11), 258/2 /15/, 268/1 /13/.
  - b. strogi zapor od enega do dveh let: členi: 135/1 /26/, 141/2 /27/, 141/3 /30/, 179/1 /26/, 186/1 /33/, 250/1 /30/, 258/2 /29/, 268/1 /24/.

Kazni, ki so za ta kazniva dejanja predpisane so naslednje:

- a. za kazniva dejanja, za katera so bile uporabljene kazni zapora do treh let, je v petih primerih zagrožena kazen strogega zapora do desetih let, v enem pa strogi zapor do 5 let in v enem primeru strogi zapor do dvanajstih let. Pri tem je treba še upoštevati, da so te kazni v veliki večini gibljejo med enim in dvema leti; kazen zapora nad dve do tri leta je bila v nekoliko večjem obsegu uporabljena samo pri kaznivem dejanju po čl. 141/3 /10/.

b. za kazniva dejanja, za katera so sodišča uporabila kazni strogega zapora od enega do dve leti, so predpisane naslednje kazni:

1. za sedem kaznivih dejanj je predpisana kazen strogega zapora do desetih let,
2. za eno kaznivo dejanje je predpisana kazen strogega zapora do dvanajstih let,
3. za dve kaznivi dejanji je predpisana kazen strogega zapora do petnajstih let.

Glede na povedano je očitno, da je ta kategorija nekako vmesna, ki jo sodišča uporabljajo za izjemno hude primere kaznivih dejanj iz prejšnje kategorije in za izjemno lahke primere iz višjih kategorij.

V. Kategorija: V to kategorijo smo uvrstili tista kazniva dejanja, za katera so sodišča izrekala kazni več kot dve do petih let strogega zapora. Pri tem pa je treba povedati, da so sodišča to kategorijo kazni uporabljala občutno manj kot prejšnje, tako da smo morali sem uvrstiti tista kazniva dejanja, pri katerih se je ta kategorija kazni pojavila v 25 in več odstotkih primerov. Gre za kazniva dejanja po členih: 135/1 /35/, 141/3 /50/, 179/2 /33/, 186/1 /33/, 252 /28/, 258/2 /25/, 322/2 /27/.

Za ta kazniva dejanja so predpisane naslednje kazni:

- a. za tri kazniva dejanja je predpisana kazen do deset let strogega zapora,
- b. za eno kaznivo dejanje je predpisana kazen do dvanajst let strogega zapora,
- c. za tri kazniva dejanja je predpisana kazen do petnajst let strogega zapora.

Pri tem je treba še pripomniti, da ima ta kategorija zelo velik razpon - od dveh do petih let - in da nimamo podatkov o tem, kako so kazni razporejene v okviru tega velikega razpona. Glede na si-

ceršnje prakso sodišč pa je najbržje upravičena domneva, da se izrečene kazni nabirajo raje v razponu od dveh do treh let, kot pa bližje petim letom.

VI. Kategorija: V to kategorijo smo uvrstili tista kazniva dejanja, za katera so sodišča uporabila kazni daljše od petih let strogega zapora. V tej skupini sta kaznivi dejanji uboja po drugem in tretjem odstavku 135. člena KZ in takšne kazni sožile izrečene v 90 % primerov. Poleg tega smo sem uvrstili še kaznivo dejanje uboja po prvem odstavku 135. člena, ker je bila zanj ta kategorija kazni izrečena v 36 odstotkih primerov. Za kaznivo dejanje po 253. členu je bila ta kategorija kazni izrečena v 20 odstotkih primerov in končno naj sem uvrstimo še kaznivo dejanje po členu 141/3, za katero so sodišča uporabila to kategorijo kazni v 15 odstotkih primerov.

Za ta kazniva dejanja so predpisane najhujše kazni, med njimi tudi smrtna kazen. Največkrat je bila ta kategorija kazni uporabljena prav za tista kazniva dejanja, za katera je predpisana smrtna kazen.

3. Analiza podatkov

Analiza malo prej prikazanih podatkov pokaže več zanimivosti:

a. V sodni praksi izrečene kazni so bile nižje od predpisanih povprečnih maksimumov za kazniva dejanja po kategorijah takole:

- v prvi kategoriji za šest krat,
- v drugi kategoriji za osemkrat,
- v tretji kategoriji za sedemkrat,
- v četrti kategoriji za pet do šest krat,
- v peti kategoriji za štirikrat,
- v šesti kategoriji za več kot trikrat.

Glede na padajoče mnogokratnike lahko ugotovimo, da se vrednotenja zakonodajalca in sodne prakse bolj ujemajo pri najhujših kaznivih dejanjih, dosti manj pa pri lažjih. Prav isto podobo dobimo tudi če

primerjamo srednjo mero razpona predpisane kazni s srednjo mero izrečenih kazni. Meje pri treh, šestih mesecih, enem letu itd. izrečenih kazni seveda ne pomenijo, da so bile vse kazni tolikšne, ampak se po danih razponih tako ali drugače razporejajo, kot je to razvidno iz priloženih preglednic in grafikonov.

b. Predpisani zgornji maksimumi kazni za posamezna kazniva dejanja so v nekaterih primerih tako zelo pretirani, glede na izrečene kazni, da jih je treba posebej izpostaviti.

1. za kazniva dejanja, za katera so sodišča v 80 do 100 odstotkih primerov izrekala denarne kazni ali kazni zapora do treh mesecev, je od skupaj 28 kaznivih dejanj za kar trinajst predpisana kazen do treh let zapora, večinoma s posebnim minimumom treh mesecev.
2. za kazniva dejanja, za katera so sodišča izrekala kazni do šest mesecev zapora, je za šest dejanj predpisana kazen strogega zapora do petih let, v enem pa celo do osmih let, od skupno 14 kaznivih dejanj.
3. za kazniva dejanja, za katera so sodišča izrekala v veliki večini kazni do enega leta zapora, so v šestih primerih predpisane kazni strogega zapora do desetih let, v enem pa do osmih let, od skupno 14 kaznivih dejanj.
4. za kazniva dejanja, za katera so sodišča izrekala kazni zapora od enega do treh let, ali strogega zapora od enega do dveh let, so v vseh razen v enem primeru predpisane kazni strogega zapora desetih in več let.

V zadnjih dveh skupinah, ko gre za najhujša kazniva dejanja, so sodišča izrekala kazni strogega zapora od dveh do 10 let, to mejo pa so presegla samo pri kaznivem dejanju uboja po 135. členu (vsi trije odstavki) in pri 253. členu. V prvem primeru gre za 14 primerov v petih letih, v drugem pa za dva primera v petih letih. Za ta kazniva dejanja je predpisana kazen do petnajstih let strogega zapora ali smrtna kazen, ki jo je mogoče spremeniti v kazen dvajsetih let strogega zapora z uporabo 29/2 člena KZ.

Primerjava izrečenih in predpisanih kazni za posamezna kazniva dejanja izpostavi tudi tiste posebne primere, ko je nesorazmerje še posebno očitno, glede na to, da so sodišča uporabila določeno kategorijo nizke kazni, kljub sorazmerno visoki predpisani kazni v 90 in več odstotkih primerov.

Iz prve kategorije gre tu zlasti za dejanja: po naslednjih členih: 142/2, 235/1, 257/1, 268/1, 268/3, 269/3.

Iz druge kategorije gre zlasti za dejanja iz členov: 142/4, 174, 182/1, 271/3, 273/4, 319/1.

Iz tretje kategorije gre zlasti za kazniva dejanja iz členov: 137, 141/1, 181/1, 226/4, 268/273 in 322/1.

Iz četrte kategorije so vprašljive predpisane kazni pri vseh navedenih kaznivih dejanjih. Glede kaznivih dejanj iz pete in šeste kategorije so vprašljivi zgornji maksimumi in zlasti smrtna kazen.

V vseh tu navedenih primerih bo treba razmisliti ali je pretiraval zakonodajalec ali pa je napačno pot ubrala sodna praksa.

c. Prav zanimive in koristne podatke nam dajejo tudi priloženi grafiki, zlasti o izkoriščenosti oziroma o neizkoriščenosti razponov predpisanih kazni. Razponi, kakor so grafično prikazani v prilogah, so sicer izraz odstotnih deležev izrečenih kazni v določenem odseku razpora, a vendarle dovolj jasno ponazorijo majhno/ali popolno neizkoriščenost zgornjih delov razponov. Še bolj bi bilo to očitno, če bi grafični prikaz razponov sorazmerno sledil predpisani kazni, vanj pa bi vnesli takšen ali drugačen grafičen prikaz gostote izrečenih kazni v posameznem odseku razpona. Toda tega nismo storili zato, ker bi bilo zelo težko postaviti na skupen imenovalec in grafično prikazati tako različne vrednosti, kot so dnevi, meseci in leta izrečene kazni, pa še dve kategoriji - zapor in strogi zapor, ki se deloma časovno prekrivata.

Zaradi tega smo se odločili za narativen prikaz o izkoriščenosti razponov. Pri tem smo izločili najprej tista kazniva dejanja, pri katerih je del razpona predpisane kazni ostal popolnoma neizkoriščen. To so kazniva dejanja po naslednjih členih:

Č l e n	neizkoriščeni del razpona	
	a b s o l u t n o	v odstotkih
141/1	od 1 - 5 let	80
142/2	od 1 - 3 let	66
174	od 1 - 3 let	66
196/1	od "2 - 3" let	33
235/1	od 2 - 3 let	66
252	od 10 - 15 let	33
254/1	od 2 - 3 let	33
254a	od 2 - 5 let	60
271/3-273/4	od 2 - 5 let	60
271/3-273/5	od 5 - 8 let	40
292b	od 2 - 3 let	33
314a/1	od 2 - 5 let	60
319	od 1 - 5 let	80

Izločiti pa kaže tudi tista kazniva dejanja, pri katerih je bil zgornji del razpona predpisane kazni izkoriščen v manj kot desetih odstotkih, oziroma z drugimi besedami, kjer so izrečene kazni obsegale manj kot deset odstotkov od vseh za tisto dejanje izrečenih kazni. To so kazniva dejanja iz naslednjih členov:

Č l e n	neizkoriščeni del razpona	odstotek izkoriščenosti
135/1	od 10 - 15 let	7,0
141/1	od 1 - 3 let	3,3
142/1	od 1 meseca do 1 leta	8,0
142/2	od 3 mesece do 1 leta	8,3
153/1	od 2 meseca do 6 mesecev	7,8
154/1	od 3 mesece do 1 leta	5,5
169/1	od 3 dni do 6 mesecev	5,1
174	od 6 mesecev do 1 leta	5,1
179/1	od 5 do 10 let	0,4
196/1	od 1 do 2 leti	0,6
197/1	od 6 mesecev do 1 leta	6,0
226/1	od 6 mesecev do 3 leta	2,7
235/1	od 3 mesece do 1 leta	7,6
246a/1	od 2 meseca do 6 mesecev	7,7
249	od 1 do 5 let	4,6
250	od 5 do 10 let	0,9
252	od 5 do 10 let	4,5
252	od 5 do 10 let	4,5
254/1	od 6 mesecev do 2 leti	6,4
254a	od 2 do 3 leta	2,7
258/1	od 2 do 5 let	5,0
258/2	od 5 do 10 let	5,8
259	od 2 meseca do 1 leta	8,5
271/3	od 2 meseca do 1 leta	5,3
271/3-73/4	od 6 mesecev do 2 leti	9,0
271/3-73/5	od 2 do 5 let	2,0
292b	od 1 do 2 leti	3,2
314a/1	od 1 do 2 leti	1,4
319	od 6 mesecev do 1 leta	8,8
322/1	od 1 do 5 let	6,4
322/2	od 5 do 10 let	0,9

V primerih, ko velik del razpona predpisane kazni sploh ni bil v praksi izkoriščen, bi torej kazalo temeljito razmisliti, ali ima tako predpisana kazen sploh kakšen smisel. Niti enega samega primera v praksi ni bilo, ki bi z vsemi obteževalnimi okoliščinami in s povratkom pripravil sodišča do tega, da bi posegla po zgornjem delu predpisanega razpona kazni.

V preostalih primerih, ko so sodišča izkoristila zgornje dele predpisanega razpona kazni do deset odstotkov, bi bilo seveda koristno preučiti posamezne primere in poiskati tiste razloge, ki so sodišča vodili k sicer tako izjemni uporabi zgornjih delov razponov. Hipotez je več: možno je, da je šlo vresnici za tako hude primere dotičnih kaznivih dejanj; možno je, da se ti primeri kumulirajo pri istem ali pri istih sodnikih oziroma senatih, kar bi razodevalo njegov ali njihov manj toleranten osebni odnos do tistega kaznivega dejanja; možno je, da so bile te izjemno hude kazni izrečene na istem sodišču ali na območju istega okrožnega sodišča zaradi večje pogostosti ali večje družbene nevarnosti naštetih kaznivih dejanj na tistem območju.

Od odgovora na pravkar zastavljena vprašanja je odvisno, ali je tako malokdaj in izjemno izkoriščeni del razpona predpisane kazni vendarle potreben, za vsak primer, ali pa gre za posamične ekscese v kaznovalni politiki posameznih sodnikov ali sodišč. Če bi šlo za takšne ekscese in kadar bi šlo za to, bi jih kazalo onemogočiti tudi s pravilnejšo politiko penalizacije. Žal v tej nalogi ni mogoče izvršiti dovolj obsežnih in nadrobnih raziskovanj in jih bo treba vsaj pilotsko izvršiti tedaj, ko bo delovna skupina za izdelavo predloga kazenskega zakona SR Slovenije izdelovala predloge kazni za posamezna kazniva dejanja.

IV. POENOTENJE (UNIFIKACIJA) KAZNI ODVZEMA PROSTOSTI

1. Zamisel o poenotenju kazni odvzema prostosti

Razvoj sistema prostostnih kazni pokaže zelo zanimiva gibanja. Konec 17. stoletja se pojavi odvzem prostosti kot kazen, se pravi kot nadomestilo za telesne kazni in spremeni svojo vsebino "iz predsodbe za izvršitev telesnih oziroma smrtne kazni" v posebno obliko in vrsto kazni.* Takrat je bila ta kazen enotna, torej hederencirana, za vse obsojence enaka. V nadaljnjem razvoju pa so polagoma nastajale njene številne posebne oblike, s katerimi so želeli doseči več namenov. Na eni strani naj bi bile nekatere oblike prostostne kazni izraz večje ali manjše teže storjenega kaznivega dejanja. Zato naj bi se obsojenec hkrati z odvzemom prostosti tudi bolj ali manj spokoril, se pravi bolj ali manj trpel.

Na drugi strani naj bi, ob verovanju v učinke t.i. generalne prevencije, tudi sama obsodba na strožjo obliko odvzema prostosti izražala večjo stopnjo družbene obsodbe kaznivega dejanja in njegovega storilca.

Odvzem prostosti pa ima seveda tudi čisto praktičen namen - osamiti storilca kaznivega dejanja, izločiti ga iz družbe, ker se šteje, da ji je bolj ali manj nevaren. Pozneje se je v različnih vrstah kazni odvzema prostosti izražalo tudi načelo individualizacije v tem smislu, da naj se ločijo povratniki od nepovratnikov, mlajši od starejših, bolj pokvarjeni od manj pokvarjenih in podobno.

Tako so se v Evropi, zlasti ob koncu preteklega in v začetku našega stoletja, razvile številne oblike kazni odvzema prostosti z najrazličnejšimi imeni. Na nekatera imena smo naleteli že v okviru primerjav med KZ 1929 in KZ 1951. V KZ 1929 so kar štiri prostostne kazni robija, zatočenja, strogi zapor in zapor. Dolenc navaja, da je bil namen sestavljalcev načrta za ta zakon "vzpostaviti..... dvoje parov

* Pinatel J.: Traite elementaire de science penitentiaire et de Defence sociale, Paris 1950.

kazenskih sredstev, od katerih bi bil prvi - robija - strogi zapor namenjen težkim in manj težkim kaznivim dejanjem, ki izvirajo iz nečastnih nagibov, drugi zatočenje - zapor pa za težka ali manj težka kazniva dejanja, ki ne izvirajo nečastnih nagibov. Pri tej razvrstitvi je ostalo - nadaljuje Dolenc - samo da osnovna misel ..... ni prišla do prvotno nameravanega določenega izraza".* Podobno je bilo ob tem času tudi v drugih državah in za primer naj bo navedena Francija, ki je poznala tri kazni odvzema prostosti, ki so se izvrševale v kolonijah - "travaux forcés", "relegation" in "deportation". Poleg tega pa je poznala še tri vrste prostostnih kazni, ki so se izvrševale v Franciji in sicer: "reclusion",
*
l'emprisonnement correctionnel" in "detention".

V nadaljnjem razvoju, zlasti po drugi svetovni vojni, pa se začne v tem pogledu nasprotno gibanje, katerega posledica je zmanjševanje števila raznih oblik prostostnih kazni, tako da najdemo dandanes že v večjem delu kazenskih zakonodaj samo še eno prostostno kazen in sicer zapor. Na to spremembo je vplivalo več dejavnikov, med njimi pa zlasti spoznanje, da se niso uresničila upanja o večji učinkovitosti preprečevanja in zatiranja kriminalitete, ki naj bi bila rezultat razvejanosti prostostnih kazni.* Na drugi strani se je tudi postulat o generalno preventivni funkciji izrečenih kazni pokazal kot iluzija. Ne nazadnje je treba med dejavniki tega gibanja omeniti tudi razvoj penitenciarne stroke, ki je pokazala na nesmiselnost delitve obsojencev predvsem po formalnih kriterijih, zakaj če naj bo izvrševanje prostostnih kazni namenjeno resocializaciji obsojencev, potem jih je treba deliti v skupine po povsem drugačnih kriterijih. Vse skupaj in verjetno še marsikaj drugega je vplivalo na zmanjševanje števila različnih vrst prostostnih kazni in na to, da se je težišče razlikovanja preneslo na področje izvrševanja te kazni. Obsojenci, različni po njihovih osebnostih in po potrebah, ki jih narekuje proces njihove resocializacije, naj se v tem okviru delijo na različne skupine in pri tem naj ne bo ovira formalna obsodba na to ali ono vrsto prostostne kazni.

*Dolenc M.: Tolmač h kazenskemu zakoniku kraljevine Jugoslavije, Ljubljana 1929, s. 109.

* Donnedieu de Vabres, Traite elementaire de Droit criminel et de legislation penale comparee, Sirey, Paris 1937, s. 306 in nasl.

* Cinqieme Congres des Nations Unies pour la prevention du Crime et le traitement des delinquents. Nations Unies, Geneve 1975.

Ni izključeno, da je na takšen razvoj stvari, zlasti v zadnjih nekaj letih, močno vplivalo tudi spoznanje, da je za dosego namena - za resocializacijo storilcev kaznivih dejanj - odvzem prostosti še najmanj primeren ukrep. Vse bolj se v vsem svetu uveljavlja težnja po nadomestitvi prostostnih kazni z drugačnimi ukrepi brez odvzema prostosti.* Ta težnja se iz teorije že uspešno prebija tudi v zakonodajo. Tu lahko za primer navedemo enega izmed novejših kazenskih zakonikov - Nemške demokratične republike iz leta 1968, ki opušča tradicionalno punitivno stališče tudi tako, da za posamezna kazniva dejanja ne predpisuje samo kazni odvzema prostosti v krajšem ali daljšem trajanju, kot temeljno kazensko sankcijo in kot temeljno merilo celega sistema, temveč tudi druge ukrepe brez odvzema prostosti, kot so n.pr. predaja družbenim pravosodnim organom, jamstvo delovnega kolektiva, varstveno nadzorstvo in javni opomin.* Kako ta sistem deluje v praksi in kakšne so njegove eventualne slabosti, seveda ne vemo, zakon sam pa je videti kot precejšen korak naprej.

2. Poenotenje prostostnih kazni pri nas

Sistem dveh prostostnih kazni - strogega zapora in zapora, se je začel pri nas majati že ob pripravah za novelo KZ 1959. Takrat je zmagalo spoznanje, da delo ne more biti kazen - poglobljena razlika med obema vrstama prostostnih kazni pa je bila ravno v tem, da so morali opravljati obsojenci na kazen strogega zapora težja fizična dela. Ko je odpadla ta razlika, so polagoma druga za drugo odpadale tudi nekatere druge. V luči sodobnejših kriminoloških in penoloških koncepcij so postajale razlike vedno bolj nesmiselne in naša penitenciarna praksa jih je že sredi preteklega desetletja povsem odpravila. Na tej podlagi je V. posvetovanje Jugoslovanskega združenja za kazensko pravo in kriminologijo leta 1966 na Ohridu na predlog udeležencev iz vrst penitenciarnih delavcev sprejelo stališče, naj se v prihodnjih spremembah kazenske zakonodaje dosedanji dve prostostni kazni spremenita v eno. V resoluciji s tega posvetovanja je rečeno v tej zvezi, da se "..... razločevanje kazni odvzema prostosti

* Traitement des delinquants dans les prisons et dans la collectivite... Nations unies, A/Conf. 56/6, 1975.

* Strafrecht der Deutschen Demokratischen Republik, Staatsverlag DDR, Berlin 1970.

na strogi zapor in zapor v praksi ni pokazalo za upravičeno in bi zato bilo zaželeno, da se uvede enotna kazen odvzema prostosti."* Toda kljub temu ta predlog ni bil upoštevan, čeprav je bil kazenski zakonik od leta 1965 do današnjih dni trikrat noveliran. Tako je nastal nekoliko čuden položaj, ko so sodišča izrekala dve vrsti prostostne kazni, v teku izvrševanja pa med njima ni bilo nobene razlike. Očitno je v krogih ljudi, ki so imeli odločujoč vpliv na vsebino in obseg novel, prevladovalo prepričanje, da sta potrebni dve vrsti prostostne kazni, četudi se v izvrševanju izenačita.

To stališče se je povsem jasno pokazalo potem, ko je bila imenovana komisija za sestavo osnutka za novi zvezni kazenski zakon, v čigar pristojnost sodi splošni del kazenskega prava. Ob izdelavi osnutka, v začetku leta 1974, je bil predlog za poenotenje dveh prostostnih kazni zavržen z dvema argumentoma. Po prvem naj bi bila naloga komisije izključno samo v tem, da vskladi kazensko zakonodajo z novim ustavnim sistemom, češ da za večje posege tudi ni nobene potrebe, saj veljavni kazenski zakonik v osnovi ustreza potrebam naše družbe. Drugi argument je navajal prepričanje, da je prav in potrebno izraziti težo družbene obsodbe nekaterih kaznivih dejanj tudi z obsodbo na kazen strogega zapora.*

Vendar, komisija je to vprašanje kljub temu uvrstila med odprta vprašanja, o katerih naj odloči nadaljna razprava o osnutku zveznega kazenskega zakona. Tako je bilo to vprašanje med drugimi tudi predmet razprav na posvetovanju Jugoslovanskega združenja za kazensko pravo in kriminologijo jeseni leta 1974 v Mostarju in tu se je pokazalo, da jugoslovanska pravosodja javnost vztraja pri stališču o poenotenju obeh vrst prostostnih kazni.* Vprašanje je bilo februarja 1975 postavljeno tudi Zveznemu svetu za vprašanja družbene ureditve, ki je sklenil, naj bo v novi kazenski zakonodaji samo ena prostostna kazen. Zdi se, da bo ta sklep obveljal, čeprav se že povedani ugovor tu in tam še pojavlja in čeprav se mu je v zadnjem času pridružil še eden, ki se sklicuje na to, da Ustava SFRJ v četrtem odstavku 306. člena uporablja izraz strogi zapor.

* Materiali sa savjetovanja jugoslovanskog udruženja za krivično pravo i kriminologiju, Ohrid 1966, JRKiK, IV/1966, št. 2, in 3.

* Obrazloženje Nacrta Saveznog krivičnog zakona, Savezna skupština, AS 670, Beograd, april 1974, s. 22-23.

* Savezni krivični zakon, Savezni sekretariat za pravosodje i organizaciju savezne uprave, Beograd, novembar 1974, (Brajović, Kovačević itd.).

3. Dileme v zvezi s poenotenjem prostostnih kazni

Spričo sklepa imenovanega Zveznega sveta je komisija za sestavo zveznega kazenskega zakona v marcu 1975 izdelala drugi osnutek, ki med drugim upošteva zahtevo po poenotenju prostostnih kazni. Zdaj pa se je pokazalo, kakšna škoda je, da komisija predloga ni sprejela že dobro leto prej. Marca 1975 je namreč komisija že delala v hudi časovni stiski (ki se je pozneje sicer pokazala za nepotrebno), to pa za takšen podvig, kot je poenotenje dveh prostostnih kazni nikakor ni bilo ugodno. Tej neugodnosti se je pridružila še ena in sicer ta, da je bilo na Zveznem svetu za vprašanja družbene ureditve sprejeto stališče, naj nova kazenska zakonodaja ohrani dosedanjo mero represivnosti in strogosti v veljavnem kazenskem zakoniku.

Uvedba ene prostostne kazni namesto dosedanjih dveh pa nikakor ni preprosta stvar, čeprav se nepoznavalcu to lahko zdi. Pri tem ni tako težko spremeniti zadevnih določb splošnega dela KZ tako, da bo na videz vse ustrezalo dosedanjim meram in mejam. Toda nihče ni imel časa, da bi opravil potrebne preskuse o tem, kako bi nove mere in meje delovale v zvezi s posameznimi kaznivimi dejanji. Prav nič ni jasno ali bi bila ob preprostem prepisovanju zdaj določenih kazni (seveda - namesto strogi zapor bi napisali zapor), nova kazenska zakonodaja strožja ali milejša od veljavne. Težko je reči na pamet kaj bi pomenilo n.pr. če bi limit za izrek pogojne obsodbe postavili pri izrečni kazni dveh ali pa treh let zopora. To velja seveda prav tako tudi za določbe o omilitvi kazni, o kaznivosti poskusa, o steku in za določbe o preklicu pogojne obsodbe.

Kako je to težavno in kako tavamo v negotovosti, je razvidno že iz tega, da se modela za poenotenje dveh kazni iz drugega (april 1975) in tretjega osnutka (julij 1975) zveznega kazenskega zakona navidez malo, a v resnici tudi bistveno razločujeta.

V resnici pa je dilema, ki jo je treba razrešiti naslednja: ali naj se sistem mer in meja enotne kazni zopora prilagodi zdaj predpisanim

kaznim za posamezna kazniva dejanja tako, da jih bo mogoče preprosto prepisati s spremembo naziva strogi zapor v zapor; ali pa je treba izdelati logičen, sorazmeren in smiseln sistem mer in meja, ki bo ustrezal enotni kazni zapora, potem pa za vsako kaznivo dejanje predpisati takšno kazen, kakršna je pač ustrezna glede na družbeno nevarnost tistega dejanja z upoštevanjem omenjenih mer in meja.

Najbrže ni dvoma, da je prva metoda lažja, obenem pa vodi v negotovost, druga pa dosti težja in bolj zamudna, omogoča pa razvid nad posledicami in delovanjem omenjenih kazenskoopravnih instrumentov. Odločiti bi se torej kazalo za drugo metodo, čeprav z njo ne bi mogli v vsakem posameznem procesu ustreči zahtevi po ohranitvi dosedanje mere strogosti kazenske zakonodaje. Toda ne glede na to, da bi bil lahko odstop od te zahteve tudi samo navidezen, se glede takšne zahteve same vzbujajo močni dvomi, ki so bili utemeljeni že v prejšnjih izvajanjih. Spričo tega je še toliko več razlogov zato, da bi pri izdelavi novega zveznega in republiških kazenskih zakonov odmislili zdaj veljavni kazenski zakonik in med drugim opravili tudi najbrže težavno in ne preveč hvaležno, a potrebno delo na novih penalizacijah.

4. Modeli za poenotenje kazni odvzema prostosti

Poenotenje dosedanjih dveh vrst prostostne kazni zahteva ustrezne spremembe pri naslednjih kazenskoopravnih institutih:

- a. poskus,
- b. neuspelo napeljevanje,
- c. večkratni povratek,
- d. omilitev kazni,
- e. stek,
- f. pogojna obsodba in njen preklic,
- g. sodni opomin,
- h. mladoletniški zapor,
- i. pogoji za izrek kazenske sankcije polnoletnemu, ki je storil kaznivo dejanje kot mlajši mladoletnik,

- j. učinek kazni na vzgojne ukrepe,
- k. zastaranje,
- l. izbris obsodbe.

Dosedanja mera petih let strogega zapora se pojavlja tu in tam tudi v posebnem delu KZ, kot n.pr. v členu 298.

V zadnjih dveh osnutkih zveznega kazenskega zakona je bil opravljen poskus prevedbe na eno kazen zapora s spremembami, ki so nekaj več kot preprosto preimenovanje strogega zapora v zapor, samo pri določbah o omilitvi kazni, o steku in o pogojni obsodbi. V vseh ostalih primerih je sedanja meja petih let strogega zapora avtomatično spremenjena v pet let zapora.

Drugi osnutek zveznega kazenskega zakona (april 1975) vsebuje naslednji model:

1. Omilitve kazni (čl. 43 KZ):

- a. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zapora treh ali več kot treh let, se sme znižati do enega leta zapora,
- b. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zapora enega leta, se sme znižati do treh mesecev zapora,
- c. če je za kaznivo dejanje predpisana kazen zapora manj kot eno leto, se sme znižati do petnajst dni zapora,
- d. če je za kaznivo dejanje predpisana kazen zapora, pa pri tem ni navedena najmanjša mera, se sme namesto zapora izreči denarna kazen,
- e. če je za kaznivo dejanje predpisana denarna kazen in je pri tem navedena najmanjša mera, se sme znižati do tristo dinarjev.

2. Stek:

če je sodišče za katero izmed kaznivih dejanj v steku določilo kazen zapora, zviša najhujšo od določenih kazni toda tako, da zvišana kazen ne doseže vsote posameznih določenih kazni niti

ne sme preseči petnajst let zavora; če je v takšnem primeru za vsako od kaznivih dejanj v steku predpisana kazen zavora do treh let, zvišana kazen ne sme preseči pet let zavora, če pa je za vsako od kaznivih dejanj v steku predpisana kazen zavora enega leta, zvišana kazen ne sme preseči treh let zavora.

3. Pogojna obsodba: se sme izreči, če je sodišče obsodilo storilca na kazen zavora do dve leti ali na denarno kazen, obsodba pa se ne nanaša na kaznivo dejanje, za katerega je predpisana kazen zavora z naznačeno najmanjšo mero enega leta zavora.

Preklic pogojne obsodbe je obligatoren, če stori pogojno obsojeni novo kaznivo dejanje, za katero je sodišče izreklo kazen zavora dveh let ali hujšo kazen.

Tretji osnutek zveznega kazenskega zakona (julij 1975) prinaša nekoliko spremenjen model in sicer:

1. Omilitev kazni:

- a. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zavora treh ali več kot treh let, se sme znižati do enega leta zavora,
- b. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zavora enega leta ali manj kot treh let, se sme znižati do treh mesecev zavora,
- c. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zavora manj kot eno leto, se sme znižati do petnajst dni zavora,
- d. če je za kaznivo dejanje predpisana kazen zavora do treh let in pri tem ni navedena najmanjša mera, se sme izreči namesto zavora denarno kazen,
- e. če je za kaznivo dejanje predpisana denarna kazen in pri tem ni navedena najmanjša mera, se sme znižati do tristo dinarjev.

2. Stek: če je za kazniva dejanja v steku sodišče določilo kazni zavora, zviša najhujšo določeno kazen, toda tako da zvišana kazen zavora:

- ne sme doseči seštevka posameznih določenih kazni,
- ne sme preseči petnajst let, če pa so zaveč kaznivih dejanj v steku predpisane kazni zapora do petnajstih let, sme izreči kazen zapora do dvajsetih let,
- ne sme preseči pet let zapora, če je za vsako posamezno kaznivo dejanje, ki je v steku, predpisana kazen zapora do treh let,
- ne sme preseči treh let zapora, če je za vsako posamično kaznivo dejanje, ki je v steku, predpisana kazen zapora do enega leta.

3. Pogojna obsodba: se sme izreči ob obsodbi na kazen zapora do dveh (treh) let ali na denarno kazen, Pogojna obsodba se ne sme izreči za kaznivo dejanje, za katerega je predpisana kazen zapora najmanj enega leta (treh let). Preklic pogojne obsodbe je obligatoren če stori pogojno obsojeni novo kaznivo dejanje, za katero je sodišče določilo kazen zapora dveh (treh) let ali hujšo kazen.

Razlike med drugim in tretjim osnutkom so torej kar bistvene, če za primer navedemo samo v tretjem osnutku določeno možnost izreka kazni v trajanju med petnajst in dvajset let v primerih steka kaznivih dejanj, za katera je predpisana kazen do petnajstih let zapora.

Toda ne drugi ne tretji osnutek se ne ukvarjata posebej s stališča poenotenja prostostnih kazni z drugimi, prej navedenimi kazensko-pravnimi instituti. Tako se zastavi vprašanje ali je v vseh teh primerih mogoče preprosto spremeniti izraz strogi zapor v izraz zapor? Seveda ni izključeno, da bi bil rezultat takšnega postopka v nekaterih primerih tudi ustrezen. Toda za to ni nobenega vnaprejšnjega zagotovila, dokler tega ne bi potrdila praksa ali pa dokler tega ne bi ugotovili še prej na kakšen drug način. Zagotovo pa je bolje vse to preskusiti prej, preden bodo nastale težave v praksi, če je to mogoče.

Izhodišče za takšen teoretičen preskus, ki bi ga bilo mogoče tudi empirično preveriti, je vprašanje, katere stopnje teže in družbene

nevarnosti kaznivih dejanj je z določitvijo kazni postavil zakonodajalec v veljavnem kazenskem zakoniku in katere so nastale v pravosodni praksi. Naslednje vprašanje je, s katerimi merami in nujami predpisane kazni bi bilo mogoče najbolj primerno te stopnje izraziti v prihodnji kazenski zakonodaji.

Mere in meje, s katerimi kategorizira kazenski zakonik kazniva dejanja po njihovi teži in družbeni nevarnosti, so naslednje:

- a. do enega leta zavora za manj huda kazniva dejanja in eno leto strogega zavora, kot najmanjša mera za huda kazniva dejanja,
- b. do treh let zavora (mera do katere je še mogoča tudi pogojna obsodba), oziroma do pet let strogega zavora za hujša kazniva dejanja,
- c. pet let strogega zavora in več kot mera za huda kazniva dejanja in kot mera za kaznivost poskusa, neuspelega napeljevanja, za izrek mladoletniškega zavora itd.

Tu omenjena merila so poglavitna, v njihovih okvirih pa so še druge mere in meje, kot instrumenti za zakonsko individualizacijo kazni, kot so n.pr. najmanjše mere treh ali šestih mesecev zavora oziroma treh, petih itd. let strogega zavora, najvišje mere do petih let, do osmih let itd.

Pregled sodne prakse je pokazal nekaj več in predvsem drugačne mere in meje, kakor jih je oblikoval proces zakonske individualizacije.

- a. Pokazalo se je, da ima sodna praksa v najmanj dveh tretjinah primerov, s katerimi se ukvarja, opraviti z bagatelnimi primeri in to izraža s kaznimi do šestih mesecev zavora in z denarnimi kaznimi (I. in II. kategorija). Celo večji del primerov, za katere so sodišča izrekla kazni nad šest mesecev do enega leta zavora, izrečeno kazen pa so pogojno odložila, sodi v kategorijo bagatelnih primerov. Za ta kazniva dejanja so predpisane kazni zavora ali strogega zavora do petih let.

- b. V skupino manj hudih kaznivih dejanj uvršča sodna praksa kazniva dejanja, za katera je predpisana kazen strogega zapora do 5, 8 ali 10 let. Kazni, izrečene za takšna kazniva dejanja, se najpogosteje gibljejo do enega leta zapora in zelo redko presežejo to mero, pa naj gre za zapor ali za strogi zapor (III. kategorija).
- c. Za hujša kazniva dejanja šteje naša sodna praksa tista, za katera je po zakonu predpisana kazen desetih let strogega zapora. Za ta dejanja izrekajo sodišča kazni strogega zapora do 3 let oziroma strogega zapora do 2 let (IV. kategorija).
- d. Huda kazniva dejanja so po naši sodni praksi tista, za katera izrekajo sodišča kazni strogega zapora med dvemi in petimi leti. (V. kategorija). To so praviloma kazniva dejanja, za katera so v kazenskem zakoniku predpisane kazni strogega zapora deset in več let.
- e. Na koncu je sodna praksa izoblikovala še izjemno kategorijo najhujših kaznivih dejanj, za katera izrekajo kazni daljše od petih let strogega zapora (VI. kategorija). Izjemnost takšnih kazni je razvidna iz statističnih podatkov o izrečenih kaznih, sodišča pa jih izrekajo, kadar je za kaznivo dejanje predpisana kazen najmanj desetih let strogega zapora, dvajsetih let ali smrtna kazen.

Kot izhodišče za sestavo novega modela za poenotenje kazni odvzema prostosti bi torej kazalo vzeti kategorizacijo, kakršna se je izoblikovala v sodni praksi, ker je boljši odraz resničnosti in ker je bolj razvejana. Poimenovanje kategorij kaznivih dejanj, glede na njihovo družbeno nevarnost je seveda stvar dogovora, zato jih tu pogojno takole razvrstimo:

- a. bagatelna kazniva dejanja,
- b. manj huda kazniva dejanja,
- c. hujša kazniva dejanja,
- d. huda kazniva dejanja,
- e. najhujša kazniva dejanja.

Te kategorije, ki naj izražajo oceno o teži in družbeni nevarnosti posameznega kaznivega dejanja, bi lahko z mero kazni izrazili takole:

- a. samo denarna kazen, denarna kazen ali zapor do treh ali do šestih mesecev, zapor do enega leta in (ali) denarna kazen,
- b. zapor do treh let (in denarna kazen, če je potrebna in upravičena), v nekaterih primerih z najmanjšo mero treh mesecev,
- c. zapor do petih let, ki bi lahko imel označeno najmanjšo mero šestih mesecev, ob kateri ne bi bilo mogoče kazni zapora zamenjati z denarno kaznijo (z uporabo omilitvenih določb), ali enega leta,
- d. zapor nad pet do deset let z naznačeno najmanjšo mero enega, dveh ali treh let. Po potrebi je možna še ena vmesna zgornja meja n.pr. sedmih let,
- e. zapor največ petnajst let z naznačeno najmanjšo mero treh ali petih let (ob možni največji vmesni meri dvanajstih let). V to skupino bi sodili tudi izjemni primeri s kaznijo dvajsetih let.

IV. Za republiški kazenski zakon, ki ne zajema kaznivih dejanj zoper temelje socialističnega samoupravnega sistema in varnosti države, niti kaznivih dejanj zoper človečnost in mednarodno pravo ter zoper oborožene sile, ti kazenski okviri zadostujejo. Za kazniva dejanja iz omenjenih treh poglavij pa je mogoče oblikovati še izjemne zakonske okvire in sicer tako-le:

- najmanj deset do petnajst let, v nekaterih primerih tudi dvajset let,
- najmanj deset let ali smrtna kazen.

Tako torej izjemne kazni dvajsetih let in smrtne kazni ne bi nikoli predpisali brez spodnje meje najmanj desetih let.

Postopek za določitev kazni za posamezno kaznivo dejanje naj bi torej potekal tako, da bi sestavljajci zakona to dejanje najprej uvrstili v eno izmed predloženih kategorij, nato pa predpisali kazen z upoštevanjem načela zakonske individualizacije tudi znotraj posamezne kategorije. To je seveda mogoče storiti s postavitvijo posebnih minimumov ali maksimumov.

Predlog za kazenske okvire

Kate- gorije	Kazenski okviri	Poskus in ne- uspelo nape- ljevanj	omili- tev kazni	Pogojna obsodba direktno z omi- litvijo	sodni opomin	Mlado- letni- ški zapor
I.						
1.	denarna kazen	-		+	+	
2.	do 3 m	-	denarna	+	+	
3.	do 6 m	-	kazen	+	+	
4.	do 1 leta	-				
II.						
5.	do 3 leta	-	denarna	+	(+)	
6.	3 m do 3 leta	-	denarna	+	-	
III.						
7.	6 m do 5 let	(-)	do 15 dni	+	-	
8.	1 1 do 5 let	(-)	do 3 m	+	-	
IV.						
9.	1 1 nad 5 let	+	do 3 m	+	-	+
10.	2 1 - 7 1	+	do 3 m	+	-	+
11.	2 1 - 10 1	+	do 3 m	+	-	+
12.	3 1 - 10 1	+	do 1 1	+	-	+
V.						
13.	3 1 - 12	+	do 1 1	+	-	+
14.	3 1 - 15	+	do 1 1	+	-	+
15.	5 1 - 15	+	do 1 1	+	-	+
VI. iz- jemna						
16.	10 - 15 + 20	+	do 1 1	+	-	+
17.	10 - 15 + SK	+	do 1 1	+	-	+

- Opomba: 1. minus v oklepaju pomeni, da je poskus v tej skupini kazniv, če je tako predpisano v zakonu pri posameznem kaznivem dejanju.
2. plus v oklepaju pomeni, da se sme izreči sodni opomin, če je tako predpisano v zakonu pri posameznem kaznivem dejanju.
3. z dolgim oglatim oklepajem označeni znaki pomenijo, da pogojna obsodba teoretično ne bi bila izključena, če v ZKZ ne bo določbe, ki pogojno obsodbo izključuje ob najmanjši meri treh let predpisane kazni zavora. Če bo tako predpisano v ZKZ, potem pogojna obsodba ne bo mogoča niti z omilitvijo kazni.

Kar zadeva institute splošnega dela kazenskega prava pa bi predloženi model lahko deloval tako-le:

- a. Pripravljalna dejanja: sporom o mejah kaznivosti pripravljalnih dejanja (te meje poskušata oba zadnja osnutka zveznega kazenskega zakona določiti z ne povsem jasno izjavo: "če to zakon zaradi posebne družbene nevarnosti priprav izrečno predpisuje), bi se lahko izognili tako, da bi zapisali: "Kdor naklepoma pripravlja kaznivo dejanje, za katerega je predpisana kazen strogega zapora najmanj deset let, se kaznuje, če to zakon izrečno predpisuje".
- b. Poskus: naj bi bil avtomatično kazniv samo za huda in najhujša kazniva dejanja, sicer pa bi bilo treba kaznivost poskusa posebej predpisati. Poskus bi bil torej kazniv avtomatično le pri kaznivih dejanjih, za katera je predpisana kazen zapora nad pet let z najmanjšo mero enega leta.
- c. Neuspelo napeljevanje je glede na sprejeto teorijo o akcesornosti udeležbe kaznivo samo izjemoma. Spričo tega naj bi za kaznivost neuspelega napeljevanja veljala ista mera, kot za kaznivost poskusa. Tako je tudi v veljavnem kazenskem zakoniku.
- d. Večkratni povratek je po veljavnem 40a členu KZ podan, če je bil storilec med drugim prej že dvakrat obsojen na kazen zapora nad tri mesece. Vsi trije dosednji osnutki ZKZ dvigajo to mejo na šest mesecev. To je najbrže rezultat dejstva, da se velik del izrečenih kazni giblje v mejah do šestih mesecev. Toda glede na predloženo kategorizacijo kaznivih dejanj in glede na statistično disperzijo izrečenih kazni, bi kazalo to mejo še dvigniti in sicer na eno leto. Tu gre za storilca, ki je bil že dvakrat prej obsojen in če mu sodišče ob drugi obsodbi, z upoštevanjem teže storjenega kaznivega dejanja in dejstva, da je v povratku, ni izreklo kazni enega leta ali več, potem tudi izrek dvojne mere kazni za tretje kaznivo dejanje ne bo upravičen. Prav takšne slabosti sedanjih določb 40a členu KZ so med drugim povzročile, da tega členu praksa skoraj ni uporabljala.

e. Omilitev kazni bi lahko potekala po naslednjih pravilih:

1. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zapora treh ali več let, se sme znižati do enega leta zapora.
2. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zapora enega ali dveh let se sme znižati do treh mesecev zapora,
3. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zapora šestih mesecev, se sme znižati do petnajst dni zapora.
4. če je za kaznivo dejanje predpisana kot najmanjša mera kazen zapora treh mesecev ali če je predpisana kazen zapora do treh let, pa pri tem ni navedena najmanjša mera, se sme namesto zapora izreči denarna kazen.

Omilitev kazni je v najtesnejši zvezi s pogojno obsodbo in z vprašanjem o kratkotrajnih prostostnih kaznih. Glede na to, da odpade tri leta zapora, kot zgornja meja, ki še omogoča izrek pogojne obsodbe v veljavnem kazenskem zakoniku in glede na to, da ne bo več strogega zapora, kot kazni, ki je ni mogoče pogojno odložiti, se zastavlja vprašanje, kje in kako postaviti mejo za uporabo pogojne obsodbe. Vse doslej je veljalo pravilo, da možnosti za izrek pogojne obsodbe ne gre vezati na predpisano, ampak na konkretno izrečeno kazen. Z delovanjem mehanizma za omilitev kazni iz 43. člena KZ pa je bila pogojna obsodba dejansko izključena pri kaznivih dejanjih, za katera je bila predpisana kazen strogega zapora z naznačeno najmanjšo mero. V veljavnem kazenskem zakoniku je v takšnih primerih naznačena kot najmanjša mera tri leta strogega zapora, in iz tega izhaja, da je zakonodajalec hotel vnaprej izključiti pogojno obsodbo samo v takšnih primerih, ki jih je skupaj okrog petdeset, velika večina pa iz poglavij o kaznivih dejanjih zoper ljudstvo in državo, zoper človečnost in mednarodno pravo in zoper oborožene sile. Takšno mejo bi bilo mogoče sprejeti tudi v novi kazenski zakonodaji, to pa je v novem položaju pač mogoče storiti le tako, da se omejitev veže na predpisano kazen najmanj treh let zapora. Toda takšna določba ni nujno potrebna,

saj glede na dosedanjo prakso sodišč ni pričakovati, da bi pogojno obsodbo izrekala storilcem najhujših kaznivih dejanj.

Na drugi strani je v zvezi z omilitvenimi določbami tudi vprašanje o kratkotrajnih prostostnih kaznih. Mehanizem omilitvenih določb v izrazito punitivnem kazenskopravnem sistemu avtomatično deluje tako, da se v praksi izreka veliko kratkotrajnih prostostnih kazni. Zoper takšno posledico sistema je mogoče kaj učinkovitega storiti samo s spremembo punitivnega sistema. Toda ne glede na to, je treba tudi v danem sistemu izkoristiti možnosti kolikor jih je, za izogibanje takšnim kaznim. To velja še tembolj zato, ker je tudi dvig splošnega minimuma kazni zapora od tri na petnajst dni, resda bolj simbolična, a vendarle usmeritev za prakso.

Mimo pogojne obsodbe, ki jo je treba omogočiti v načelu za vsa, razen za najhujša kazniva dejanja, je torej treba omogočiti v večji meri tudi uporabo denarne kazni in zato naj predpisana najmanjša mera treh mesecev zapora ne bo ovira za denarno kazen. Praktični pomen takšne spodnje mere bi bil ob tem na videz ničev, v resnici pa bi bila ta mera eden izmed instrumentov za zakonsko individualizacijo v okviru kategorije manj hudih kaznivih dejanj in napotilo sodiščem naj ne izrekajo kazni krajše od tri mesece, če pa to ni potrebno, naj raje uporabijo sodni opomin, pogojno obsodbo ali denarno kazen.

Sistem, kakor je tu predlagan, ima še eno lastnost, ki ga razločuje od veljavnega. Gre za to, da po predloženem sistemu ne bilo več mogoče predpisovati kazni v velikanskih razponih, n.pr. "se kaznuje z zaporem", kar bi pomenilo, da se kazen lahko razteza od petnajst dni do petnajst let. Tako določene kazni očitno pričajo o ohlapnem oblikovanju zadevnega kaznivega dejanja, ki bi lahko zajelo vse, od bagatelnih do najhujših primerov. Temu bi se v prihodnji kazenski zakonodaji kazalo izogniti z jasnejšim oblikovanjem temeljnih in kvalificiranih kaznivih dejanj in to bi omogočilo tudi ustrežnejšo penalizacijo. To pa je bilo treba tu povedati zato, ker bodo ob poenotenju kazni zapora v prihodnje odpadle tiste meje, ki so bile vezane na zakonski minimum kazni strogega zapora. Kazni za huda in

najhujša kazniva dejanja bi bilo treba torej predpisovati dosledno z najmanjšo in najvišjo mero, pri čemer bi bil posebni maksimum lahko tudi enak kot splošni maksimum kazni zapora. Če bi najmanjšo mero predpisali za kakšno kaznivo dejanje iz kategorije hujših kaznivih dejanj, bi to pomenilo, da je z omilitvijo ni mogoče zamenjati z denarno kaznijo.

f. Stek kaznivih dejanj: V zvezi z odmero kazni pri steku kaznivih dejanj je treba najprej zavrni zamisel o možnosti preboja splošnega maksimuma petnajstih let in o možnosti izrekanja kazni med petnajstimi in dvajsetimi leti zapora, ki je vsebovana v tretjem Osnutku zveznega kazenskega zakona. Ta zelo pomembna in bistvena sprememba se je prikradla v tretji osnutek brez sodelovanja komisije za sestavo zveznega kazenskega zakona. Splošni maksimum petnajstih let strogega zapora je bil sicer res prebit že z novelo 1962, a to je samo dokaz za trditev, kako nevarni so takšni posegi in nedoslednosti, ne pa argument, s katerim bi lahko kdo dokazoval upravičenost novega predloga. Mimo vseh načelnih ugovorov zoper takšno pretirano in povsem nepotrebno postrožitev, je treba povedati še to, da bi bil njen praktični učinek enak ničli, zakaj za kazniva dejanja, za katera bi utegnili priti v poštev, ni v KZ nikoli predpisana kazen strogega zapora petnajstih let. Še tembolj je treba seveda zavrni dodatni predlog, ki k sreči ni bil uvrščen v tretji osnutek zveznega kazenskega zakona, da naj se kazni od 15 do 20 let zapora uporabijo tudi za večkratni povratek. Če upoštevamo, da 40a člen veljavnega kazenskega zakonika praktično skoraj nikoli ni bil uporabljen, prav zato ker so že zdaj predpisane kazni ne samo zadoščale tudi za večkratni povratek, ampak so bile pretirane celo za takšne primere, potem je ta predlog že s te strani nevzdržen. Kako je v nasprotju z vsemi kriminološkimi spoznanji o naravi in o obravnavanju povratnikov, ni potrebno niti posebej navajati. Določbe o odmeri kazni pri steku kaznivih dejanj, bi torej lahko bile naslednje:

(1) kakor v osnutku ZKZ julij 1975

1) kakor v osnutku ZKZ "

2) če je za kazniva dejanja v steku določilo kazni zapora, izreče enotno kazen, ki mora biti višja od vsake posamezne določene kazni, toda tako, da zvišana kazen zapora:

- ne sme preseči seštevka posameznih določenih kazni niti ne sme preseči petnajst let,
- ne sme preseči pet let zapora če je za vsako od kaznivih dejanj v steku predpisana kazen zapora do treh let,
- ne sme preseči treh let zapora, če je za vsako od kaznivih dejanj v steku predpisana kazen zapora do enega leta.

g. Pogojna obsodba. Če naj s pogojno obsodbo zajamemo vsaj vse tiste primere, ki so bili zajeti že z veljavnim kazenskim zakonikom, potem je treba mejo postaviti pri treh letih izrečene kazni zapora. Pri tem moti sedanja kazen strogega zapora, ki je hi bilo mogoče pogojno odložiti. Zato se nekaterim zdi, da bi bila nemara pravilna nekakšna srednja pot dveh let zapora, ki naj bi zajela dosedanja tri leta zapora in tiste med enim in dvema letoma strogega zapora. Toda iz podatkov je razvidno, da so bile kazni strogega zapora med enim in dvema letoma strogega zapora zelo redke. Razen tega pa so sodišča tudi doslej odločala najprej o pogojnosti ali nepogojnosti izrečene kazni in šele potem o vrsti in trajanju kazni. V prihodnje se seveda ne bo nič spremenilo in tako sodišča pač ne bodo pogojno odložila izvršitve kazni v upravičenih primerih tudi če bo ta krajša od treh let zapora. Isto velja tudi za preklic pogojne obsodbe zaradi novega kaznivega dejanja. Ni videti nobene nevarnosti, da sodišča ne bi preklicala v upravičenih primerih pogojne obsodbe tudi če bodo za novo kaznivo dejanje izrekla kazen, ki bo krajša od treh let zapora.

Kar zadeva izključitev pogojne obsodbe pri hudih in najhujših kaznivih dejanjih je bilo vse potrebno povedano že v razpravi o omilitvi kazni.

h. Sodni opomin. To kazensko sankcijo sodišča na Slovenskem uporabljajo v vedno manjši meri. Tu ni mesto za razglabljanje o vzrokih, vsekakor

pa takšna praksa ni videti ne upravičena ne smotrna spričo podatkov o kaznovalni politiki. Toda prav iz teh podatkov je razvidno, da je bila povsem pravilna zakonodajalčeva politika, ko je to kazensko sankcijo uvedel z novelo 1959 in tudi meja, ki jo je postavil pri enem letu predpisane kazni zapora. Tudi v našem predlogu za zakonske kaznovalne okvire so zajeta prav tista kazniva dejanja, ki so bagatelna in za katera (vključno s storilcem) utegne biti sodni opomin primerna kazenska sankcija.

Prav tako bi kazalo ohraniti tudi mejo treh let predpisane kazni zapora za primere ko si zakonodajalec pridrži pravico, da sme pri posameznih kaznivih dejanjih omogočiti izrek sodnega opomina. Tako bi zajeli sicer izjemne, a vendarle možne primere iz kategorije manj hudih kaznivih dejanj, če so bila izvršena v izjemno olajševalnih okoliščinah.

- i. Mladoletniški zapor. Ta posebna vrsta kazni za starejše mladoletnike utegne biti potrebna, če gre za huda in najhujša kazniva dejanja. To mejo je postavil že veljavni kazenski zakonik in isto vlogo ima tudi v našem predlogu za kaznovalne okvire. Kakor pri poskusu in neuspelem napeljevanju bi bilo treba seveda tudi tu napraviti spremembo, s katero predpisana kazen do petih let zapora še ne bi pomenila, da gre za kaznivo dejanje, ki sodi v kategorijo hudih in najhujših kaznivih dejanj. To se namreč v predloženem modelu izraža s predpisano kaznijo zapora nad pet let.
- j. Pogoji za izrek kazenske sankcije polnoletnemu, ki je storil kaznivo dejanje kot mlajši mladoletnik. Po določbah 79i člena KZ je pogoj za izrek kazenske sankcije v takšnem primeru storitev kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen strogega zapora hujša od petih let. Glede na vse kar je že bilo povedano, bi to določbo kazalo prevzeti, s potrebnim preimenovanjem kazni strogega zapora v zapor.

Z vprašanji meja pri zastaranju se tu ne kaže ukvarjati, ker je treba roke samo prilagoditi predloženim kaznovalnim okvirom. Prav tako se za zdaj ne kaže ukvarjati z vprašanji, ki so v zvezi z izbrisom obsodbe, glede na to, da je vprašljiv sam, kot tudi ves sistem rehabilitacije.

V. PREDPISANE IN IZREČENE KAZNI TER RAZVRSTITEV VREDNOT PO POMENU

1. Uvodna pojasnila

V uvodnem delu te študije smo obrazložili zakaj smo se morali odreči posebnemu in sistematičnemu merjenju o hierarhiji vrednot v našem javnem mnenju. To pa ne pomeni, da ne bi mogli načeti tudi vprašanja o vrednotah, čeprav v skromnejši meri.

Za takšna obravnavanja imamo na razpolago vrednostno hierarhijo kakršna obstaja v kazenskem zakoniku, pri čemer bo najbrže nesporno, da je zakonodajalec skozi predpisane kazni predvsem z maksimumi in deloma z razponi povedal, katere vrednote sploh šteje za potrebne kazensko-pravnega varstva in kako jih razvršča po pomenu. V drugem poglavju te študije smo našli podatke o tem vprašanju za nekatere tuje kazenskopravne sisteme.

Takšno lestvico lahko v omenjenem obsegu napravimo tudi za pravosodno prakso. Končno a ne nazadnje je bila v okviru Inštituta za kriminologijo izdelana raziskovalna naloga z naslovom "Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani", v kateri najdemo nekaj spoznanj in ugotovitev, ki so v neposredni zvezi s temo, ki nas tu zanima.*

Tako imamo torej kljub vsemu nekaj gradiva, ki nam omogoča primerjave in na koncu tudi vsaj hipotetičen odgovor na vprašanje ali je obstoječa razvrstitev vrednot ustrezna ali ne in kako je treba predpisati kazni v novi kazenski zakonodaji, da bodo na eni strani ustrezale optimalni razvrstitvi vrednot in na drugi strani posredno vplivale tudi na sodno prakso.

---

* Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani, Inštitut za kriminologijo, Raziskava št. 42, Ljubljana 1974.

2. Razvrstitev vrednot po pomenu v veljavnem kazenskem zakoniku

a. Družbene in moralne vrednote, ki jih zakonodajalec šteje za vredne kazenskopravnega varstva, se v kazenskih zakonikih ponavadi pojavljajo kot takoimenovani objekti kazenskopravnega varstva. Že tradicionalno so te vrednote zbrane v notranje kolikor toliko homogenih poglavjih s posebnimi naslovi, ki ponavadi poimenujejo tiste širše vrednote, ki so skupne za celo skupino kaznivih dejanj. Konkretna kršitve in napadi na posamičen predmet napada, se torej združujejo v skupino kaznivih dejanj, ki ogrožajo ali napadajo posebni ali tudi skupinski objekt kazenskopravnega varstva. V našem kazenskem zakoniku so razen tega v prvem členu označeni tudi nekateri najvišji splošni objekti kazenskopravnega varstva. V tem je tudi ena izmed posebnosti našega kazenskega zakonika v primerjavi s tujimi, ki to vprašanje raje prepuščajo teoriji.

Naslovi poglavij našega kazenskega zakonika seveda ne naštevajo in ne morejo naštetih vseh zavarovanih vrednot, ker so imena poglavij le kar najbolj racionalno izražen naslov, s katerim se poskuša poimenuvati-posebno in splošno - v odnosu do konkretnih kaznivih dejanj. Razen tega so včasih potrebne kombinacije, včasih pa je možno isto vrednoto podvesti pod dva ali celo več širših in splošnejših vrednot-objektov kazenskopravnega varstva. Razen tega se včasih pod istim naslovom skrivajo po naravi stvari tako bistveno različna dejanja in torej napadi na posebej izdiferencirane vrednote, da jih je treba posebej izločiti.

Spričo tega smo uporabili spisek vrednot iz drugega poglavja študije in opravili poskus razvrstitve vrednot v veljavnem kazenskem zakoniku tako, da smo sešteli maksimume predpisanih kazni za temeljna, kvalificirana in privilegirana kazniva dejanja iz posameznih poglavij in izračunali aritmetična ponderirana povprečja.

MAKSIMUMI PREDPISANIH KAZNI

	smrtna	20 l	15 l	12 l	10 l	8 l	5 l	3 l	1 l	1 l	6 m.	3 m.	skupno število kazn.dej.	povprečje predpisanih maksimumov
1. Življenje	3	3	9	1	2	5	4	2					28	11
2. Telesna nedo- takljivost			4		3	2	3	4	1	1	1		18	7,4
3. Uradna dolžnost			2		9		16	5	1				34	6
4. Družbeno in za- sebn premoženje	1		2	1	4	1	11	6	7				33	6
5. Osebno dosto- janstvo			3		1	1	5	5	2				17	6
6. Gospodarstvo		2	4		6	1	11	25	11	5			65	4,7
7. Splošna varnost					1	1	5	7	6				20	3,5
8. Pravosodje			1		1	1	5	5	4			2	19	4,2
9. Rodb. + mlad.					1		1	6	2				10	3,5
10. Svobosčine in pravice človeka			1			1	3	7	12	2			26	2,7
11. Človeško zdravje						1	2	7	8	6	1		24	1,7
12. Javni red					1		10	8	13	6	2		40	2,5
13. Čast in dobro ime								2	2	3			9	1,1

Kakor je razvidno iz priložene preglednice smo aritmetično ponderirano povprečje izračunali za vsako poglavje, oziroma tudi za nekatere posebne vrednote, ki so zavarovane v okviru posameznega poglavja.

Z uporabo takšne metode se je pokazalo, da je naš zakonodajalec zavarovane vrednote tako-le razvrstil po pomenu:

1. Življenje: ta vrednota je ocenjena najvišje, saj je za kazniva dejanja, ki imajo za posledico smrt, naj je ta povzročena naklepno ali iz malomarnosti, predpisana po našem izračunu v povprečju kazen odvzema prostosti več kot enajst let. V treh primerih je predpisana tudi smrtna kazen, ki seveda v tem povprečju ni upoštevana, v prav tako treh primerih pa je predpisana kazen dvajsetih let strogega zopora, ki je v povprečju upoštevana.
2. Telesna nedotakljivost: Tu so upoštevana vsa kazniva dejanja, pri katerih lahko nastane huda telesna poškodba kot temeljna ali hujša posledica. Za ta kazniva dejanja je v povprečju predpisana maksimalna kazen odvzema prostosti več kot sedem let in tako sodi ta vrednota na drugo mesto.
3. Uradna dolžnost: Poimenovanje te vrednote ni ravno ustrezno, gre pa za t.i. "ius imperii", kar samo po sebi morda ni ravno vrednota, toda zlorabe te pravice so vsekakor za družbo hudo nevarne.

Že zlorabe uradnega položaja same po sebi so visoko penalizirane, še bolj pa kadar so povezane z hkratnimi napadi na družbeno premoženje. Za celo skupino kaznivih dejanj s tem naslovom so v povprečju predpisane najhujše kazni nekaj več kot šest let strogega zopora in tako dobijo tretje mesto na lestvici vrednot. Tu nismo upoštevali tistih nepravih kaznivih dejanj zoper uradno dožnost, ki so uvrščena v druga poglavja kazenskega zakonika.
4. Družbeno in zasebno premoženje. Lastnina, kot družbeni odnos in premoženja kot popredmetenje tega odnosa, je na lestvici vrednot na četrtem mestu. Za ta kazniva dejanja so v povprečju predpisane

maksimalne kazni nekaj manj kot šest let odvzema prostosti, vključujoč tudi grabež, za katerega je predpisana kazen dvajsetih let strogega zapora.

Toda družbena lastnina, kot vrednota ni zavarovana samo v tem poglavju kazenskega zakonika, temveč tudi v poglavju o kaznivih dejanjih zoper gospodarstvo in zoper uradno dolžnost. Če bi torej izločili iz teh dveh poglavij tista kazniva dejanja, katerih predmet napada je izrazito družbena lastnina, bi se pokazalo, da ta vrednota zaseda višje mesto. Izračun pokaže, da so za vsa ta kazniva dejanja predpisane v povprečju višje kazni, kot za napade na telesno integriteto. Spride tega bi lahko trdili, da je po oceni zakonodajalca družbena lastnina višja vrednota, kot človekova telesna integriteta.

5. Spolna nedotakljivost. Za kazniva dejanja, ki so obsežena v poglavju z naslovom "osebno dostojanstvo in morala", so v povprečju predpisane maksimalne kazni okrog šest let strogega zapora. Pri tem je treba upoštevati, da smo iz tega poglavja izločili tiste primere, ki so kvalificirani s smrtjo ali hudo telesno poškodbo žrtve spolnega napada. Tako dobijo ta kazniva dejanja peto mesto na lestvici vrednot.
6. Gospodarstvo. V splošnem zavzema gospodarstvo, se pravi odnosi na tem področju, družbena lastnina kot posebni objekt kazenskopravnega varstva in družbeno premoženje kot predmet napada ter gospodarski sistem, šesto mesto na lestvici vrednot. Za kazniva dejanja, ki so zbrana v tem poglavju kazenskega zakonika, so predpisane po našem izračunu v povprečju kazni okrog petih let strogega zapora. Toda upoštevati je treba, da na to povprečje zelo močno vpliva velika heterogenost tega poglavja. Zato smo kazniva dejanja iz tega poglavja zbrali v nekoliko bolj koherentne skupine glede na zavarovane vrednote in sicer:
  - a. družbena lastnina in gospodarski sistem: za kazniva dejanja, ki napadajo pretežno omenjene vrednote, so v povprečju predpisane maksimalne kazni nekaj manj kot sedem let strogega zapora. Tako so torej te kazni celo nekaj višje od tistih, ki so predpisane za kazniva dejanja zoper telesno integriteto. Znova se potrjuje vtis, da je naš zakonodajalec vrednoto družbene lastnine postavil višje kot telesno integriteto.

- b. denar in drugi znaki za vrednost: za kazniva dejanja te vrste so v povprečju predpisane še višje maksimalne kazni in sicer več kot osem let strogega zapora. Seveda pa bi bilo napačno, če bi iz tega sklepali o mestu in pomenu, ki ga je zakonodajalec pripisal denarju samemu po sebi. Gre pač za denar, kot sestavni del gospodarskega sistema in za ponarejanje denarja ali drugih znakov za vrednost, kar je napad na integriteto gospodarskega sistema.
- c. odnosi v trgovini: maksimalne kazni predpisane za to skupino kaznivih dejanj dosegajo v povprečju štiri leta odvzema prostosti.
- d. materialne obveznosti občanov do družbe: za kaznivo dejanje davčne zatajitve je predpisana v povprečju maksimalna kazen šestih let strogega zapora. Očitno je zakonodajalec to dejanje štel za napad na družbeno premoženje.
- e. druga kazniva dejanja zoper gospodarstvo: ta skupina kaznivih dejanj nima nobenega drugega skupnega imenovalca - zanje so v povprečju predpisane najvišje kazni do nekaj manj kot dveh let zapora.

Ob tem pregledu je treba poudariti, da se v naši sodni praksi z upoštevjanja vrednim odstotkom pojavljajo samo skupine kaznivih dejanj pod točkami c., d. in e. To sicer ni pomembno za ugotovitve o tem, kakšno mesto je zakonodajalec prisodil posameznim skupinam kaznivih dejanj in s tem posredno, kako je ocenil posamezno zavarovano vrednoto. Potrebno pa je to omeniti že tu, zaradi poznejših primerjav z vrednostno lestvico, kakršna se^{je} izoblikovala v sodni praksi.

- 7. Pravosodje: Glede na povprečje predpisanih maksimumov kazni se skupina kaznivih dejanj iz poglavja s tem naslovom uvršča na sedmo mesto z nekaj več kot štirimi leti odvzema prostosti.
- 8. Varnost ljudi in premoženja. Potem, ko smo izločili tista kazniva dejanja, ki so kvalificirana s smrtjo ali hudimi telesnimi poškodbami oškodovancev, smo ugotovili, da so za ta ogrožitvena kazniva dejanja predpisane v povprečju kazni do tri leta in pol odvzema prostosti.

9. Rodbina in mladoletnik: Omenjeni vrednoti sodita, glede na povprečje predpisanih maksimumov kazni, na isto mesto kot prejšnja skupina, s tremi leti in pol odvzema prostosti. Deveto mesto smo jim dali zato, ker tu ni niti v zakonu niti v praksi takšnih kvalificiranih primerov, kot v prejšnji skupini.
10. Človekove svoboščine in pravice. Za napade na te vrednote so v povprečju predpisane kazni nekaj manj kot treh let zavora.
11. Javni red in pravni promet. Za zelo heterogena kazniva dejanja iz tega poglavja so v povprečju predpisane najvišje kazni do dveh let in pol zavora. Seveda pa so posamezna, v to poglavje uvrščena kazniva dejanja, ki^{bi}/jih bilo morda treba izločiti, kot napade na posebne vrednote -n.pr. osebe, ki čuvajo javni red ali državno varnost, pravni promet (listine) itd., saj so za varstvo takšnih vrednot predpisani občutno višji maksimumi kazni. Toda za grob prikaz razvrstitve vrednot in spričo neznatnega števila teh kaznivih dejanj v sodni praksi, naj zadostuje že to opozorilo.
12. Človeško zdravje. Tudi iz tega poglavja smo najprej izločili primere, ki so kvalificirani s smrtjo ali hudim poslabšanjem zdravja oškodovanca. Po tej izločitvi smo ugotovili, da predpisane najvišje kazni dosegajo v povprečju do dve leti zavora.
13. Čast in dobro ime. Kot je bilo pričakovati je ta skupina kaznivih dejanj na koncu lestvice. Maksimumi predpisanih kazni dosegajo v povprečju nekaj malega več kot eno leto zavora.

V to poglavje je uvrščeno tudi varstvo ugleda države in njenih predstavnikov ter drugih držav, organizacij in njihovih predstavnikov. Za ta kazniva dejanja je v povprečju predpisana maksimalna kazen dveh let in pol zavora.

Kot je bilo že v tem prikazu večkrat omenjeno, gre le za precej grobo oceno o tem, kako je naš zakonodajalec razvrstil zavarovane vrednote po pomenu. Takšno grobo oceno smo si tu dovolili zato, ker nam primerja-

nje s tujimi kazenskimi zakoniki ne omogoča natančnejših distinkcij in prav tako nam tega ne dovoljuje primerjanje s sodno prakso.

b. Pravkar prikazano hierarhijo vrednot, kakor izhaja iz predpisanih kazni v veljavnem kazenskem zakoniku lahko primerjamo s podobnimi razvrstitvami v tistih tujih kazenskih zakonikih, ki smo jih uporabljali. Ta primerjava pokaže, da ni bistvenih razlik med našim in tujimi kazenskimi zakoniki, ko gre za razvrstitev vrednot po pomenu. Tudi v tujih kazenskih zakonikih sta na prvem mestu življenje in telesna nedotakljivost, kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, premoženje in uradno dolžnost pa jim takoj sledijo. Pri takšnem grobem primerjanju naletimo seveda tudi na kakšno razliko, ki pa ali ni bistvena, ali gre na račun kakšnega posameznega kaznivega dejanja, ki je v posameznem kazenskem zakoniku ali izjemno hudo ali izjemno mildo kaznivo. Posebno težavno in tudi tvegano bi bilo kaj storiti o razvrstitvi tistih vrednot, ki so na spodnjem delu lestvice, ker so razlike majhne, pa tudi metoda, ki smo jo uporabili ni dovolj precizna.

3. Hierarhija vrednot, kakor se da razbrati iz sodne prakse

Za našo potrebo je bolj pomembno primerjati razvrstitev vrednot v kazenskem zakoniku z ono, ki je nastala v sodni praksi. Primerjave so tu nekoliko težje zlasti zato, ker so najhujše kazni predpisane za tista kazniva dejanja, ki jih v praksi ni ali pa so tako redka, da jih nismo mogli upoštevati. Prav takšna kazniva dejanja pa so pri izračunih v lestvici vrednot v kazenskem zakoniku dvignila povprečja. Zato je treba primerjave opraviti z vso potrebno previdnostjo, saj bomo primerjali povprečno višino izrečenih kazni za tista kazniva dejanja, ki se v praksi sploh pojavljajo, s povprečji predpisanih maksimumov za vsa kazniva dejanja. Glede na to je primerjanje mogoče samo po kategorijah, s katerimi sicer rokujemo ob predpostavki, da morajo biti izrečene kazni razvrščene vsaj približno enako, kot so razvrščene vrednote v kazenskem zakoniku, če sodna praksa tem vrednotam pripisuje enak pomen kot zakonodajalec. Za

primerjave smo uporabili sistem kategorij, kakor smo ga našli pri pregledu sodne prakse. Vprašali smo se, v katere kategorije se uvrščajo izrečene kazni za kazniva dejanja, ki napadajo isto vrednoto in s kolikšnimi odstotki.

Razporeditev izrečenih kazni po vrednotah in kategorijah

Vrednote	do 3 m.		do 6 m.		Izrečene kazni							
	abs.	%	abs.	%	do 1 leta	do 3 let	do 5 let	5 in več				
					abs.	%	abs.	%	abs.	%		
življenje	12	6,0	21	9,0	23	9,0	44	19,0	62	26,0	73	31,0
osebno dostojanstvo	180	31,0	140	24,0	137	24,0	80	14,0	39	7,0	2	0,0
uradna dolžnost	426	32,0	470	35,5	233	17,5	151	11,4	37	2,6	1	0,0
družbeno in zasebno premoženje	7313	50,0	3653	25,0	1899	13,0	1476	10,0	298	2,0	33	0,2
človeško zdravje	17	50,0	4	11,8	11	32,2	2	6,0				
splošna varnost	15426	75,7	2564	16,6	996	6,4	156	1,0	24	0,1	2	0,0
rodb. + mlad.	781	59,0	453	33,6	97	7,2	4	0,2				
javni red	1965	75,0	511	19,0	126	5,0	32	1,0	1	0,0		
pravosodje	358	86,1	52	12,5	6	1,4						
telesna nedotakljivost	7876	83,0	1212	12,0	347	3,6	67	0,7	11	0,1	1	-
gospodarstvo	1208	86,0	146	10,0	33	3,0	10	1,0				
svoboščine in pravice	975	97,5	24	2,5								
čast in dobro ime	5114	99,9	6	0,1	1	0,0						

Uporabljena metoda seveda ni dovolj natančna in korektna, da bi si lahko dovolili kakšne sklepe, ki bi jih lahko šteli za nedvomne. Nobena primerjanih skupin ni v sebi tako homogena, da bi jo lahko brez

zadržkov primerjali z drugo, že zato ker nimamo podatkov za vsa, ampak samo za izbrana kazniva dejanja, ki se v praksi največkrat pojavljajo, pa tudi zato, ker se v nekaterih skupinah najdejo najlažja in najtežja kazniva dejanja, v drugih pa samo najhujša ali samo najblažja. Spričo tega si tu dovoljujemo samo opozoriti na ti- ste razlike v oceni posameznih vrednot med zakonodajalcem in sodno prakso, ki so se z izračuni pokazale za velike in kjer tudi ni vi- deti logičnih napak ali možnih ugovorov.

Tako daje zakonodajalec varstvu telesne nedotakljivosti drugo mesto, v sodni praksi pa se uvrščajo, vzeta v celoti, na približno deseto mesto. Po izločitvi najmilejših in najbolj množičnih kaznivih dejanj po 142. in 144. členu KZ, se sicer pomaknejo navzgor, a še vedno ne na drugo, temveč na šesto mesto.

Drugo mesto v hierarhiji vrednot v sodni praksi po vsem videzu sodeč zasedajo kazniva dejanja zoper osebno dostojanstvo in moralo. Tako pokažejo izračuni, ki jim je sicer mogoče očitati nepreciznost zara- di strukturne neprimerljivosti skupin kaznivih dejanj zoper telesno in zoper spolno nedotakljivost. Toda ta neprimerljivost se zmanjša, če upoštevamo, da so tudi v skupini kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost številna lažja kazniva dejanja in poskusi. Sicer pa se zdi tudi dovolj verjetno, da v našem okolju šteje spolna nedotak- ljivost za pomembnejšo od telesne integritete. O tem priča tudi iz- redno velika intenzivnost negativnega vrednotenja o "krvoskrunstvu", razvidna iz raziskave o dojemanju odklonskih pojavov.*

Na tretjem in četrtem mestu sta tako v zakonski, kot v pravosodni razvrstitvi premoženje in uradna dolžnost. Čeprav je razlika majhna in merski instrument neprecizen, se zdi verjetno, da je uradna dol- žnost, kot to pokaže tudi izračun, v sodni praksi nekoliko bolj va- rovana, zlasti zato ker sta tu povečini napadeni dve vrednoti, poleg uradne dolžnosti tudi družbeno premoženje. Kar zadeva varstvo družbe- nega in zasebnega premoženja v sodni praksi ni opaziti razlik.

* Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani. S. 118 in nasl.

Posebne omembe je vredno, da izračuni pokažejo na petem mestu na lestvici vrednot človeško zdravje. Teh kaznivih dejanj je v sodni praksi zelo malo in malo jih je tudi pri treh kaznivih dejanjih, ki smo jih upoštevali. Zaradi tega ni mogoče reči ali izračuni takšno podobo pokažejo zato, ker je malo tovrstnih kaznivih dejanj (iz česar bi lahko sklepali, da se kazensko preganjajo samo najhujša takšna dejanja), ali pa ima vrednota "človeško zdravje" v resnici tako visoko mesto na lestvici vrednot našega pravosodja.

Podobno je tudi z vrednoto "rodbina in mladoletnik", ki je glede na vrednotenja zakonodajalca na devetem, glede na sodno prakso pa na sedmem mestu. Vsi že prej izraženi pomisleki v zvezi s kaznivimi dejanji zoper človeško zdravje veljajo tudi tu, le to, da gre pri obravnavanih kaznivih dejanjih za varstvo otroka in mladoletnika, bi utegnilo pričati za višje mesto te vrednote v sodni praksi.

Omembe vredno je tudi to, da so kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja po oceni pravosodja v splošnem višje kot po oceni zakonodajalca, zlasti pa to velja za varnost pri delu in za prometno varnost.

Končno je treba še povedati, da so kazniva dejanja zoper gospodarstvo po oceni zakonodajalca na šestem mestu, v našem pregledu sodne prakse pa šele na enajstem. Ta razlika pa je navidezna zato, ker so stroge kazni predpisane za kazniva dejanja, ki jih v praksi ni bilo toliko, da bi jih sploh lahko upoštevali v naši analizi (se pravi manj kot pet odstotkov od skupnega števila vseh kaznivih dejanj iz tega poglavja). To normo so dosegala samo kazniva dejanja zoper odnose v trgovini, zoper obveznosti občanov do družbe in tako imenovana druga kazniva dejanja iz tega poglavja. Ta pa so po predpisanih kaznih in po njihovi dejanski teži in družbeni nevarnosti v praksi takšna, da so se uvrstila na enajsto mesto. Iz tega seveda ni mogoče sklepati ničesar o tem, kako sodna praksa ocenjuje vrednoto "gospodarstvo" kot celoto, niti kako razvršča posamezne komponente te kompleksne vrednote, ki jih nismo mogli upoštevati.

4. Nekaj opažanj o razvrstitvi vrednot v javnem mnenju

Čeprav smo se sistematičnemu in metodološko korektnemu merjenju stališč v javnem mnenju morali odreči, imamo vendarle nekaj podatkov, ki jih kaže upoštevati. Ti podatki izhajajo iz že prej omenjene raziskave "Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani", iz odgovorov na posamezna vprašanja v okviru meritev javnega mnenja, ki so bile opravljene v prejšnjih letih in iz nekaterih ad hoc opravljenih meritev v okviru manjših nereprezentativnih skupin. Iz vsega tega se ponuja nekaj ugotovitev in sicer:

- a. Stališča, ki jih najdemo v javnem mnenju glede razvrstitve vrednot po pomenu niso in ne morejo biti absolutno veljavna, ker "se oblikujejo na podlagi parcialnih in praviloma močno selekcioniranih informacij" o deviantnih, socialnopatoloških pojavih in v tem okviru o kriminaliteti, in ker je v teh vrednotenjih veliko iracionalnega in emocionalnega.* Toda ne glede na to, zakonodajalec ne more teh stališč povsem spregledati. Prevelik razkorak med zakonodajalčevo oceno vrednot in tisto, ki jo sprejema večina ljudi, lahko privede do nezaželenih posledic. To je precej očitno pokazala tudi študija o odklonskih pojavih v Ljubljani, v kateri je ugotovljena "presenetljiva pasivnost in brezbržnost anketirancev, ki so se pri nekaterih odklonskih pojavih odločili za to, da storilcev ni treba kaznovati. To velja zlasti za premoženjske delikte (razen za majhno tatvino) - med njimi za davčno zatajitev in za jemanje daril.** V zvezi s tem so raziskovalci postavili hipotezo, da so takšna stališča morda tudi posledica kampanjskega obravnavanja teh vprašanj in kampanjsko vodene kriminalne politike in politike pregona. Razkorak med oficialno intenzivnostjo negativne ocene teh dejanj, ki se je izrazila tudi v zelo strogih izrečenih kaznih in dosti manjšo intenzivnostjo takšne ocene v javnem mnenju, najbrže ne more biti posebno dobrodošel niti v primeru, če bi šlo za vrednoto, ki naj bi dobila visoko mesto v vrednotnih pojmovanjih ljudi.

* Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani, s. 136

** Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani, s. 132

b. Na pravkar povedano se navezuje tudi spoznanje, da lahko obstajajo tudi upravičeno razlike med mestom, ki ga ima kakšna vrednota na hierarhični lestvici in družbeno negativno sodbo o napadih nanjo. Z drugimi besedami povedano, ni nujno, da bi se visoko mesto in pomen kakšne vrednote, izražal tudi v strogosti predpisanih, po javnem mnenju zahtevanih in v sodni praksi izrečenih kazni. Tako na primer vrednota "svoboščine in pravice" ljudi" dobi zelo visoko mesto na lestvici vrednot, takoj za življenjem, telesno integriteto in spolno integriteto, kakorkoli že izvršimo tovrstne meritve. Toda na drugi strani so že kazni predpisane za kazniva dejanja te vrste nizke in tudi v naši sodni praksi zavzemajo dvanajsto mesto. Za ta dejanja so predpisane občutno strožje kazni samo v primeru, če jih kvalificira zloraba uradnega položaja in pravic uradne osebe, ali pa napad na telesno integriteto. V tem se utegne izražati tudi spoznanje, da teoretično sicer lahko "kdo" izvrši takšno kršitev zoper drugo osebo, a da se to praktično ne dogaja ali vsaj zelo redko. Praviloma izvršijo takšna dejanja osebe, ki imajo kot uradne osebe "ius imperii" in ga zlorabijo. V takšnih primerih pa je seveda negativna vrednostna ocena dejanja dosti bolj intenzivna. Povsem očitno je, da mora zakonodajalec, še zlasti v družbi s samoupravnimi razvojnimi težnjami, tu vsaj slediti stališču javnega mnenja.

c. Raziskava o odklonskih pojavih v Ljubljani je med drugim pokazala, da imajo dosti višje mesto na lestvici tiste vrednote, ki so anketirancem bližje kot ljudem, kot tiste, ki so bolj oddaljene. "... Vendar kažejo rezultati naše ankete, da so anketiranci izrazili mnenje, naj se ne stori ničesar z deviantno osebo predvsem v primerih, ko je bilo prizadeto (oziroma ogroženo) bodisi družbeno premoženje, bodisi to kar ljudje razumejo z "državo" (davčna zatajitev), bodisi služba, ki to "državo" predstavlja (opustitev pomoči napadenemu miličniku). Njihova stališča, ko je šlo za zasebno premoženje (majhna tatvina), njihova moralna stališča v ožjem smislu (krvoskranstvo), njihovo življenjsko okolje (opustitev vgraditve čistilnih naprav, onesnaženje pitne vode), so bila mnogo bolj aktivna".* Do neke mere, kolikor je to mogoče glede na zakon-

* Dojemanje odklonskih pojavov v Ljubljani, s. 135

ske kaznovalne okvire, se to stališče izraža tudi v sodni praksi.

V takšnih stališčih se seveda lahko izraža tudi še nepremagani individualizem, pomanjkanje občutka za solidarnost in podobno, lahko pa tudi mnenje ljudi, da se v družbi premajhen pomen pripisuje vrednotam, ki so blizu človeku, kot posamezniku in prevelik pomen tistim vrednotam, ki so od človeka kot posameznika oddaljene in v katerih se utegne izražati tudi kakšen poseben skupinski interes. S tem seveda ni rečeno, da poseben skupinski interes ni legitimen, napreden ali da ne bo nekoč postal splošno družben. Vsekakor pa je v prerezu trenutka očiten razkorak med pomenom, ki ga posamezni vrednoti pripisuje oficialni del družbe in tistim, ki ga ima v vrednostnih predstavah ljudi. Ni dvoma, da je tudi kazensko pravo, z vsem kar izžareva v družbo in z vsemi vplivi, ki jih ima na ljudi, eno izmed sredstev za utrjevanje tistih vrednot v zavesti ljudi, ki jih vodilne družbene sile štejejo za takšnega utrjevanja potrebne. Vprašanje je v pravi meri, v tem ali niso načelno pravilnejša in tudi uspešnejša druga, politična, ekonomskopolitična, vzgojna itd. sredstva, ki naj jim šele na koncu, kot "ultima ratio", sledi tudi kazenska represija? To misel velja še posebno poudariti zato, ker se zdi, da logično izhaja tudi iz splošne idejno politične socialistične in samoupravne usmeritve naše družbe. Človeku odtujene družbene institucije, kot so država in podobno, naj se "ukinjajo" in tako tudi človekova odtujenost. Ali ne velja to tudi in morda še zlasti tudi za tako izraziti državni in represivni instituciji kot sta kazensko pravo in kriminalna politika?

5. Poskus optimalne razvrstitve vrednot

Kot je že bilo doslej razvidno, se tu nismo ukvarjali s kaznivimi dejanji zoper osnove socialistične in samoupravne ureditve Jugoslavije in njeno varnost, zoper človečnost in mednarodno pravo in zoper oborožene sile. Te skupine kaznivih dejanj sodijo najprej v zvezno pristojnost in razen tega skoraj niso primerljive s kaznivimi dejanji, ki sodijo v pristojnost republik. Zaradi tega bi bilo neumestno in napačno, če bi predpisane in izrečene kazni za te skupine kaznivih dejanj delovale kot merilo za vsa druga kazniva dejanja. Glede na vi-

šino in strogost predpisane kazni se z njimi lahko primerja edinole kaznivo dejanje kvalificiranega uboja, medtem ko že vsa druga kazniva dejanja, ki imajo za posledico odvzem življenja, zaradi različnih okoliščin (na mah, iz malomarnosti itd.) padejo za kategorijo nižje. Zaradi tega bi v šesto kategorijo izjemno hudih kaznivih dejanj iz republiške pristojnosti uvrstili samo kvalificirani uboj.

V peto kategorijo najhujših kaznivih dejanj kaže torej uvrstiti vsa druga kazniva dejanja zoper življenje, torej tudi tista, pri katerih je smrt ene ali več oseb nastala kot hujša posledica, ki jo je treba pripisati storilčevi malomarnosti. Sem bi utegnile spadati tudi najhujše oblike naklepne hude telesne poškodbe.

V četrto kategorijo hudih kaznivih dejanj bi kazalo razvrstiti poleg manj hudih kaznivih dejanj zoper življenje in zoper telesno integriteto, še kazniva dejanja zoper osebno dostojanstvo in najhujše oblike kaznivih dejanj zoper premoženje, zlasti če gre hkrati za zlorabo uradne dolžnosti oziroma pooblastil v gospodarstvu.

V tretjo kategorijo hujših kaznivih dejanj sodijo, na podlagi vsega kar smo primerjali, manj huda kazniva dejanja iz zgornje kategorije, posebej pa še: kazniva dejanja zoper človeško zdravje, mladoletnike (in rodbino) in zoper splošno, delovno in prometno varnost.

Druga kategorija manj hudih kaznivih dejanj bi lahko zajemala praviloma, poleg milejših oblik prej naštetih skupin kaznivih dejanj, še kazniva dejanja zoper svobodo in pravice občanov, pravosodje in javni red. Pri tem je samo po sebi razumljivo, da sodijo nekatera posamezna kazniva dejanja iz naštetih skupin lahko tudi v višjo skupino.

Končno, v vseh poglavjih kazenskega zakonika in v okviru vseh izločenih vrednot najdemo tudi številna bagatelna kazniva dejanja, ki jih je treba uvrstiti v prvo kategorijo z najmilejšimi predpisanimi kaznimi. Takšno podobo nam daje že zdaj tako analiza predpisanih kazni, saj so kazni za skupine od 10 - 13 večinoma predpisane do enega leta, deloma pa do treh let zapora. Še bolj pa je to razvidno iz analize sodne

prakse, kjer izrečene kazni za to skupino kaznivih dejanj ne presega-
jo treh mesecev zapora. Posebej pa sodijo v to skupino kazniva de-
janja zoper čast in dobro ime.

Tu naznačena razvrstitev kaznivih dejanj v kategorije, ki naj vpliva
na določitev kazni, naj bi veljala seveda samo kot najširši okvir. Že
sproti je bilo nakazano, da gre lahko v okviru iste skupine kaznivih
dejanj za hujše in lažje oblike, kar pomeni, da bo treba posegati ne
le po možnih razponih znotraj posamezne kategorije, temveč tudi po
višjih ali nižjih kategorijah. To dela, dovolj nesistematično in po-
gosto tudi nelogično, že veljavni kazenski zakonik, v še veliko večji
meri pa sodna praksa. Kazni izrečene za kazniva dejanja, ki napadajo
posamezno izmed vrednot, ki smo jih obravnavali, se porazdelijo po
možnem razponu na različne načine, vsekakor pa segajo od zamišljene
srednje osi v višje in še veliko več v nižje kategorije. Kar je bilo
tu nakazano, pa naj bo orientacija, ki naj pripomore k temu, da bi
bil postopek za predpisovanje kazni kolikor je mogoče sistematičen,
zato pa predpisane kazni usklajene s sistemom vrednot in med seboj.

Zdi se, da bi urejenost, harmoničnost in uravnovešenost predpisanih
kazni v kazenskem zakoniku utegnila nekoliko vplivati tudi na sodno
prakso. Nasprotno ima namreč hočeš nočeš za posledico neke vrste dez-
orientacijo v sodni praksi in v njeni kaznovalni politiki, ki postane
občutna spričo številnih parcialnih sprememb kazenskega zakonika in
s temi spremembami predpisanih kazni, ki so po strogosti plod trenut-
ka, ne pa domišljene in pretehtane. To ima za posledico kritike sod-
ne kaznovalne politike, ki k dezorientaciji še dodatno prispevajo.

Čeprav je naše stališče, da stopnja strogosti sodne kaznovalne poli-
tike sama po sebi nima in ne more imeti nobenega vpliva na gibanja
kriminalitete, pa kaznovalna politika sodišč za družbo ni brez pome-
na. Ljudje pač potrebujemo določen občutek varnosti, ki nam ga daje
uporaba primerne kazni za storilce kaznivih dejanj; oškodovanci in
žrtve potrebujejo neko mero zadoščenja; končno a ne nazadnje, z upo-
rabo kazni vzdržujemo nekakšno družbeno ravnotežje, ki mu ponavadi pra-
vimo pravičnost. Vsi ti vidiki kaznovanja so sicer samo ena stran

stvari, a nikakor nepomembna tako s stališča pravičnosti v družbi, kot tudi s stališča njenih dolgoročnih perspektiv.

Kolikor torej lahko zakonodajalec s pravo mero represivnosti sploh, s pravilno razvrstitvijo zavarovanih vrednot, in z notranjo skladnostjo predpisanih kazni, vpliva na kaznovalno politiko sodišč, je dolžan to storiti. Tu navzoča izvajanja naj bi bila prispevek k temu.

4. Ravson dr. Ljubo, Kriminološka politika in njena vodenost v socialistični družbi, Ljubljana, 1958
5. Ravson dr. Ljubo, Bralčna funkcija kazenskih sankcij, Pravniki 1961/9
6. Gradivo k posvetovanju jugoslovanskega združenja za kazensko pravo in kriminologijo v Sarajevu oktobra 1964. Jugoslovanska revija za kriminologijo i krivično pravo, 1965/1
7. Bašič dr. Franjo, Odnosovanje i poobstravajude okolnosti u kaznjavanju u jugoslovansko krivično pravo, Jugoslovanska revija za krivično pravo i kriminologiju, 1954/2
8. Vodopivec dr. Matjaž, Kriminološki pogledi na izbor in odmerjanje kazenskih sankcij, ZSK, XXXI. letnik
9. Materijali za razpravljanje jugoslovanskega združenja za krivično pravo i kriminologijo, Oktob 1965, Priloga št. 2, IV/65 števil. 3
10. Bayer dr. Regine, Kriteriji za odmerjanje kazni od strane sodstva u Sloveniji, Ljubljana 1967. (Publikacija inštituta za kriminologijo). Povzetek v ZSK XVIII/1968 št. 1-2 str. 30-42. (Kriteriji za odmero kazni pri sodišča v Sloveniji).
11. Sinkovec Janez, Okoliščine pri odmeri kazni, ZSK XVIII/1968 št. 4 str. 193-197
12. Kuvolenc F., Les circonstances aggravées en droit italien, Revue internationale de droit pénal, 1965, št. 3-4
13. Frossati R.A., Sistema penale italiano. Utet 1956, Torino, str. 574 in nastl.

LITERATURA

1. Srzentić-Stajić, Krivično pravo SFRJ, opšti deo, 3. izdanje Beograd, 1961
2. Tahović, Krivično pravo SFRJ, opšti deo, Beograd 1961
3. Frank dr. Stanko, Teorija kaznenog prava FNRJ, Zagreb, 1955
4. Bavcon dr. Ljubo, Kriminalna politika in njene tendence v socialistični družbi, Ljubljana, 1958
5. Bavcon dr. Ljubo, Družbena funkcija kazenskih sankcij, Pravnik 1961/9
6. Građivo s posvetovanja jugoslovanskega združenja za kazensko pravo in kriminologijo v Sarajevu oktobra 1964, Jugoslovanska revija za kriminologiju i krivično pravo, 1965/1
7. Bačić dr. Franjo, Otežavajuće i pooštravajuće okolnosti u kažnjavanju u jugoslovenskom krivičnom pravu, Jugoslovanska revija za krivično pravo i kriminologiju, 1964/2
8. Vodopivec dr. Katja, Kriminološki pogledi na izbor in odmerjanje kazenskih sankcij, ZZR, XXXI.letnik
9. Materijali sa savjetovanja jugoslovanskog udruženja za krivično pravo i kriminologiju, Ohrid 1966, 1966 št. 2, IV/66 št. 3
10. Bayer dr. Magda, Kriteriji za odmjeravanje kazne od strane sudova u Sloveniji, Ljubljana 1967. (Publikacija inštituta za kriminologijo). Povzetek v RKiK XVII/1966 št. 1-2 str. 30-42. (Kriterij za odmero kazni pri sodiščih v Sloveniji).
11. Šinkovec Janez, Okoliščine pri odmeri kazni. RKiK XVII/1966 št. 4 str. 193-197
12. Nuvolone P., Les circonstances aggravates en droit italien, Revue internationale de droit pénal, 1965, št. 3-4
13. Frosali R.A., Sistema penale italiano. Utet 1958, Torino, str. 574 in nasl.

14. Ancel M., L'evolution de la notion d'individualisation. Revue penale suisse 1959, str. 187 in nasl.
15. Bouzat, Pinatel: Traite de droit pénal et de criminologie, T.I., str. 514, Daloz, Pariz 1963
16. Stephani - Levasseur: Droit pénal général et criminologie. Daloz 1957, str. 440 - 441
17. Karanikas D.: Resumes des rapports, IXeme Congres International de droit pénal, La Haye 1964, str. 42 in nasl.
18. Radovanović: Krivično pravo, Opšti deo. Beograd 1966, str. 327
19. Lernell L.: Les circonstances aggravates autres que le concours d'infractions et la recidive. Rapport général, IXeme Congress International de droit pénal. La Haye 1964
20. Bavcon dr. Ljubo: Nekoliko primedaba u vezi sa primenom krivičnih sankcija u praksi naših sudova. JRKK, 1.IV/1966, štev. 2, str. 217-236.

P R I L O G E

1. Število pravnomočno s obsojilno sodbo
povezanih kaznivih dejanj po členu 22
v obdobju od 1966 do 1972

Leto pravnomočnosti sodbe

Poglavje, člen
in odstavek KZ

1968

1969

1970

1971

1972

XII. poglavje

135

33

30

26

29

34

136

2

3

3

4

5

137

4

5

10

8

5

138

6

5

4

3

7

140

11

20

20

5

6

141/I-III.

277

277

288

272

250

141/IV

52

50

53

43

44

142

1.535

1.533

1.371

1.228

1.202

143

40

42

58

46

31

144

155

135

171

164

133

drugi členi

6

-

6

1

9

Skupaj

2.121

2.100

2.010

1.803

1.726

Leto pravnomočnosti sodbe

Poglavje, člen
in odstavek KZ

1968

1969

1970

1971

1972

XIII. poglavje

149

10

6

-

4

3

150

4

7

3

9

13

152

5

6

9

4

-

153

122

87

105

83

106

154

101

98

68

87

83

drugi člani

2

8

2

4

1

Skupaj

244

212

187

191

206

XIV. poglavje

165

1

3

9

5

7

166

1

1

-

3

2

drugi člani

2

-

2

-

-

Skupaj

4

4

11

8

9

Leto pravnomočnosti sodbe

Poglavje, člen in odstavek KZ	Leto pravnomočnosti sodbe						
	1968	1969	1970	1971	1972		
XV. poglavje							
169	319	340	284	239	164		
170	898	847	715	634	574		
171	38	51	36	27	36		
172	4	4	-	3	2		
174	9	14	18	12	25		
drugi člani	-	-	-	-	-		
Skupaj	1.268	1.256	1.053	915	801		
XVI. poglavje							
179	55	36	64	51	54		
180	10	11	7	5	5		
181	17	15	21	19	27		
182	8	1	4	5	2		
183	35	39	29	38	22		
186	7	6	4	9	2		
drugi člani	10	8	6	5	8		
Skupaj	142	116	135	132	120		

Leto pravnomočnosti sodbe

Poglavje, člen
in odstavek KZ

1968

1969

1970

1971

1972

XVII. poglavje

190

-

2

-

1

1

193

7

16

10

7

8

194

2

5

6

3

2

196

54

65

83

52

68

197

188

213

214

162

191

197a

13

4

17

12

9

drugi člani

3

3

-

-

-

Skupaj

267

308

330

237

279

XVIII. poglavje

208

1

4

3

5

8

209

-

-

3

1

1

211

4

-

-

1

4

211a

2

2

-

4

2

drugi člani

4

2

1

-

2

Skupaj

11

8

7

11

17

Leto pravnomočnosti sodbe

Poglavje, člen
in odstavek KZ

1968

1969

1970

1971

1972

XIX. poglavje

213

31

30

37

42

50

220

8

5

10

3

4

222

4

2

-

2

-

224

-

1

-

4

4

225a

-

1

1

1

-

226

175

173

104

124

141

235

18

19

14

34

50

246

16

1

9

5

5

246a

91

70

73

80

99

247

45

59

50

43

58

drugi člani

37

44

31

24

35

Skupaj

425

405

329

362

446

255

55

52

50

48

41

drugi člani

2

-

2

-

2

Skupaj

513

457

1.010

1.107

1.245

Poglavje, člen in odstavek KZ	Leto pravnomočnosti sodbe						
	1968	1969	1970	1971	1972		
XXa. poglavje							
249	241	217	270	290	371		
250	111	190	173	200	211		
251	1	-	-	1	-		
254	30	18	20	31	32		
254a	19	15	27	11	30		
255	15	7	4	18	28		
256	2	3	6	1	3		
257	59	55	66	84	100		
257a	4	1	1	3	-		
258	25	46	62	60	63		
259	390	333	320	359	421		
264	2	2	3	1	3		
265	55	52	56	48	81		
drugi členi	1	-	2	-	2		
Skupaj	953	937	1.010	1.107	1.345		

Poglavje, člen in odstavek KZ	Leto pravnomočnosti sodbe				
	1968	1969	1970	1971	1972
XXb. poglavje					
249	541	509	497	623	674
250	217	279	246	258	328
251, 252	44	24	25	44	45
253	3	1	1	3	2
254	32	27	33	26	33
254a	258	305	304	355	379
256	7	4	3	3	4
257	70	84	73	64	77
258	122	115	106	103	112
259	248	212	173	155	130
261	7	14	10	5	11
263	3	10	3	1	2
264	9	5	6	9	7
265	64	63	58	68	54
drugi členi	4	2	1	-	2
Skupaj	1.628	1.654	1.539	1.717	1.860

Leto pravnomočne sodbe

Poglavje, člen
in odstavek KZ

1968

1969

1970

1971

1972

XXII. poglavje

279

-

1

1

1

-

281

3

1

2

1

8

282

59

54

53

59

45

283

29

23

39

21

25

284

7

8

10

7

17

286

-

-

-

4

-

288

1

-

-

3

-

drugi členi

-

-

-

-

-

Skupaj

99

87

105

96

95

Leto pravnomočnosti sodbe

Poglavje, člen in odstavek KZ	Leto pravnomočnosti sodbe				
	1968	1969	1970	1971	1972
XXIII. poglavje					
289	87	83	85	112	91
291	-	1	-	1	1
292	-	-	-	1	-
292a	5	4	-	2	8
292b	68	48	93	94	111
294	3	6	4	5	3
295	2	3	-	2	-
296	7	11	9	13	6
297	29	38	31	31	50
298	1	-	-	3	1
302	-	3	-	2	1
303	81	109	43	74	94
305	1	8	51	29	10
306	167	193	150	272	407
308	4	4	2	1	14
310	-	-	1	1	1
313a	2	3	-	8	5
drugi členi	-	3	6	-	3
Skupaj	457	517	475	651	806

Poglavje, člen in odstavek KZ	Leto pravnomočnosti sodbe						
	1968	1969	1970	1971	1972		
XXIV. poglavje							
314	2	6	1	5	4		
314a	47	25	27	31	35		
317	4	2	3	2	8		
318a	4	8	10	15	15		
319	31	32	21	44	53		
321	-	-	-	1	-		
322	200	199	163	201	192		
323	60	65	60	63	66		
325	8	3	8	1	9		
326	10	4	9	12	15		
drugi člani	-	-	-	-	-		
Skupaj	366	344	302	375	397		
KD po drugih zakonih	7	9	6	6	22		
VSI SKUPAJ	10.842	10.957	10.452	10.949	11.754		

135/III člen. Predpisana kazen: strogi zapor najmanj 10 let ali smrtna kazen

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				denar- na kazen opomin
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni	
1968	z 6			4	1	1										
1969	i 1	1														
1970	z 3	1	1	1												
1971	i 1															
1972	z 1				1											
skupaj	i 11	2	5	3	1											

137. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj šestih mesecev ali strogi zapor do petih let

1968	z 4								1	2				1			
1969	i 5									2	3						
1970	z 10									2	3			1	2	2	
1971	i 8									4	3			1			
1972	z 5									4	1						
skupaj	i 32	1	14	10	3	2		1	14	10	3	2	2	3	2	2	

138. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev

Leto	Škupa paj	strogi zapor										zapor				denar- na kazen	sod- ni opo- min
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	15 do 15 dni		
1968	z 6									1	2	1	2				
1969	i 5										5						
1970	z 4									1		2		1			
1971	i 3									3							
1972	z 7									1	2	3		1			
skupaj	i 25									6	9	6	2	2			

140/1. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev

1968	z 11									1	4	5					1
1969	i 20									3	3	3	6	4			1
1970	z 20									2	6	7	3	2			
1971	i 5										1	1		2			1
1972	z 6									1	2	3					
skupaj	i 62									7	16	19	9	8			3

141/3. člen. Predpisana kazni: strogi zapor do dvanajstih let

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				denar- sod- na ni kazni opo- min	
		smrt- na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni		
1968	z 3				2			1									
1969	i 5			1	3				1								
1970	z 3			1	1	1											
1971	i 3			1	1	1											
1972	z 6				3	2	1										
skupaj	i 20			3	10	4	2		1								

141/4. člen. Predpisana kazni: zapor

1968	z 52													9	8	13	9	1	12
1969	i 50													2	11	12	9		8
1970	z 53													4	8	13	6	1	11
1971	i 43													3	7	5	4	1	8
1972	z 44													2	10	11	6	1	9
skupaj	i 242													11	45	61	34	4	48

143. člen. Predpisana kazni: zapor najmanj treh mesecev

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				denarna kazni	sodni opomini	
		smrt-na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev	1-2 mesecev	15 do 30 dni	do 15 dni			
1968	z 40									1	1	10	10	4	12	2		
1969	i 42										1	6	15	7	13			
1970	z 58										1	20	22	6	9			
1971	i 46									1		14	15	11	5			
1972	z 31									2	1	6	12	1	9			
skupaj	i 217									3	4	56	74	29	48	2		

144. člen. Predpisana kazni: denarna kazni ali zapor do šestih mesecev

1968	z 155											3	6	15	26	7	88	10
1969	i 135											1	3	14	24	3	86	4
1970	z 171											3	6	14	29	8	102	9
1971	i 164											8	10	16	25	10	86	7
1972	z 133											3	1	18	27	5	74	5
skupaj	i 758											18	26	77	131	33	438	35

149. člen. Predpisana kazen: denarna kazen ali zapor do enega leta

Leto	Skupaj	strog zapor										zapor				denar na kazen opomin			
		smrt-na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev	1-2 mesecev	15 do 30 dni	do 15 dni				
1968	z 10														1			8	-
1969	i 6															2		4	
1970	z -																		
1971	i 4															1		3	
1972	z 3														1	1		1	
skupaj	i 23														2	3	1	16	

150/1. člen. Predpisana kazen: zapor do enega leta

1968	z 4																				
1969	i 7														2						
1970	z 3														1						
1971	i 9															1	1				
1972	z 13														2						
skupaj	i 36														5	7	6				

152. člen. Predpisana kazni: zapor do enega leta

Leto	Škupa- paj	strogi zapor											do 15 dni	denar- na kazni kazni opc- min								
		smrt- na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev			1-2 mese- cev	15 do 30 dni						
1968	z 5																	1	2			
1969	i 6																	1	2			
1970	z 9																	1				
1971	i 4																	1				
1972	z -																					
skupaj	i 24																	3	6	1	4	4

z a p o r

153. člen. Predpisana kazni: denarna kazni ali zapor do šestih mesecev

1968	z 122																	5	5	14	18	7	66	7	
1969	i 87																		4	5	10	9	3	53	3
1970	z 105																		1	4	18	15	8	54	5
1971	i 83																		1	3	16	17	6	35	5
1972	z 106																		6	5	9	22	5	55	4
skupaj	i 503																		17	22	67	81	29	263	24

154/1. člen. Predpisana kazni: denarna kazen ali zapor do enega leta

Leto	Šku- paj	strog zapor											do 15 dni	denar- na kazen	sod- ni opo- min		
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev				1-2 mese- cev	15 do 30 dni
1968	z 101									2	3	7	11	17	2	46	13
1969	i 98										2	1	21	13	2	50	9
1970	z 68										2	5	15	8	3	35	-
1971	i 87									2	6	11	12	11	3	38	4
1972	z 83										7	8	11	12	2	38	5
skupaj	i 437									4	20	32	70	61	12	207	31

169/1. člen. Predpisana kazni: denarna kazen ali zapor do šestih mesecev

1968	z 303											1	3	7	6	271	15
1969	i 325											2	4	2	4	292	21
1970	z 276												3	5	6	232	30
1971	i 224											1	3	4	3	198	15
1972	z 157										1	1	1	5	4	140	5
skupaj	i 1285										1	5	14	23	23	1133	86

170/1. člen. Predpisana kazni: denarna kazen ali zapor do treh mesecev

Leto	Skupaj	strog zapor											do 15 dni	denarna kazen	sodni opomin	kriv, oproščen		
		smrt-na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev	1-2 mesecev					15 do 30 dni	
1968	z 896											1	15	20	22	748	90	-
1969	i 843											2	7	17	7	707	101	-
1970	z 709												4	18	19	586	82	-
1971	i 631											1	10	20	15	527	56	1
1972	z 572											1	9	29	12	478	37	-
skupaj	i 3651											1	45	104	75	3046	366	1

171/1. člen. Predpisana kazni: denarna kazen ali zapor do šestih mesecev

1968	z 38														1	35	1	1
1969	i 50														1	43	6	-
1970	z 36														1	34	1	-
1971	i 26														1	24	1	-
1972	z 35												1	3	2	25	4	-
skupaj	i 185												1	3	6	161	13	1

180/1. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev ali strogi zapor do petih let

Leto	Skupaj	strogi zapor											do 15 dni	denarna kazen	sodni opomin				
		smrt-na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev				1-2 mesecev	15 do 30 dni		
1968	z 10						1	1						1	2	4	1		
1969	i 11													2	5	2			
1970	z 7														2				
1971	i 5														3	2			
1972	z 5													1	4				
skupaj	i 38						1	1						3	15	9	8	1	

181/1. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj šestih mesecev ali strogi zapor do petih let

1968	z 9																			
1969	i 11																			
1970	z 19																			
1971	i 19																			
1972	z 22																			
skupaj	i 80						2	2	1	3	19	31	6	1	15	6	1			

186/1. člen. Predpisana kazni: strogi zapor do desetih let

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor			denar- sod- na ni kazni opo- min		
		smrt- na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni		do 15 dni	
1968.	z 1				1												
1969	i 1					1											
1970	z 1								1								
1971	i																
1972	z																
skupaj	i 3				1	1				1							

186/2. člen. Predpisana kazni: zapor do enega leta

1968	z 6													1	1			4
1969	i 5													2	3			
1970	z 3													1		1		
1971	i 9									1				2	1	1		3
1972	z 2														1	1		
skupaj	i 25									1				3	6	3		7

196/1. člen. Predpisana kazni: zapor najmanj treh mesecev

Leto	Skupaj	strogi zapor											1-2 mesecev	15 do 30 dni	do 15 dni	denarna kazni	sodni opomin	
		smrt-na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev						
1968.	z 53										5	21	21	2	4			
1969	i 65										8	20	26	8	3			
1970	z 82									2	10	34	23	6	5	2		
1971	i 51										8	25	14		4			
1972	z 67										1	10	32	17	5	1	1	
skupaj	i 318									2	32	110	116	33	21	3	1	1

197/1. člen. Predpisana kazni: zapor do enega leta

1968	z 188										13	75	45	37	15	1	2	
1969	i 213										7	61	65	56	19	3	1	1
1970	z 214										11	75	65	46	15	1		1
1971	i 161										13	56	43	33	14		2	
1972	z 188										14	51	52	44	21	1	5	
skupaj	i 964										58	318	270	216	84	6	10	2

208/1. člen. Predpisana kazni: zapor najmanj treh mesecev

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				denar- sod- na ni kazen opo- min	
		smrt- na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni		
1968	z 1																
1969	i 4														1		
1970	z 3																
1971	i 5								2								
1972	z 5														2		
skupaj	i 18								2						4		

kriv, opro- ščen

211a. člen. Predpisana kazni: denarna kazni ali zapor do šestih mesecev

1968	z 2																	1	1
1969	i 2																	2	
1970	z																		
1971	i 4														1			1	1
1972	z 2																	1	1
skupaj	i 10														1			5	3

235/1. člen. Predpisana kazni: zapor ali denarna kazen

Leto	Skupaj	strog zapor											zapor				denarna kazen	sodni opomin
		smrt-na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev	1-2 mesecev	15 do 30 dni	do 15 dni			
1968.	z 16													4	6	3	3	
1969	i 13													1	1	5		
1970	z 8													1	3	1	1	
1971	i 23													1	6	2	10	
1972	z 44													1	16	3	20	
skupaj	i 104													4	32	9	34	

235/2. člen. Predpisana kazni: strogi zapor do desetih let

1968	z 2													1	1			
1969	i 6									1	1			2	1	1		
1970	z 6									1	1			3	1			
1971	i 11													4	7			
1972	z 6													3	1	2		
skupaj	i 31									2	1	1		13	11	3		

247/1. člen. Predpisana kazni: denarna kazni ali zapor do šestih mesecev

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				denarna kazni	sodni opomini	
		smrt-na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev	1-2 mesecev	15 do 30 dni	do 15 dni			
1968	z 4																3	
1969	i 2																2	
1970	z 9														1		8	
1971	i 2														1	1		
1972	z 5														2		3	
skupaj	i 22														4	1	16	

247/2. člen. Predpisana kazni: zapor do enega leta

1968	z 22														1	4	4	1	10	2
1969	i 25														1	3	7	3	9	1
1970	z 25															1	2	1	14	
1971	i 23														1	4	7	1	5	
1972	z 37														2	1	3	4	17	2
skupaj	i 132														1	4	7	16	55	5

250/I. člen (družbeno premoženje). Predpisana kazen: strogi zapor do desetih let.

Leto	Škupa paj	strogi zapor										zapor				denar- na kazni opo- ščen min
		smrt- na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni	
1968	z 106				6	13	3	18	33	29	3				1	
1969	i 189			2	19	22	6	27	48	54	9				2	
1970	z 242			2	21	31	6	27	70	72	11				2	
1971	i 199				16	25	5	28	49	55	17	1	1		2	
1972	z 205				15	37	5	20	56	69	3				2	
skupaj	i 941			4	77	128	25	120	256	279	43	1	1		5	

249/1. člen (zasebno premoženje). Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev ali strogi zapor do petih let.

1968	z 541				2	7	3	24	83	218	143	31	26	1	3	
1969	i 509				1	11	4	22	62	196	139	34	36	4		
1970	z 497				2	9	3	13	65	190	135	39	36	4		(1)
1971	i 623				1	7	4	19	89	214	175	57	54	2		(1)
1972	z 674				5	8	2	18	83	253	189	58	56	2		
skupaj	i 2844				11	42	16	96	382	1071	781	219	208	13	3	2

250/1. člen (zasebno premoženje). Predpisana kazen: strogi zapor do desetih let

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				do 15 dni	denar na kazni	sodni opomin	Kriv, oproščen
		smrt-na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mesecev	2-3 mesecev	1-2 mesecev	15 do 30 dni					
1968	z 217				3	12	31	6	21	71	67	5						1	
1969	i 279				2	26	41	13	40	70	73	13						1	
1970	z 246				2	23	31	6	27	72	72	11						2	
1971	i 258				4	22	36	11	36	71	61	13		1				3	
1972	z 328				3	27	53	8	43	85	91	15		1				2	
skupaj	i 1328				14	110	192	44	167	369	364	57		1				9	

251. člen. Predpisana kazen: strogi zapor do dvanajstih let

1968	z 2					2												
1969	i 2					1	1											
1970	z 2					1		1										
1971	i 2														1			
1972	z 1					1												
skupaj	i 9					5	1	1	1		1				1			

Leto	Škupa paj	strog zapor											zapor				
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni	denar- na kazen	sod- ni opo- min
1968	z 82									2	16	14	10	23	2	14	
1969	i 80									2	8	11	9	21	5	24	
1970	z 79									7	12	14	11	17	1	17	
1971	i 74									13	5	8	19	16	1	12	
1972	z 78									2	9	13	17	18		18	
skupaj	i 393									26	50	60	66	95	9	85	

265/2. člen. Predpisana kazni: denarna kazni ali zapor do enega leta

1968	z 37											1	3	4	6	1	21	1
1969	i 35												4	5	6	1	12	7
1970	z 35											1	3	5	6	1	14	4
1971	i 42									1	2	7	6	5	5		20	1
1972	z 40									1	1	1	1	5	5		31	
skupaj	i 189									2	5	18	21	28	4	98	13	

268/1. člen. Predpisana kazen: strogi zapor do desetih let

Leto	Škupa paj	strogi zapor										zapor					denar- na kazen	sod- ni opo- min
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni			
1968	z 14					1	1		2	7	2	1						
1969	i 6								1	4	1							
1970	z 26					3	3		3	8	9							
1971	i 24					1	3		4	10	4	2						
1972	z 18					1	4		1	8	3	1						
skupaj	i 88					6	11		10	37	19	4						

268/2, člen. Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev ali strogi zapor do petih let

1968	z 1										1							
1969	i 2											1		1				
1970	z 1										1							
1971	i 3										1		1		1			
1972	z 6										2	4						
skupaj	i 13										5	6	1		1			

Leto	Škulpaj	strogi zapor										zapor				denar- na kazen	sod- ni opo- min		
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni				
1968	z 65													6	6	6	28	4	15
1969	i 56													3	10	15	15	2	11
1970	z 36														3	12	10	1	9
1971	i 37													4	6	8	6	1	9
1972	z 52													3	6	12	18		11
skupaj	i 246													8	31	53	77	8	55

268/273. člen. Predpisane kazni se raztezajo od najmanj šestih mesecev zapora do dvajsetih let strogega zapora

1968	z 21													2	7	2	1		
1969	i 20													5	5	2	1		
1970	z 22				1	1								1	3	5	2		
1971	i 24								1					5	3	3	1	2	
1972	z 14					1								4	5	2			
skupaj	i 101				1	2	1							3	20	14	5	2	

271/1. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev

Leto	Škupa paj	strogi zapor											do 15 dni	denar- na kazen opon- min					
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev			1-2 mese- cev	15 do 30 dni			
1968	z 10						7						1	3	1	4	1		
1969	i 5													2	2		1		
1970	z 6															1	5		
1971	i 15												1	4	5	1	4		
1972	z 5												2		1	1	1		
skupaj	i 41												4	9	9	7	12		

271/3. člen. Predpisana kazen: zapor do enega leta

1968	z 1600												5	20	36	85	118	8	1268	60
1969	i 1673												1	23	53	104	148	21	1268	55
1970	z 1684												2	25	55	113	156	21	1273	39
1971	i 1946												5	44	76	125	193	7	1448	48
1972	z 2159											1	5	45	85	168	193	7	1594	61
skupaj	i 9062											1	18	157	305	595	808	64	6851	263

297. člen. Predpisana kazni: denarna kazen ali zapor do šestih mesecev

Leto	Škupa paj	strogi zapor											zapor					denar- na kazen	sod- ni opo- min		
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni						
1968	z 29																1	2	1	14	11
1969	i 38																1	5	1	24	6
1970	z 31																1	3		17	8
1971	i 31																1	1	1	19	7
1972	z 50																1	3	1	38	6
skupaj	i 179																3	14	4	112	38

303. člen. Predpisana kazni: zapor do enega leta

1968	z 81																2	2	6	21	42	5	1
1969	i 109																1	1	6	22	77		1
1970	z 43																	7			33	3	
1971	i 74																3	4	3	7	57		
1972	z 94																6	8	7	16	26	31	
skupaj	i 401																12	22	22	66	235	39	2

319. člen. Predpisana kazen: zapor najmanj treh mesecev ali strogi zapor do petih let

Leto	Škulpaj	strogi zapor											do 15 dni	denar- na kazen	sod- ni opo- min					
		smrt- na kazen	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev				1-2 mese- cev	15 do 30 dni			
1968	z 31													3	8	12	5	3		
1969	1 32													2	11	7	7	3	2	
1970	z 21													2	4	10	1	4		
1971	1 44													1	19	17	4	3		
1972	z 53													8	19	15	2	7	2	
skulpaj	1 181													16	61	61	19	20	4	

322/I. člen. Predpisana kazen: Strogi zapor do petih let

1968	z 182									1	6	10	50	74	36	3		2		
1969	1 182										5	2	48	87	37			1	1	
1970	z 146									1	4	4	35	72	29	1				
1971	1 176										1	5	40	86	41	2		1		
1972	z 161									1	5	7	45	70	31	1				
skulpaj	1 847									3	21	28	218	389	174	7		2	3	

322/II. člen. Predpisana kazni: Strogi zapor do desetih let

Leto	Skupaj	strogi zapor										zapor				denar- sod- na ni kazen opo- min	
		smrt- na kazni	20 let	10-15 let	5-10 let	2-5 let	do 2 let	2-3 let	1-2 let	6 mes. do 1 let	3-6 mese- cev	2-3 mese- cev	1-2 mese- cev	15 do 30 dni	do 15 dni		
1968	z 18				1	1	5	2	3	6							
1969	i 17				3	3	3	7	4								
1970	z 17				1	3	6	1	6	1							
1971	i 25					2	9	3	11	3							
1972	z 31				3	8	2	8	8	2							
skupaj	i 108				1	8	21	4	33	35	6						

323. člen. Predpisana kazni: zapor najmanj treh mesecev ali strogi zapor do petih let

1968	z 60									2	32	17	4	4	1		
1969	i 65					3	13	19	15	9	5	5	1				
1970	z 60								8	15	22	22	11	4			
1971	i 63							2	6	16	22	22	8	8	1		
1972	z 66								11	24	18	18	8	5			
skupaj	i 314					3	13	21	42	96	84	32	32	21	2		

III. Grafikoni, ki ponazarjajo izkoriščenost predpisanih razponov kazni za izbrana kazniva dejanja za obdobje od 1968 do 1972

Kamirio de jamp:

el. 135/1 KZ

% 100	denlo 130	
10 do 15 kel 6,9	9	
5 do 10 kel 39,2	38	gabmiti pcedhis
2 do 5 kel 35,1	46	KZ
do 2 kel 25,4	33	omiliter p 42. m 43. ilen
6 mes 16 3 do 6 mes 1,5		2. iniliter 2. omiliter

Kamirio de jamp:

el. 141/1 KZ

% 100	denlo: 1256	
2 do 3 kel 0,6 do 2 kel 2,7	7 34	
6 mes 16 17,5	220	
3 do 6 mes 47,8	600	gabmiti pcedhis
2 do 3 mes 18,6	234	
1 do 2 mes 8,9	112	
15 do 30 dne 3,9	49	omiliter p 41. m 43. ilen KZ

Karnivo dejanje
čl. 142/I K Z

%	sterilo
100	1908
6 in do 12 0,2	> 18
3 do 6 mes 0,7	> 83
2 do 3 mes 1,7	103
1 do 2 mes 5,4	
15 do 30 dni 16,7	318
do 15 dni 7,5	144
denarna kazen 60,2	1148
ostani opomin 7,4	145

ovuliter b 42 in 43. člen K Z

patriti predpis

Karnivo dejanje
čl. 142/II K Z

%	sterilo
100	4961
2 do 3 cel	neizbriscano 1
1 do 2 cel	neizbriscano 3
6 in do 1 leta 1,3	63
3 do 6 mes 7,0	350
2 do 3 mes 11,8	584
1 do 2 mes 20,7	1026
15 do 30 dni 24,3	1206
do 15 dni 3,7	185
denarna kazen 27,4	1359
ostani opomin 3,8	194

ovuliter b 42 in 43. čl. K Z

patriti predpis

Kayirio de jauri:
153/1 KZ.

o/o
100   sterilo
503

3 do 6 mes 3,4   17

2 do 3 mes 4,4   22

1 do 2 mes 12,3   67

15 do 30 d 16,1   81

do 15 dni 5,7   29

denama
kayir 5,3   263

medyis
yabniti

andri
aparin   24

Kayirio de jauri:
154/1 KZ.

o/o
100   sterilo
437

6 do 12 d 0,9   4

3 do 6 mes 4,6   20

2 do 3 mes 7,3   32

1 do 2 mes 16,0   70

15 do 30 d 14,0   61

do 15 dni 2,7   12

denama
kayir 47,4   207

medyis
yabniti

andri
aparin 7,1   31

Harmino deļauņi

169 II. K Z

%
100

sterils
1285

5-6 mēš 0,0
2-3 " 0,4
1-2 " 1,1
15-30 d 1,8
do 15 d 1,8

14
23
23

deņama
kājai 88,2

1133

iekami

iekami

solu
apriņ 6,7

86

Harmino deļauņi

174 K Z

%

sterils
78

2-3 cēl
1-2 cēl

neizstrūcens
neizstrūcens

6 m-12 5,1

4

3 do 6 mēš 55,1

43

iekami

2 do 3 mēš 25,6

20

1 do 2 mēš 7,7

6

15 do 30 dņi 5,1
do 15 dņi 1,3

4

1

amūlter 6 42. mē 3. cēl 7 K Z

Skarnivo dejanje
179/I KZ

%	sterilno
100	257
5 do 10 del 0,4	1
2 do 5 del 12,1	31
1 do 2 del 24,9	64
6 m do 1 l 35,8	92
3 do 6 mes 22,9	59
2 do 3 mes 3,5	9

zabiti predpis

ovčičev p 42. in 43. členu KZ

Skarnivo dejanje
196/I KZ

%	sterilno
100	318
1 do 2 del 0,6	2
6 m do 1 l 10,1	32
3 do 6 mes 34,6	110
2 do 3 mes 36,5	116
1 do 2 mes 10,4	33
15 do 30 d 6,6	21
do 15 dni 0,9	4

neigarniščno

zabiti predpis

ovčičev p 42. in 43. členu KZ

Harivo dejanje
197/I KZ

%
100   stan'ca
964

6 mes do 1h 6,0

58

3 do 6 mes 33,0

318

2 do 3 mes 28,0

270

predpis

1 do 2 mes 22,4

216

zakoni

15 do 30 d 8,7

84

do 15 d 0,6
denarna
opomba 0,2

6
710
amilitar
2

Harivo dejanje
226/I KZ

%
100   v' stan'ca
597

2 do 3 d 0,3
1 do 2 let 8,7
6 m do 1 l 1,7

0,3
8,7
1,7

2
10

3 do 6 mes 9,0

54

2 do 3 mes 8,5

51

1 do 2 mes 5,0

30

15 do 30 d 2,3
do 15 dni 1,7

14

10

denarna
hazen 70,5

422

predpis

zakoni

Karnivo dejanje

285/1 KZ

%
100

število
104

	mejevnost	število
2 do 3 let	mejevnost	
1 do 2 let	mejevnost	
6 mes do 1 let		4
3 do 6 mes.		4
2 do 3 mes		7
1 do 2 mes		14
15 do 30 d		32
do 15 dni		9
denarna kopen		34

predpis

zakoni

omiljani k 42. in 43. čl. 112

Karnivo dejanje

246a/1 KZ

%
100

število
311

3 do 6 mes	2,9	9
2 do 3 mes	4,8	15
1 do 2 mes	11,9	37
15 do 30 d	17,0	53
do 15 dni	1,9	6
denarna kopen	56,9	177
prosti opomin	4,5	14

zakoni predpis

Kamirno dejanje
249 /i- K Z

%
100

sterilo
4460

1 do 5 let	0,8	34
1 do 2 let	3,8	171
6 m. do 1 l.	11,9	525
3 do 6 mes	35,9	1609
2 do 3 mes	29,2	1300
1 do 2 mes	8,4	376
15 do 30 d	8,8	393
do 15 dni	1,2	52

2. in 3. mes
preostaja

omiliter
4. in 5. mes. K Z

Kamirno dejanje
250 /i- K Z

%
100

sterilo
2269

5 do 10 let	0,9	18
2 do 5 let	11,4	256
1 do 2 let	26,8	603
6 m. do 1 l.	27,6	625
3 do 6 mes	28,3	643
2 do 3 mes	5,0	120

preostaja
preostaja

4. in 5. mes
preostaja K Z

Karivo dejanje
254a KZ

o/o
100

sterco
1599

Period	o/o	sterco
2 do 5 let - mejkamoceno		
zapr. 2-3 let 2,7		43
1 do 2 let 9,0		143
6m do 1l. 11,6		186
3 do 6m. 22,0		352
2 do 3m 22,9		367
1 do 2m. 12,7		203
15 do 30 dn. 12,3		197
do 15 dni 1,2		19
denarna 5,6		89

zaborniti predpis

ovčiles p 42 in 43. člen KZ

Karivo dejanje
il 258/I KZ

o/o
100

sterco
745

Period	o/o	sterco
2 do 5 let 5,0		37
1 do 2 let 9,0		67
6m do 1l. 21,6		161
3 do 6 mes 40,2		299
2 do 3 mes 15,8		118
1 do 2 mes 4,7		35
do 30 dni 3,7		28

zaborniti predpis.

ovčiles p 42. in 43. členu KZ

Karnivo dejanje

271/III KZ

%	sterilo
100	9062
6m do 18 0,2	19
3 do 6 mes 1,7	157
2 do 3 mes 3,7	305
1 do 2 mes 6,6	595
15 do 30 d 8,9	808
do 15 dni 0,7	64
denarna kazen 75,6	6851
asovni obrniti 2,9	263

42. in 43. zbirna
 omiliter p

Karnivo dejanje

271/III. v 273/IV

%	sterilo
100	4897
2 do 5 cel - mejoznice	-
do 2 cel - mejoznice	-
3 pr 2-3 cel - mejoznice	-
1 do 2 cel 0,1	7
6m do 18 8,9	434
3 do 6 mes 42,8	2097
2 do 3 mes 23,4	1148
1 do 2 mes 15,7	768
do 30 dni 9,1	443

Kamnio dejavje
 iz 271/III v št. 3 273/IV KZ

%
100

šteto
883

obdobje	način	šteto	opombe
od 5 do 8 let	način		
2 do 5 let 2,2		19	zabrani predpis
1 do 2 let 13,6		119	zabrani predpis
			KZ
6m do 1l. 51,6		456	ilena 42. in 43.
			to
3 do 6 mes. 30,0			oviliter
3 mes 2,7			

Kamnio dejavje
 292 b KZ

%
100

šteto
411

obdobje	način	šteto	opombe
2 do 3 let -	način	-	
1 do 2 let 3,2		13	
6m. do 1l. 16,1		66	zabrani predpis
3 do 6 mes 39,7		163	zabrani predpis
2 do 3 mes 23,1		95	ilena 42. in 43.
			to
1 do 2 mes 10,9		45	oviliter
15 do 30 d 5,6		23	
do 15 dni 1,2		6	

Thamirio dejanije

314 a 17 KZ

%
100   stan Co
155

2 do 5 let - neybniscen	-	
1 do 2 let 1,4	2	
6 mes do 1 l. 12,9	20	
		zabniti predijs
3 do 6 mes 41,9	65	
		KZ
2 do 3 mes 26,4	41	42. in 43. ilem
		omiliter 10
1 do 2 mes 9,7	15	
15 do 30 d. 7,7	12	

Thamirio dejanije

sl. 319 KZ

%
100   stan Co
181

sluaj zapu - neybniscen	-	
zapu 2 do 3 let - neybniscen	-	
zapu 1 do 2 let - neybniscen	-	
6 mes do 1 leta 8,8	16	
		zabniti predijs
3 do 6 mes. 33,7	61	
		KZ
2 do 3 mes. 33,7	61	42. in 43. ilem
		omiliter 10
1 do 2 mes. 10,5	19	
15 do 30 dni 11,1	20	
do 15 dni 2,2	4	

Kamivis deļianisē
 čl. 322/I KZ

%
 100

stēnls
 847

%	stēnls	zīm.
2 do 5 lēl 0,6	5	zīm. pēdēt.
1 do 2 lēl 5,8	49	7
6 m. do 1 l. 25,7	218	7
		43. plēnu
		42. m
3 do 6 m. 45,9	389	1p
		ovulitēs
do 3 mēs 22,0	186	

Kamivis deļianisē:
 čl. 322/II KZ

%
 100

stēnls
 108

%	stēnls	zīm.
5 do 10 lēl 9,9	1	
2 do 5 lēl 11,1	12	zīm. pēdēt.
1 do 2 lēl 50,0	54	7
		43. plēnu
		42. m
6 m do 1 l. 32,4	35	
		ovulitēs
3 do 6 mēs. 5,6	6	

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

SBK

5536
✓